ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

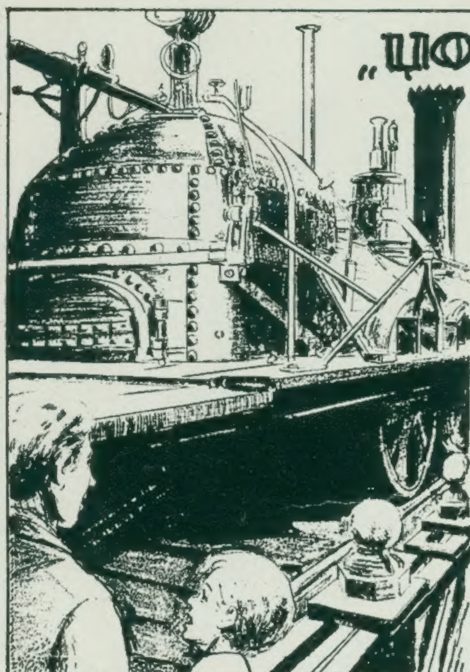

10. II 1989. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА LI ● 2000 ДИН. ● БРОЈ 1937

Наш стрип: ЛИК ОРИЈАН ● ЂАВОЛСКИ ЕКСПЕРИМЕНТ

Ripley

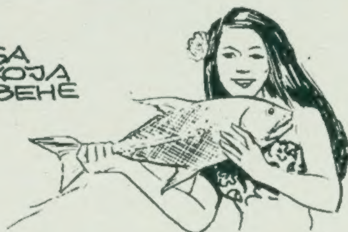
Веровали или не!

„ЏОН БУЛ"

ЈЕ НАЈСТАРИЈА МАНЕВАРСКА ПАРНА ЛОКОМОТИВА НА СВЕТУ. КУПЉЕНА ЈЕ У ЕНГЛЕСКОЈ 1831. И БРОДОМ ЈЕ ПРЕВЕЗЕНА У АМЕРИКУ. ДАНАС ЈЕ ИЗЛОЖЕНА У СМИТСОНИАН НАЦИОНАЛНОМ МУЗЕЈУ У ВАШИНГТОНУ, А СТОЈИ НА ПРВОМ АМЕРИЧКОМ ЖЕЛЕЗНИЧКОМ МОСТУ ИЗ 1845. ГОДИНЕ.

ОЕО ЈЕ РИБА СА ТАХИТИЈА КОЈА ИМА ЈАРКО ЦРВЕНЕ УСНЕ.

ЕНГЛЕСКИ КРАЉ ХЕНРИ VIII

(1491–1547)

ПОБЕЂИВАО ЈЕ СВАКОГ ПРОТИВНИКА НА ВИТЕШКИМ ТУРНИРИМА. ТОЛИКО ЈЕ БИО НАВИКАО НА ПОБЕДЕ ДА, КАД ГА ЈЕ ЈЕДНОМ ПОРАЗИО ФРАНСОА I, ФРАНЦУСКИ КРАЉ, ХЕНРИ VIII ЈЕ ПОБЕСНЕО И ЗАМАЛО НИЈЕ ИЗБИО МЕЂУНАРОДНИ СКАНДАЛ.

ЈЕДНА ОГРАДА

НА ДАНСКОМ ОСТРВУ РОМО НАПРАВЉЕНА ЈЕ ОД КИТОВИХ РЕБАРА.

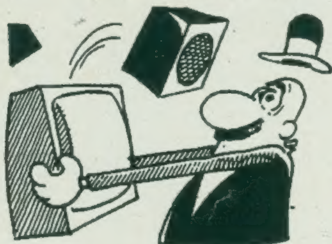
Супермен 1988.

ВИНСТОН БЕНТ, ВОЗАЧ КАМИОНА ИЗ КВИНСА (ЊУЈОРК), ВИСОК 190 ЦЕНТИМЕТАРА И ТЕЖАК 124 КИЛОГРАМА, УСПЕО ЈЕ ДА УХВАТИ И СПАСЕ ИВЕТ ЕЛВИ И ВИКТОРА КАНАЛЕСА КОЈИ СУ СКОЧИЛИ СА ЈЕДНЕ ТРОСПРАТНИЦЕ У ПЛАМЕНУ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● италијански дизајнери смислили су начин како да се стерео уређај угради у

телевизор. Оног часа кад се пријемник укључи аутоматски се на телескопским шипкама избацују увис два звучника који су довољно удаљени један од другог тако да обезбеђују квалитетан звук. Систем је у шали прозван „зечје уши".

●●● на хеликоптерима поморске спасилачке службе у Аустралији однедавно се поред посаде налазе и – голубови! Њихово радно место је у провидној полулопти на дну хеликоптера, а дежурају по три, одвојени металним преградама и то тако да сваки има преглед сектора од 120 степени. Птице примећују настрадале после бродолома и помоћу сигналног уређаја обавештавају пилота. Голубови не само да боље виде већ су и пажљивији од људи.

●●● према тврдњи израелских стручњака, камиље млеко је много хранљивије и

здравије од крављег и садржи чак четири до пет пута више витамина.

●●● петнаестогодишњи Лондонац Кристофер Прајс умро је недавно отрован ми-

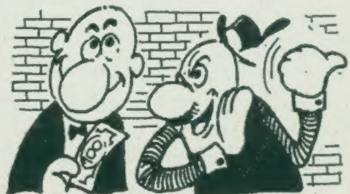
рисним облаком који је распршио из бочице дезодоранса. Купатило у коме се дечак купао било је мало, није имало вентилацију и од силног прскања претворено је у гасну комору.

●●● у Алжиру постоји Језеро мастила. Занимљиво је да ни на дну језера, нити у водама две реке које се уливају у њега, нема ничега што би му дало боју мастила. Ипак, једна од њих протиче кроз тресетну мочвару и извлачи из ње многе органске

материје, док је вода друге засићена солима гвожђа. Кад се речне воде помешају, долази до реакције и ствара се смеша која личи на мастило.

●●● према писању листа „Тајм" њујоршки просјаци су веома вешти и довитљиви. Како би усавршили „занат" похађају посебне курсеве за просјачење на којима им неки преварант за суму од сто долара открива нове трикове којим ће изазвати сажаљење пролазника.

Илустровао Димитрије Костић

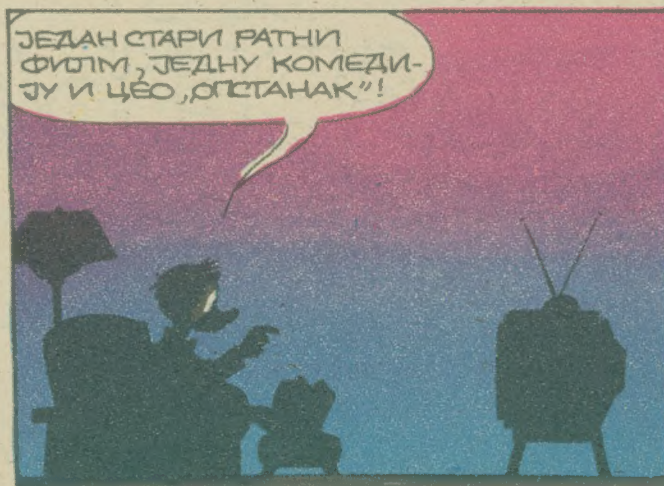

WALT DISNEY

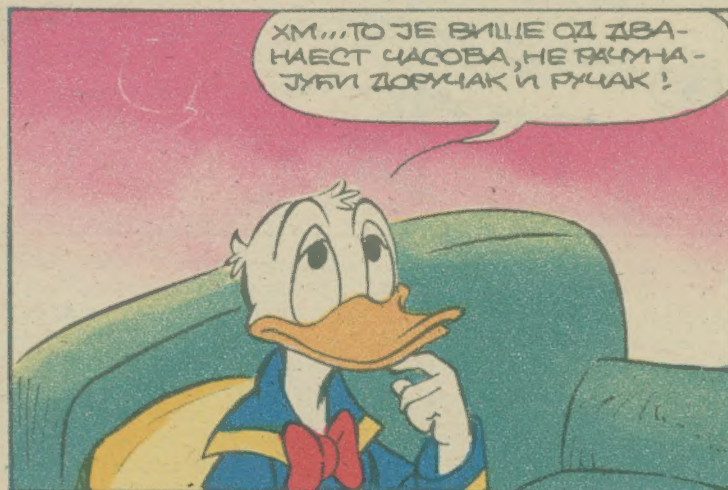
ПАЈА ПАТАК

МИСЛИМ ДА САМ ДА-НАС БАШ ПРЕТЕРАО!

ЧИТАВ ДАН САМ ПРОВЕО ИСПРЕД ТЕЛЕВИЗОРА!

ДВЕ УТАКМИЦЕ, ТРИ ФИЛМА И НЕКОЛИКО ЦРТАЋА...

ЈЕДАН СТАРИ РАТНИ ФИЛМ, ЈЕДНУ КОМЕДИ-ЈУ И ЦЕО „ОПСТАНАК"!

ХМ... ТО ЈЕ ВИШЕ ОД ДВА-НАЕСТ ЧАСОВА, НЕ РАЧУНА-ЈУЋИ ДОРУЧАК И РУЧАК!

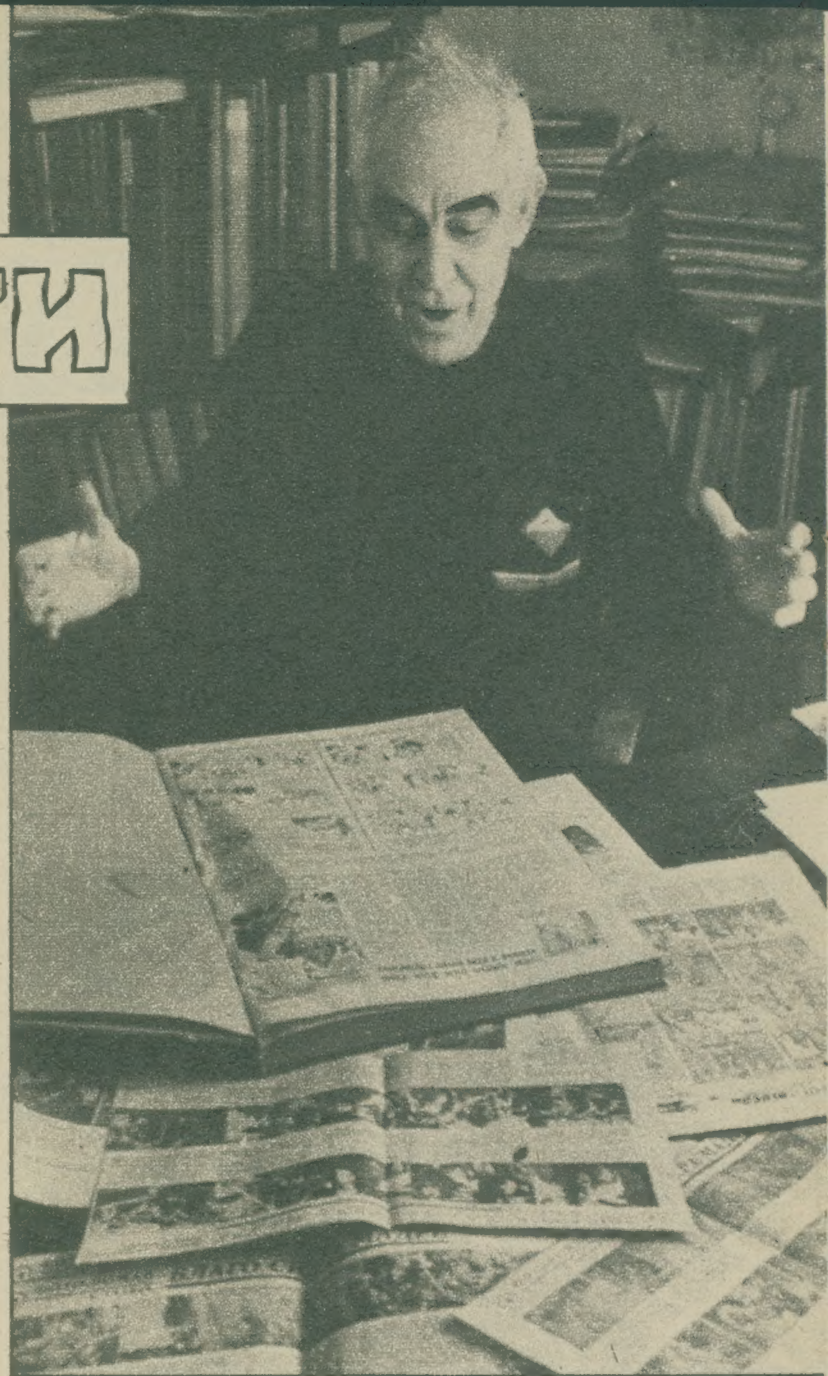

ДОСТА МИ ЈЕ ЗА ДАНАС! МО-РАМ ОДМАХ ДА ПРЕКИНЕМ!

СЕТИО САМ СЕ! ОДОХ У ЈЕДНУ ДУГАЧКУ ВЕЧЕРЊУ ШЕТЊУ ПО СНЕГУ...
7-17

...ЧИМ СЕ ЗАВРШИ СЕРИЈА „ЗОРА И СУМРАК"!

НЕОБИЧНА ПРИЧА О ЗАБРАНИ СТРИПА ИЛИ...

КАКО ЗАШТИТИТИ МЛАДЕЖ ОД КВАРЕЊА

МНОГИ ОД ВАС ВЕРОВАТНО НЕ ЗНАЈУ ДА ЈЕ МИКИ МАУС ЈЕДНО ВРЕМЕ СМАТРАН ДРЖАВНИМ НЕПРИЈАТЕЉЕМ, А ШТО ЈЕ ТО ПРЕСТАО ДА БУДЕ КРИВА ЈЕ, КО БИ ДРУГИ, НЕГО – ОМЛАДИНА.

Саша Марковић – од „Блага Сијера Мадре" преко „Острва с благом" до – Паје Патка.

Данас је штошта друкчије него пре, рецимо, четрдесет година. На пример стрип. У нашој земљи тешко је наћи новину која не објављује бар једну таблу или каиш. О „Забавнику" да и не говоримо. Он не би био то што јесте да нема стрипа. Наравно, нисмо једини који га негујемо. То, уосталом, и сами знате: нема киоска за продају штампе који се не шарени од разноразних издања. Једноставно, стрип је део живота, нешто на шта смо навикли, нешто што волимо или не волимо.

Али, није увек тако било. Некада стрип не само што није био обична ствар на коју нико не обраћа посебну пажњу, него је био – опасан. Баш тако – опасан. И, као такав, непожељан. Да не квари младеж, не шири буржоаску идеологију. Тако нешто потпуно је разумљиво за период непосредно после рата, за време када смо хтели да раскрстимо са свим што је старо, било на који начин повезано са системом који је срушен. И ко зна колико би дуго остао непожељан да није било младежи и да није – понестало пара.

Нешто између

Године 1950. омладинска штампа престала је да добија новчану помоћ. Стала је на ноге, не баш сигурне како се убрзо испоставило. Тиражи мали, премали да би покрили трошкове штампе, папира и плата. А од нечега мора да се живи. Чланови редакције листа „Омладина" забринути. Шта да ураде да новина крене? Како да дигну тираж? Чега год су се сетили, није давало резултата. Слушајте, људи, предложио је неко, хајде да смислимо нешто као стрип кад већ стрипа не сме да буде.

– Тако се родило нешто између, тачније фото-роман – прича нам Александар Саша Марковић, један од „криваца" што је стрип, ипак, на мала врата ушао у новине. – Одмах смо одлучили да са излажењем фото-романа кренемо на Дан Републике. А до тада остало нам је нешто мање од два месеца. Требало је што пре наћи нешто што ће „запалити" масе. Дуго смо размишљали шта би то могло да буде, а онда се неко досетио да направимо фото-роман према филму „Благо Сијера Мадре" који је снимљен по истоименом чувеном Травеновом роману. Задатак да то урадимо добили смо фото-репортер Бизетић, Слободан Глумац и ја. „Благо Сијера Мадре" био је акциони филм па смо веровали да ће и наш фото-роман, ако буде такав, изазвати велику пажњу.

– Прво што је требало да урадимо било је да прегледамо листу дијалога и на основу ње изаберемо кадрове и направимо одговарајући текст. Међутим, да бисмо све то завршили, морали смо неко време да задржимо филм. Десетак дана обележавао сам кључне сцене, нарочито оне које су верно дочаравале атмосферу Дивљег запада. Тако смо добили скраћену траку с које смо скидали негатив а затим од њега правили фотографије. Чини ми се да их је било преко 200.

Ужас једног члана владе

– Када је све било готово, кренули смо, без икакве рекламе, са објављивањем. Успех је био изнад свих наших очекивања: до тада готово непозната „Омладина" одједном је постала тражена. Тираж је почео да расте па смо последњег дана те 1950. године штампали за нас потпуно незамисливих 50.000 примерака! Могли смо и више да је било папира, али то је било време када је сваки лист добијао одређену количину и ни грама више. У сваком случају, сви смо били врло задовољ-

ни што је наш експеримент успео.

Али, онда је пукао гром. Додуше, не баш из ведра неба. Председнику УСАОЈ-а Милијану Неоричићу јавио се један члан савезне владе и рекао му да мора да забрани „Омладину". А она је тако лепо почела да стаје на своје ноге. Разлог забране? Лош утицај стрипа на младеж. То што ми нисмо објавили баш прави стрип него нешто између, није нам много помогло. Неоричић ме је хитно позвао да некако решимо ову невољу.

Признајем, био сам помало уплашен кад сам кренуо код њега: на „пропусте" какав смо ми направили није се баш благонаклоно гледало. И кад ме је Милијан упитао шта сад да радимо ја сам, онако испрепадан, предложио да се младеж више не штити од штетног утицаја стрипа. Председнику УСАОЈ-а идеја се допала па је проследио даље, где треба. Како је код свих наилазила на разумевање, „Омладина" је наставила да излази и да свој први и једини фото-роман објављује без страха.

Нема више џабе

– Почетком следеће, 1951. године – прича даље Саша Марковић – у нашу редакцију дошао је Милутин Игњачевић, предратни издавач „Микијевог царства". Понудио нам је клишеје за неких стотинак стрипова које је током рата успео да сачува. Изабрали смо „Острво с благом" па је, ето, „Омладина" добила и прави стрип. Затим сам прешао у НИН. И ту сам бринуо о стриповима. „Брига" се састојала у томе што смо фото-репортер Никола Стокић и ја из италијанског „Тополина" крали стрипове и приређивали их. Тако се у НИН-у појавио читав низ стрипова од Паје Патка до „Тере, близнакиње Земље". И све би било дивно да се одједном није појавио један Грк, Дизнијев заступник. Не може то тако, рекао је. Крађе више нема. Ако хоћемо да објављујемо стрипове, мораћемо и да платимо. Оно што смо већ урадили опростио нам је, али убудуће – нема више. Први плаћени стрип био је „Мики, Шиља и атомски цврчци". Почели смо да га објављујемо 10. децембра 1951. године.

Већ следеће, 1952. обновљено је предратно „Политикино" издање – „Политикин Забавник". На стрип више нико није гледао као на народног непријатеља – завршио је своју причу Саша Марковић.

Олга Вукадиновић

Из Гинисове књиге рекорда

НАЈ НАЈ НАЈ БЛИЗАНЦИ

● Најнижи досад познати близанци били су Матијаш и Бела Матина, рођени 1930. године у Будимпешти: као одрасли људи достигли су висину од само 76 центиметара.

● Најтежи близанци света били су Били Леон и Бени Лојд Маккрери, рођени децембра 1946. године у Хендерсонвилу, држава Северна Каролина. До шесте године нису се ни по чему издвајали од остале деце а онда су добили оспице и нагло почели да се гоје. У новембру 1978. године Били је био тежак 337 килограма, а Бени 328, док је обим струка код обојице био већи од 2 метра! Браћа су се професионално бавила рвањем наступајући у категорији до 349 килограма, а обојица су била луда за моторима. То је и дошло главе Билију који је умро 13. јула 1979. године у Нијагара Фолсу (провинција Онтарио, Канада) од последица несреће на мотоциклу.

● Најстарије четворке на свету су Адолф, Ана-Марија, Ема и Елизабет Отман из Минхена: они су 5. маја прошле године напунили по 75 година.

● Од свих тројки најдуже су живеле Американке Фејт, Хелен и Черити Кафлин из државе Масачусетс, рођене 27. марта 1868. године. Хелен је умрла последња, у 93. години.

● Међу двојкама рекорд држе две старе девојке Меј и Марџори Чаваси, рођене 29. августа 1868. године у Оксфорду, Велика Британија.

● Највише деце на свету родила је прва од две жене Фјодора Васиљева (1707–1782), руског сељака. У периоду између 1722. и 1756. године она је родила 27 пута – 16 пута двојке, 7 пута тројке, и четири пута четворке. О томе је начињен запис у Никољском манастиру у Москви 27. фебруара 1782. године. Од шездесет деветоро укупно рођене деце 67 је доживело пунолетство.

● У наше време титулу нај-мајке носи Чилеанка Леонтина Албина рођена 1925. године. Она је 1981. донела на свет своје 55. и последње дете. Њен муж Херардо Секунда Албина каже да су се венчали у Аргентини 1943. године и до одласка у Чиле већ су добили пет пута тројке и то све дечаке. Од све њихове деце преживело је 40, и то 24 дечака и 16 девојчица. Четворо је умрло, а 11 погинуло за време земљотреса.

● Енглески близанци Ејми и Елизабет Рајт родили су се у размаку од 18 месеци, из јајашаца оплођених 1984. и чуваних неко време на леду.

● Најлакши пар близанаца тежио је заједно 992 грама, прецизније: Мери – 453, а Маргарет – 539 грама. Девојчице је 16. августа 1931. године родила Енглескиња Флоренс Стимсон.

● Најстарији нераздвојени сијамски близанци су Американке са сраслим главама Ивона и Ивета Џоу, рођене 1949, из Лос Анђелеса. Оне су одустале од операције.

● Девет близанаца (пет дечака и четири девојчице) родила је 13. јуна 1971. године Џералдина Бродрик у Краљевској болници у Сиднеју: два дечака су била мртва, а трећи – тежак само 340 грама – поживео је само шест дана. Ово је једини непобитно доказани случај рађања деветорки.

● Највећи број близанаца који су остали живи јесу шесторке – три дечака и три девојчице. Њихова мајка, 27-годишња Сузана Џејн Розенковиц из Коломба, Шри Ланка, срећно се породила 11. јануара 1974. године у Кептаунској болници Моубреј, Јужноафричка Република...

● Сличан случај поновио се 11. јануара 1980. Италијанка Розана Ђанини родила је четири дечака и две девојчице.

● Најтеже петорке рођене су у Кини 7. јуна 1953. године и у Индији 30. децембра 1956. Укупна тежина новорођенчади у оба случаја износила је 11,35 kg.

● Најтеже четворке на свету (девојчице тешке укупно 10,35 kg) дошле су на свет у породилишту Џушихаши у Јапану 4. октобра 1978. године.

● По непотврђеним подацима најтеже тројке на свету рођене су 18. марта 1968. године у Ирану: два дечака и једна девојчица били су тешки 11,96 kg.

● Највише тројки на свету (15 пута!) добила је Италијанка Мадалена Граната (1839–1886).

● Најтеже двојке на свету тежиле су преко 12,5 килограма, а родила их је Џулија Хаскин у држави Арканзас, САД, 20. фебруара 1924. Дечак Џон био је тежак 6,350 kg, а девојчица Џејн 6,250 kg.

● Од свих тројки најбрже су рођене оне којима су од првих трудова до изласка на свет била потребна само два минута. То се догодило у Мемфису, држава Тенеси, 21. марта 1977. године. Синови су добили имена Бредли, Кристофер и Кармон. Да не заборавимо и експресну маму – Џени Дак.

В. М.

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубец

КАКО ЈЕ ЈЕДНА СЛИКА ПОСТАЛА НЕПОДОБНА

Запис је, на срећу и за наук онима који још верују да је историја учитељица живота, сачуван и гласи: „И тако се догодило да је у Патријаршијском двору, који су подигли потомци оних чарнојевићевских сточара, висила убојита Сеоба, а у кућама грађана који су непрестано маштали о старом српском царству и господству висила она са сиротињом рајом". Тако је писао др Владимир Коларић, историчар уметности.

Реч је о две верзије једне слике. Паја Јовановић и знаменита историјска композиција „Сеоба Срба". Једна се чува у Патријаршији Српске православне цркве у Београду, друга – однедавно – у Народном музеју у Панчеву. А на њима врло приметне разлике, чак и за лаика. Обе је потписао један сликар који се бавио једном темом у једном времену. Шта се, заправо, догодило?!

НЕЗАДОВОЉНИ ПАТРИЈАРХ

У то време моћна угарска држава, са свом потребном помпом, спремала се да прослави хиљадугодишњицу свог постојања. И, разуме се, прикаже сва своја достигнућа и територије на које полаже неотуђиво право. Српски патријарх Георгије Бранковић, по службеној дужности чест гост двора у Пешти, био је прилично задивљен чувеном историјском композицијом „Арпад оснива мађарску државу" знаменитог сликара Михаља Мункачија.

Порука слике била му је сасвим јасна, тим пре што је она, урађена 1893, предвиђена за угарски Парламент, односно за тзв. Миленијумску изложбу у Пешти 1896. године. Мункачијева слика је доказивала да мађарска царевина има природно и историјско право и на крајеве јужне Угарске. У исто време Срби у Угарској осећали су и упорно доказивали та иста права. Ваљало је то, попут Михаља Мункачија, показати и сликом.

Чувено платно Паје Јовановића рађено је у две верзије, а све зарад тренутка у коме је настајало. У чему се разликују композиције које се данас чувају у Београду и Панчеву?

На Саборском одбору у Сремским Карловцима одлучено је да се Мађарима одговори равном мером, и темом и садржином слике. Наравно, том захтеву могао је да одговори само уметник ранга једног Мункачија. Избор је пао на Пају Јовановића, једног од најзначајнијих представника академског реализма код Јужних Словена.

Јовановић је био мајстор свог заната, уметник који ништа није препуштао случају. Овом пригодом је са сјајним историчарем Иларионом Руварцем кренуо у обилазак фрушкогорских манастира, у потрази за историјским материјалом, за сведочанствима једног времена. После десет месеци прилежног рада, у лето 1896. била је готова композиција на преко 22 m² платна.

Тек тада настају муке по сликару. Патријарх Георгије Бранковић – чији је лик Паја Јовановић преточио у лик Арсенија III Чарнојевића – није био задовољан. Слика није одговарала политичком тренутку. Она је, по замисли патријарха, морала да докаже да се сеоба Срба године 1690. одиграла на позив угарског цара Леополда, односно да је била последица договора о војној сарадњи.

Догодило се оно што је, у том тренутку, било неминовно. Слика „Сеоба Срба" није отишла у Пешту, на Миленијумску изложбу. Нађено је компромисно решење, опет у бојама Паје Јовановића. Реч је о „Вршачком триптихону" или тзв. помирењу народа. На једној сцени су Срби ратари, на другој Мађари и Немци као виноградари, а на трећој сви заједно, на пијаци, у великој љубави.

ТРЕЋИНА ЈЕДНОГ НАРОДА

У чему је био неспоразум око платна Паје Јовановића названог „Сеоба Срба"? Речено модерним речником, стручни консултант сликара био је Иларион Руварац, познат као фанатични поклоник историјске објективности. Неку годину пре израде поменуте композиције Руварац је објавио студију о сеоби Срба под Чарнојевићима која је, благо речено, изазвала по-

СЕОБЕ

Слика лево је тзв. прва верзија „Сеобе Срба", формата 190 × 120 cm. Данас се налази у Народном музеју у Панчеву. Ми смо је преснимили са једног каталога с обзиром да је друг директор за пре-

приличне реакције у круговима цркве и народњака. Руварчева истина, тада, није била у служби политике.

А човек је, црно на бело и на основу постојећих докумената, доказивао, и доказао, да се сеоба Срба од 1690. догодила под притиском Турака. За војском и духовним вођама испод Проклетија је кренуо народ са свим својим покретним добрима, стварима и стоком. Циљ се налазио тамо далеко, у мочварама и ритовима који су потпадали под тадашњу власт Угарске. Мада се тачан број не зна, претпоставља се да је за Арсенијем III Чарнојевићем кренуло око 30 до 35 хиљада породица. Ако се изузме могућност да су у питању биле задруге – дакле по 40–50 људи – врло је вероватно да се тај број кретао око пола милиона људи јер су у то време фамилије биле веома бројне, 10 до 15 чланова. Трећина једног народа.

Наравно, патријарху Георгију Бранковићу и његовим политичким истомишљеницима није одговарала таква слика сеоба Срба. Морало се, и на платну, показати да су Срби тада били савезници Угара у борби против нехришћана који су хтели да Запад што више буде Исток. Проклетство несрећног народа испод Проклетија ваљало је приказати као покрет који је имао свој јасан циљ. Без сумњи у своје сутра.

Сликару није било друге него да ново платно ислика онако како је то време тражило. Уместо оваца, жена и свеколике нејачи у левом углу композиције приказани су копљаници. Брижног патријарха Арсенија III Чарнојевића, забринутог над судбином народа, заменио је одлучнији и усправнији лик вође који зна свој циљ. Исаија, његов ђак, такође зна шта хоће: у празне руке са прве верзије стигла је света књига. Жена с дететом у наручју замењена је одлучним војником... И тако редом, како је налагао тренутак.

СТРАХОВИ НОВИХ СЛИКА

Према речима Николе Кусовца, врсног зналца живота и дела Паје Јовановића, сликар је био чист професионалац. Урадио је оно што су од њега тражили, за то добио приличне новце, али је врло брзо схватио да у целој тој игри може добро и да профитира. Наиме, након преправке композиције „Сеоба Срба" побунили су се многи мислећи људи замерајући Јовановићу на компромисерству, на благонаклоном пристајању на историјску неистину. Према неким документима, најжешћи критичар био је Жарко Илић, из чувене породице Илића.

Кусовац је склон тврдњи да је Паја Јовановић, познат као маестро који је за све своје слике правио неколико верзија, односно цртежа, одлучио да задовољи своје критичаре а свој рад још и уновчи. Направио је слику у првобитној верзији и продао је, са свим ауторским правима, трговцу и штампару из Загреба, извесном Николићу. Овај је из све снаге умножио, те отуд и онај запис с почетка текста о грађанству чије зидове краси слика са сиротињом рајом.

Оригинал те тзв. прве верзије налази се у Народном музеју у Панчеву, од 1971, када је под инвентарским бројем 340 купљен за двадесет (старих) милиона. Његова судбина је дуго била непозната, мада су копије висиле безмало у свакој српској кући. Богољуб Бата Стојковић, панчевачки адвокат и посредник у набавци слике за Музеј у вароши на Тамишу, памти да је као студент права, тридесетих година у Београду, слику виђао и студирао у излогу једне антикварнице у Кнез-Михаиловој улици, близу Српске академије наука и уметности. О њеној даљој судбини не зна, али се сасвим добро сећа како је поново нашао:

– На тавану куће Марије Радојчић у Панчеву, трагајући за старим новинама из прошлог века, у углу измрежено паучином открио сам раскошан рам с металном плочом и именом Паје Јовановића. Нису ми рекли где је слика, десет година касније госпођа Марија ми је показала херметички затворену металну касету и у њој слику „Сеоба Срба". Прошло је једно десетлеће док се слика није нашла тамо где треба да буде, у Народном музеју у Панчеву...

Време, једини непоткупљиви судија, уме понекад да се нашали. Композиција Паје Јовановића „Сеоба Срба" у народу је познатија по својој такозваној првој верзији, оној која се чува у Народном музеју у Панчеву. Подједнако оптужујућа и потресна неми је сведок времена које траје.

Петар Милатовић

„СЕОБА СРБА"

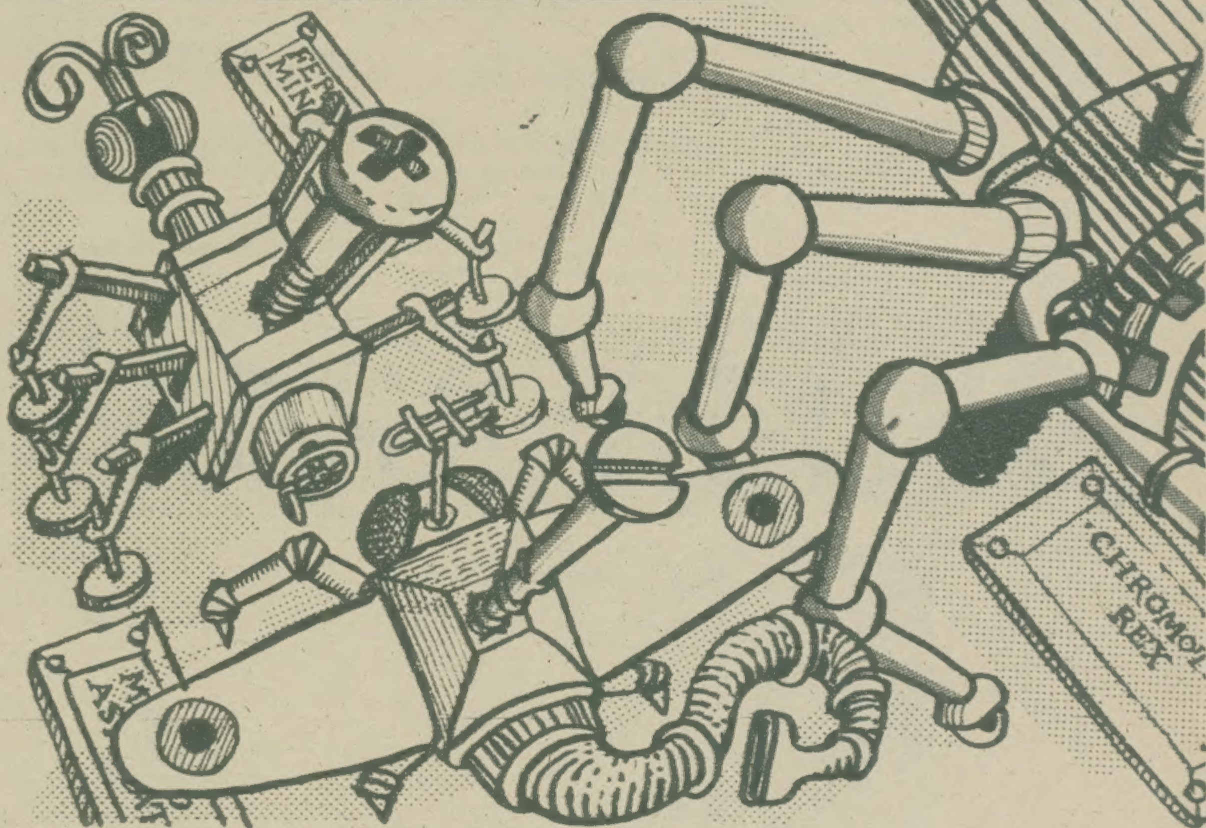
снимавање оригинала тражио 50 милиона, истина старих. Слика десно површине 585×380 см је важећа и смештена је у Патријаршији Српске православне цркве. Разлике су више него уочљиве.

РОБОТ-БУВЕ ЛЕТЕ НА МАРС

Гадљиви, припремите се! Тврди се да сутрашњица припада бубоиким робот-справицама сличним бубашвабама, бувама и пауцима који ће милети, трчкарати и скакутати по подовима, зидовима и таваницама наших кућа

Човек који намерава да насели будућност интелигентним робот-бубама зове се Родни Брукс, директор је Одељења за роботику Лабораторије за вештачку интелегенцију Масачусетског института за технологију и савршено добро зна о чему прича. По поду његове лабораторије већ трчкара прва генерација шестоногих мини-робота. С обзиром да су први од своје врсте, веома су паметни.

Само, шта ће нам уопште вештачке бубе, па макар биле и савршено испрограмиране?

Неодољиви звук великог брата

За почетак би робот-бубе могле да нам чисте куће. Прецизније речено, све оне ћошкове и ћошкиће до којих класични усисивачи не допиру.

Приближне величине и оквирни технички опис мини-усисивача будућности: пречник пет и по, висина нипошто изнад два и по центиметра, шест металних ножица.

Пошто би домилела до ћошка или зида, уредна робот-буба бацила би се на скупљање прашине и прљавштине коју би непогрешиво убацивала у робото-стомак. Педантно усисаних отпадака буба-чистачица могла би затим да се отараси на два начина. Могла би, рецимо, да одмили до неког сабирног центра и тамо их изручи. Мана овог решења је што оно претпоставља постојање способности за оријентацију као и познавање распореда сваке куће или стана понаособ.

За сада је практичније да се робот снабде сензорима за звук који би били осетљиви само на зујање и брујање великог усисивача (на све остало буба-спремачица остајала би мртва хладна). Пошто напуни стомак, роботоусисивач би се притајио све док не зачује звук великог брата. Како се овај огласи, мали би се сјурио до њега и тако рећи под нос му изручио оно што је претходно покупио остављајући ђина да се с ђубретом из ћошкова и рупица сналази како зна и уме.

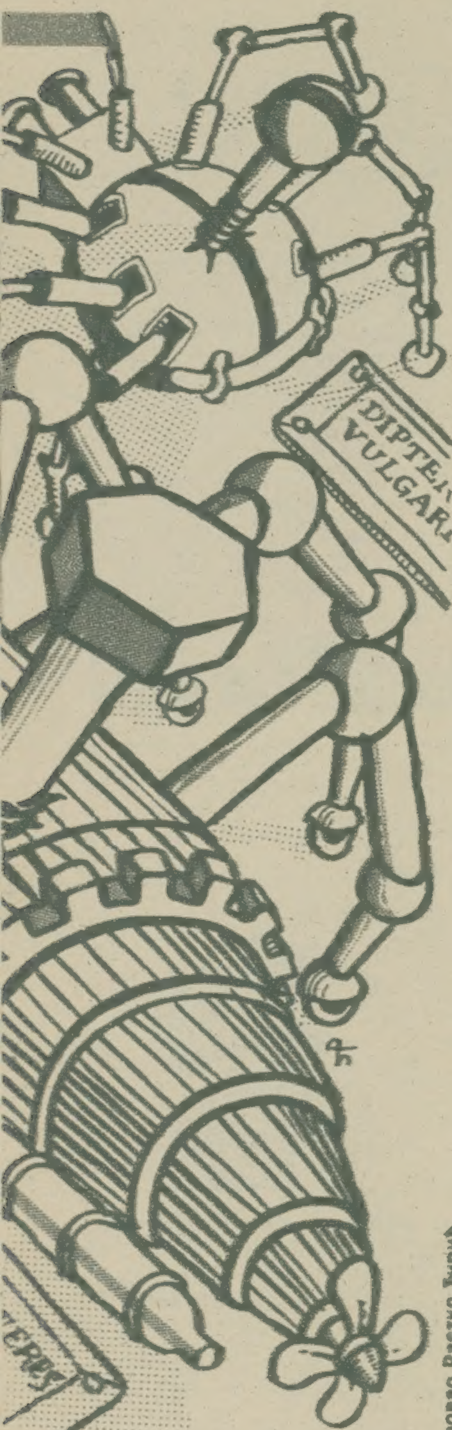
Научна фантастика? Нипошто. Родни Брукс већ четири године „учи" буболике роботе да излазе на крај с буком, прљавштином, нередом, свеопштом пометњом и да савладавају отворене просторе, сићушне отворе и просторије које врве од препрека (у лабораторијским условима ту улогу играју хрпе празних картонских кутија, једно трокрако постоље за камеру, један бицикл, светлуцаве површине хромираног намештаја, огледала, стакло, гомиле празних конзерви, сплетови жица, брда компјутерске хартије... Упућени тврде да Бруксове бубе лепо напредују.

Родни Брукс сматра како ће о правом напретку моћи да се говори тек када његове паметне бубе науче да се носе са непредвидљивим стварима као што су врата која се отварају без претходног упозорења и када буду у стању да с нама и другима примерцима своје врсте улазе и излазе из лифтова, пењу се и силазе низ степенице, а да се при том ни једном не сударе ни са људима ни са другим роботима.

Правило бр. 1: не сударај се!

За сада Бруксове вишеструко надарене робот-бубе уз занемарљиве почетничке грешке раде неколико ствари. Прво им се уграђује програм за избегавање који их оспособљава да откривају предмете, прецизно израчунавају путању судара односно безбедног мимоилажења и да те сигнале затим преносе на точкове (ножице) и мотор.

Робот-буба у коју би био уграђен само програм за избегавање ступала би у акцију само уколико искрсне некаква опасност, али би иначе читав живот проводила у дремуцкању. Да би јој удахнуо нешто животног елана, Брукс паметној буби уграђује и програм за лутање који је наводи на кретање насумице. Када мини-робот који следи програм лутања установи да му се на путу нешто испречило, команду преузима програм за избегавање који трасира нову путању. Оног тренутка када се

Илустровао Растко Ћирић

робот-буба нађе на сигурном, програм за избегавање се искључује, а команде поново преузима програм за лутање.

Интелигентној буби затим може да се угради и истраживачки дух, програм који ће је наводити да, на даљини и од 5 до 10 метара, открива неиспитане просторе. Како програм за истраживање „њањуши" неки неистражени предео, робот-бубу обузима дух авантуре који аутоматски искључује програм за лутање и она као зачарана креће у сусрет непознатом. Онога тренутка када паметна буба крочи у непознато, програмираном истраживачком духу постаје досадно. Укључује се програм за лутање и шестоноги мини-робот даје се у потрагу за новим неиспитаним пределима.

Могло би се такође рећи да Бруксове бубе нису само паметне него и сасвим лепо васпитане. Када се сретну, буба која прва примети ону другу мења правац кретања како би је обишла.

Занимљиво, само шта ће нам, на крају крајева, буболики мини-роботи који шеткају унаоколо, истражују и учтиво се мимоилазе? (Осим што би заиста могли да нам чисте ћошкове). Такви какви су тренутно, стварно нам нису неопходни. Ствар је, међутим, у томе што ће интелигентне бубе Роднија Брукса постајати све интелигентније.

Бубе су стигле, куда иду?

Родни Брукс је чврсто уверен како ће из његове лабораторије у догледној будућности измилети прве колоније бистрих буба које ће с временом сасвим истиснути гломазне роботе данашњице.

Да је будућност насељена металним бубама већ почела, говори и пројекат који се чува негде у комплексу зграде америчке Националне администрације за аеронаутику и свемир NASA. Поднео га је Родни Брукс, а своди се на предлог да се у будућа истраживања Месеца и осталих удаљених планета укључе десетине хиљада „вештачких бува." Буве астронаути тешке нешто испод сто грама могле би да испрескакућу читаву површину неке далеке планете и завире у сваку међузвездану пукотину и буђак.

Пошто робот-буве одлете у свемир, ми бисмо могли полако да се привикавамо на могућност настанка читавог еко-система мини-робота који би чиниле роботизоване буболике јединке независне од људи, али упућене једна на другу.

Та „створења" оснивала би сопствене заједнице на хијерархијским принципима (најпрљавији послови најнесавршенијима), водила неку врсту друштвеног живота и успут вредно радила за нас.

Могући пример: роботопауци. Населимо њима чађаве фасаде наших облакодера, сачекамо да поделе територије, а онда их пустимо да раде оно за шта су програмирани. Прали би, чистили и гланцали до бесвести. Градови би нам просто синули.

– То вам је будућност – каже Родни Брукс осмехујући се. Ако је тако, заиста је скоро фантастично.

Мина Илић

ПРОЧИТАЈ ПРОСКИТАЈ

МОЖЕ ЛИ БЕЗ БУШИЛИЦЕ?

Уређај „Карилекс 100" који су направили амерички стручњаци сматра се највећом срећом за оне који чекају у зубним ординацијама још од времена кад је као локални анестетик уведен новокаин (у облику инјекције или спреја). Нова справа омогућава безболно одстрањивање каријеса и потпуно замењује страшну бушилицу. У основи овог дивног проналаска је ручна пумпица која у пулсирајућем млазу убацује у оболели зуб раствор соне киселине. После неколико минута дентин захваћен каријесом толико омекша да се може одстранити ручним инструментом. На ред долази пломба и - готово. Зуб је поправљен без и најмањег бола.

МАЈСТОР

Један амерички ловац, који се иначе бави набављањем дивљих звери за зоолошке вртове, добио је ових дана необичан задатак. У канализацију града Орланда, у држави Флориди, вероватно спасавајући се од хладноће, упловио је огроман крокодил. Требало га је хитно уклонити јер су радници одбијали да сиђу у бетонске цеви на редовну контролу. Хици с мецима за успављивање нису на овог дебелокошца оставили никакав утисак. Зато је ловац морао да изабере други начин. Стао је поред улаза у канализациони систем и почео да испушта необичне звуке, какве шаље женка крокодила у време парења. Док си рекао „кекс", алигатор дугачак два метра већ је био напољу.

ПТИЧЈИ ВОЗ

Ове јесени ласте које су преко Швајцарске кренуле на своје редовно путовање на југ нашле су се у великој невољи: рани мразеви уништили су све инсекте, њихову основну храну. Беспомоћне ластавице могле су се видети како леже свуда унаоколо. Тада су се швајцарске власти обратиле становништву са молбом да скупљају птице у корпе и односе их на најближу железничку станицу. Специјална композиција је „упаковане" ласте брзо превозила до места где их је чекала храна.

Опорављене ласте срећно су стигле у Африку.

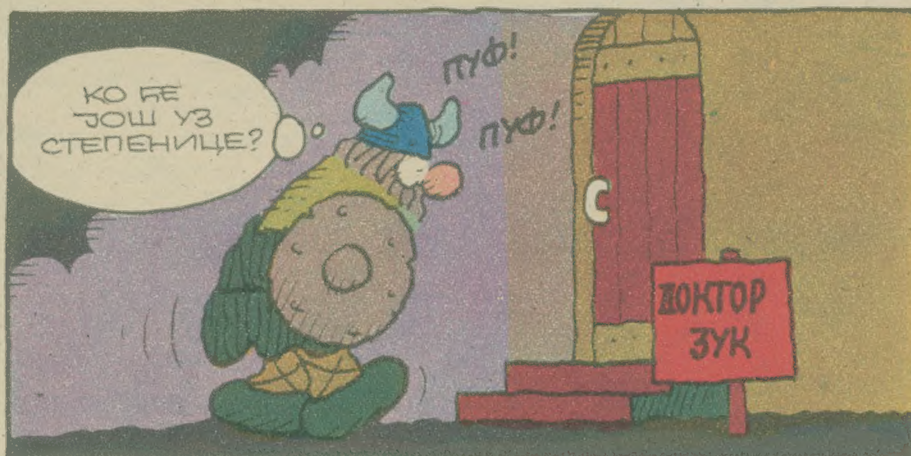

Илустровао Зоран Петковић Петко

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

МА ШТА КАЖЕШ

КАКО ТАТА КАЖЕ

Анђелика Хјустон, глумица и кћерка чувеног редитеља Џона Хјустона, прича о свом детињству:

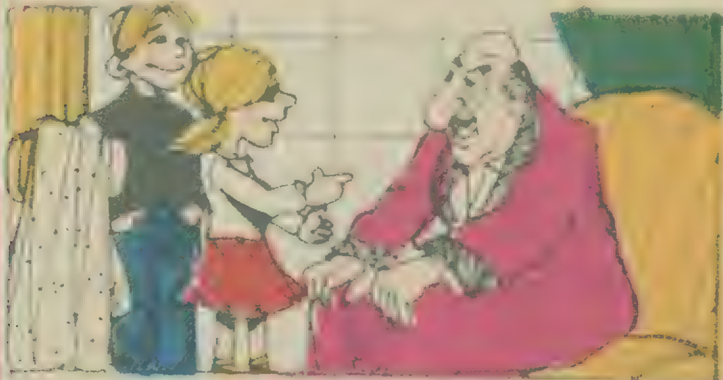
„Сваког јутра ишла сам у очеву спаваћу собу, он је седео у кревету као на престолу и примао. Брат и ја смо се гурали да би нас отац помазио и износили му наше планове за тај дан јер смо осећали да њега код деце више занима оно што је у њима одрасло него оно што је дечје.

Једном, за вечером, разговарало се о Ван Гогу и ја сам, нехајно као одрасла, изјавила да га не волим.

- Не волиш Ван Гога?! запрепастио се отац. – Наведи ми сместа шест његових дела и образложи због чега ти се не допадају!

Наравно, нисам тада ни знала Ван Гогове слике, а камоли да сам могла да их критикујем. Ћутала сам. Отац се нарогушио:

Одлази од стола и не враћај се да нам износиш своје мишљење све док не будеш знала о чему говориш! ■

ТАМАН

Колико треба да траје годишњи одмор? Довољно дуго да шеф осети да му недостајете, али не толико да схвати како сасвим лепо може и без вас. ■

ЈА САМ ТАЈ!

Пре неколико година у продавницу плоча ушли су чувени немачки диригент Ото Клемперер и познати, такође немачки, музиколог Георг Менделсон-Бартолди из породице славног композитора Феликса Менделсона-Бартолдија из 19. века. Маестро Клемперер је пришао продавцу и питао:

Имате ли Пету Бетовенову симфонију којом диригује Клемперер?

Не, али је имамо са Орманди јем и с Тосканинијем. Због чега желите баш Клемперера?

- Зато што сам ја Клемперер! – узвикнуо је диригент.

Продавац га је одмерио, скренуо поглед на Георга и рекао:

А овај овде је, претпостављам, Бетовен?

- Не! – дрекнуо је Клемперер – то је Менделсон! ■

ЈАК РАЗЛОГ

Два новопечена истраживача, која су се случајно срела и заједно улогорила у срцу Африке, разговарају о својим експедицијама.

– Дошао сам овде – каже један – јер ми је страст за путовањима у крви, а авантуристички дух наследан. Градски живот ми је на смрт досадан, од издувних гасова на улицама припада ми мука. Жудио сам да посматрам како се Сунце рађа изнад нових хоризоната и да ослушкујем лепршање птица које људско око још није видело. Желео сам да оставим траг на песку где нико пре мене није крочио. Укратко, хтео сам да доживим срж нетакнуте природе. А ви?

- Ја сам дошао зато што је мој син почео да узима часове саксофона! ■

КО ЋЕ ДА СЕ МЕЊА?

У авиону се чује помало нервозан глас стјуардесе: „Не знамо како је дошло до забуне, али имамо сто путника, а само четрдесет порција ручка!"

Када се незадовољно мрмљање путника утишало, наставила је: „Свако ко буде љубазан да свој ручак уступи другом имаће бесплатно пиће све време лета!"

Следеће обавештење дошло је сат касније: „Уколико се неко предомисли, имамо још двадесет девет ручкова!" ■

ЂАВОЉА ПОСЛА

САД су, као што је опште познато, „земља слободе и демократије." И Тенеси је држава слободе и демократије. До извесне границе. Тамо, рецимо, не долази у обзир возикање унаоколо у аутомобилу са сатаниним регистарским бројем. То никако. Противзаконито је. Притом се до позитивног законског прописа дошло на крајње демократски начин. Број 666 повучен је из јавне употребе и са улица пошто се богу одани народ Тенесија масовно побунио како је ту реч о „ђаволској работи." ■

КОМПРОМИС

Џорџ Пулман, човек који је, између осталог, измислио кола за спавање (вагон ли), ангажовао је архитекту Солона Бимана да направи пројект града у коме ће становати службеници његовог огромног предузећа. Када је план завршен, архитект је тражио да град носи његово име.

– Да преполовимо јабуку – предложио је господин Пулман. – Узећемо први слог мог имена и последњи слог вашег!

Тако је нови град у америчкој савезној држави Илиноис назван – Пулман! (Он је данас део Чикага). ■

Илустровао: Зоран Петковић Петко

Групни портрет са лендроверима: још нико нема разлога да буде тужан јер су резултати саопштени после сликања.

Онај ко није умео да се оријентише на карти није имао никакве шансе за Бразил.

Извући лендровер помоћу сајле није једноставно ако то човек никад пре није пробао.

АВАНТУРА МОЖЕ ДА ПОЧНЕ

СПРЕМНИ ЗА

Кроз наше домаће блато пут ка слави води у прашуме Амазоније

Знате ли шта повезује Јастребарско, место тридесетак километара удаљено од Загреба, са Бразилом? Немојте се ни трудити да погодите, биће тешко. А одговор је, да знате, блато. Прави глиб, до колена. Онај из кога, кад упаднете, ноге никако не успевате да ишчупате. А тек ауто! Нађе ли се он у блату, само пар упрегнутих коњских или воловских снага може да вас спасе. Наравно под условом да се возите у неком обичном аутy. Али, ако сте имали среће да се нађете у лендроверу, па још с погоном на сва четири точка, поменута каљуга биће сасвим савладива препрека. Изазов коме може да се одоли. И једно и друго, то јест и препрека и изазов, следеће су што Јастребарско повезује са Бразилом. Додатна веза је лендровер. А све то преко „Камел трофија" (Camel Trophy). Наиме, у Јастребарском је одржано изборно такмичење за наш национални тим који треба да покаже шта зна и може на једном од најтежих релија на свету од 30. марта до 14. априла у Бразилу

Организатор, стручни тим „Камел трофија" изабрао је за националне квалификације управо Јастребарско јер је његова мото–крос стаза позната не само код нас већ и у свету. Ту се, на једном месту, налази све што је потребно за проверу кандидата. А провера је строга, „испитивачи" неумољиви, без и најмање намере да прогледају кроз прсте. Нема ништа од симпатија на први поглед, веза и везица. Тестови се полажу као да је живот у питању. А овде, у Јастребарском, то још није. Тамо у Бразилу, већ ће бити.

Мислио сам да сам мртав!

– Може ли леви точак лендровера да се стави на место десног? – Француз Жан–Мари Ливије, један од чланова Жирија, строго пита кандидата пред собом.

– Да – одговара овај не баш претерано сигурно. Оливијеу та несигурност не промиче.

– А на шта приликом мењања треба да обратите пажњу? – пита даље.

На ово питање кандидат, упркос температури од неколико степени испод нуле, почиње да се зноји. Ови ништа не препуштају случају, закључује полугласно. Одговор не зна.

– Бразде на гумама – каже поучно Жан–Мари и одмах поставља ново питање:

– Ако треба да оборите стабло и да оно падне лево од вас, с које ћете га стране засећи, леве или десне?

– С леве, наравно – одговара кандидат а Жан–Мари има ново питање: – Колико се дубоко стабло засеца? – Радознао неки човек: хтео би да зна и шта младић пред њим мисли, какво гориво користи моторна тестера, па како се оштри турпија уз помоћ зупчаника и како се обележава пруга изнад друма и друм изнад пруге. Све примери из свакодневног живота.

– Шта сте ви, балерина? – Јуриј Малиновски, представник фирме „Worn" која производи витла, неопходан део опреме сваког ко се упути у авантуре као што је рели „Камел трофија", пита Љубомира Петковића, професора физичког васпитања из Новог Сада када је овај опрезно измилео

Прелаз преко реке пуне „крокодила". Било је и оних који би пали право у чељусти.

Осим за сечење стабла тестера може да послужи и за оштрење, под условом да се човек снађе.

теже вежбе, ради свакодневно. За „Камел трофи" јавио се да би проверио себе, примено разна знања која је стекао у животу и спорту. И он се активно бави роњењем и алпинизмом. Уверен је да ће, ако стигне на Канарска острва, сигурно бити један од двојице који ће у Бразил. А на Канаре из Јестребарског иду четворица. Тамо им предстоји незахвалан задатак да, између себе, отпишу „вишак". И зато, на крају тестирања, сви са великим узбуђењем очекујемо резултате. Један од организатора чита имена али међу њима, на опште изненађење, нема Тонија Кошчака. Ми, из „Забавника", тешимо се ипак су нам прошла два кандидата– Фрањо Божић и Зоран Дрљача.

На Тенерифе 12. фебруара иду и Раде Минић, незапослени пилот из Никшића који је

КАКО ЈЕ ПОЧЕЛО

Рели „Камел трофи" (Camel Trophy) почео је сасвим случајно а на идеју је дошла неколицина Западних Немаца који су 1980. године одлучили да крену на путовање најдужим друмом на свету, такозваним Трансамазоником. Како су били свесни да ће их на путу дугом 1000 миља снаћи много тога, потражили су спонзора – и нашли га. Био је то „Камел", европска подружница америчке фирме „РЈ Рејнолдс Набиско" из Атланте у Џорџији.

На првом релију учествовале су само три екипе са по два возача које су, по повратку у домовину, дочекане као прави хероји. Књига коју су написали побудила је велико интересовање. Већ следеће године за рели „Камел трофија" пријавило се пет екипа. Данас на овим такмичењима, која се не састоје у томе да се што пре и први стигне на циљ, него да се покаже ко има срца али и срчаности, учествује 14 земаља: Белгија, СР Немачка, Швајцарска, Италија, Велика Британија, Шведска, Турска, Француска, Канарска Острва, Бразил, Аргентина, Јапан, Шпанија и Југославија. Највећи број посада које могу да учествују такође је 14, углавном из организационих разлога. Ми смо се нашли у комбинацији пре свега због тога што Југославија, по речима представника „Камела" Жељка Буковића, има своје место у свету. Међутим, постоји још један, не мање важан разлог. Изнео га је Брус Колеман, један од директора „РЈ Рејнолдс Набиска": – Југославија представља занимљиво тржиште за ону америчку фирму која се, поред производње цигарета (препознатљивих по једногрбој камили) бави и производњом хране, разних машина, трговином, туризмом, продајом некретнина. Око триста хиљада долара, колико кошта организација националног такмичења, одлазак на Тенерифе а затим и у Бразил, само је део добро уложеног новца. „Камел" га не жали, верује да ће му се исплатити. А ми верујемо да ћемо добро проћи. И не жалимо што, чак и ако победимо, нећемо добити ништа више од ловоровог венца. Све оно између је много више од било какве награде. При том, пре свега, мислимо на испит хуманости који рели „Камел трофи" представља. Помоћи другу у невољи, његово је основно гесло. Ко га превиди, губи шансу да победи.

ПАКАО!

из лендровера заглављеног у блато.

Љубомиру је одмах било јасно, зашто га Малиновски то пита. Али, „преступ" је направио и готово, да се нашао тамо негде у прашумама Амазоније, не би имао ни воље да размишља да ли ће се увалити у глиб или не. После смо сазнали да је због такве грешке свака „балерина". Љубомир нипошто није био једина, аутоматски испадала из конкуренције упркос високим оценама на другим полигонима.

За разлику од симпатичног Новосађанина, Фрањо Божић, инжењер машинства из Загреба, одлучно је искочио из лендровера као да целог живота ништа друго није ни радио. Питамо њега како су му пали тестови.

– У ванредним условима дајем највише од себе. Зато ми тестови и нису били тако тешки. Осим што волим да се опробам у разним ситуацијама, помаже ми и то што сам се десет година активно бавио веслањем, а у војсци сам био ронилац. Једино што би у Бразилу могло да ми се испречи као озбиљна невоља је нека тропска болест, других изазова се не бојим.

Слично мисли и Зоран Дрљача, адвокат из Београда. И са њим смо разговарали пре проглашења одабраних.

– Тестови нису захтевали изузетне напоре и ја сам их без тешкоћа савладао. Вероватно због тога што се активно бавим разним спортовима – каратеом, једрењем, роњењем, планинарењем, кошарком. Што се тиче страха од прашуме, немам га. Ни тропски инсекти ме не брину, ваљда због тога што са њима немам никакво искуство. Ако се нађем у Бразилу, све што ћу урадити јесте да се понашам у складу са условима који тамо владају.

Тестирање је трајало два дана. Сви кандидати показали су заиста невероватну спретност, издржљивост, физичку снагу, вештину управљања аутом за чији су волан готово сви први пут сели.

Сан постаје јава

Сами такмичари издвојили су као фаворите Тонија Кошчака, Љубљанчанина, припадника специјалних јединица СУП-а. Ни њему тестови нису били тешки, али лако му је то причати кад сличне, и много некако „промакао" новинарима али не и судијама. Роберт Кашца, инжењер комуникација из Идрије. Роберт, који се иначе не бави послом за који се школовао него ради као рудар у руднику живе, не крије изненађење, али и радост. Још само корак дели га од нечег за шта је мислио да је пуки сан.

Олга Вукадиновић

Снимио: Љубомир Патрногић

ЛУВР УСРЕД ЛУВРА

ДРАГУЉ У НАПОЛЕОНОВОМ ДВОРИШТУ

При крају је величанствен подухват париских неимара – најновије светско чудо већ отвара капије посетиоцима

Осветљена пирамида ноћу изгледа као дијамант, а и израђена је с једнаком прецизношћу којом ради драгуљар.

Својевремено се у Француској водила жестока полемика око изградње стаклене пирамиде у дворишту испред Лувра, како би се овај чувени музеј проширио и многа уметничка дела изишла из депоа пред посетиоце. Једни су сматрали да је овакав пројекат нагрђивање архитектонске целине и недопустиво бркање стилова, док су други бранили свакако смелу замисао чувеног архитекте Јео Минг Пеја, Американца кинеског порекла и већ тада светске славе.

Данас је сигурно мало оних којима не застане дах када угледају прозирну грађевину која израња из воде и у чијим плавичастосивим зидовима трепере, у огледалима, фасаде Лувра и париско небо. Изнутра је све још лепше и нестварније: поглед се шири кроз „паукову мрежу" металне конструкције на којој леже стакла. Геометријски сплет ромбова делује лагано и недокучиво као и сама пирамида – јер пирамиде у себи крију тајне. То је и била замисао архитекте и зато је пирамида споља пресвучена огледалима: тајна се открива тек ономе ко уђе унутра...

Милијарде за раскош

Главна пирамида уздиже се у средини Наполеоновог дворишта, а са три стране окружује је вода из седам троугластих базена који се тачно настављају један на други и чине неку врсту језера. Пирамида је, међутим, тек „врх леденог брега", јер под Наполеоновим двориштем налази се цео један подземни свет, од уметничких галерија и сала за предавања, до ресторана, кафетерија и бутика! У тај свет улази се на још четири места, кроз четири мајушне пирамиде истоветне по сразмерама са главном.

Пројекат назван „Велики Лувр" усвојен је 1985. године и одмах су почели радови. Већ копање за овај подухват представљало је прворазредну атракцију, први пут је почео да израња један дотле непознати Париз, онај из прошлости и то у слојевима од млађих ка све старијим. О томе је и Забавник писао. Војска археолога први пут је могла на лицу места да открива давно закопани свет, предмете којима су се служили преци Парижана, од кућног прибора до уметничких дела. Било је то највеће археолошко налазиште у Европи.

Онда се приступило градњи у коју су уложене суме сразмерне раскоши замишљеног дела: две милијарде франака које су утрошене до овог часа, још три за радове планиране до прославе двестагодишњице музеја, 1993. Дотле ће све грађевине које улазе у састав Лувра бити рестауриране и музеј потпуно преуређен.

Када све буде готово, Лувр ће имати површину од 60 хиљада квадратних метара, највише под земљом. Али, ти простори уопште и не подсећају на „подрум", захваљујући – пирамиди. Они се управо купају у светлости, а посетиоци имају утисак огромне ширине при погледу у небо кроз поменуту „паучину".

Филигрански обрађен челик

Пирамида има основу у облику квадрата чија страница износи 35.4 метра. Висока је 21.65 метара а тешка 210 тона. Стакло је тешко 95 тона, челична конструкција на којој оно лежи – исто толико, а невидљиви алуминијумски носач целе конструкције не прелази 20 тона. Цифре саме по себи не задивљују на први поглед. Али, ова конструкција је у ствари право чудо технике и виртуозности израде! Како би пирамида деловала лагано, прибегло се пажљиво простудираној геометрији и ништа мање сложеној изради.

Приближно 15 хиљада спојева, 6 хиљада шипки и 2100 металних чворова чине број коме се треба дивити. Поређења ради, највећа метална конструкција на свету, платформа за вађење нафте „Булвинкл" која се налази у Мексичком заливу, има „само" 600 чворова и 1800 шипки, али је 20 пута виша и пет пута тежа од пирамиде Лувра! При том смо навели само оне крупне делове конструкције, а ситнијих има више од три хиљаде врста, од којих су неке филигрански ситне и немају више од 10 милиметара у пречнику.

Са коликом је студиозношћу све рађено нека покаже пример само боје за металну конструкцију. Целу годину трајало је тражење баш оне нијансе мат сивог коју је пробирљиви и источњачки прецизан Пеи захтевао. А тек сама конструкција! Требало је уложити ђаволску прецизност у сваки спој како би све било идеално равно, јер између стаклених делова није смела да постоји ни микронска неподударност.

Скупоцени отпаци

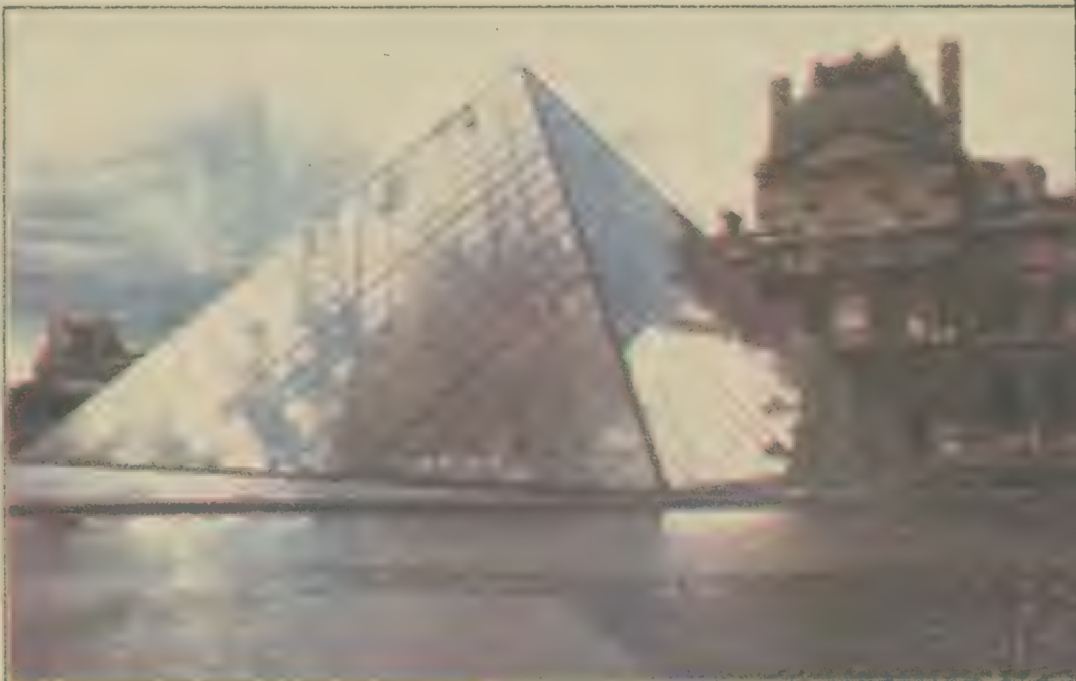
И стакло је посебна прича. Њега је полирала једна енглеска радионица, једина у Европи способна за такав подухват. За само изливање овако огромних стаклених ромбова фабрика у Сен-Гобену изградила је посебну пећ. А да би се добило дебело стакло, али потпуно провидно као да га нема, јер немогући Пеи није хтео да чује за макар најмањи „прелив" зеленкастог што је иначе уобичајено, прибегло се и нарочитој изради. Изливана су по два слоја сваког ромба, а између њих је уметан један изолациони слој. Сада отпаци овог стакла коштају право богатство.

Унутрашњост је замишљена тако да засени још више него спољашњост. У средини пирамиде вијуга елипсасто степениште које изгледа као да израња ни из чега, а у његовом средишту је мали, овални лифт – налик на неки покретни украс. Све је једноставно, али луксузно, од најфиније углачаног бургоњског камена светлобеж боје уграђеног тако да наликује правом Лувру, до светлог бетона који делује као мермер.

Све је урађено тако да се и мање филозофски настројен посетилац досети како прошлост и будућност чине јединство које везује танка спона садашњости. Јер, камен, небо и уметничка дела непролазни су...

Мирјана Крстуловић

Захтев архитекте био је следећи: посетилац изнутра мора да види небо као да стакло уопште не постоји, а метал наликује паучини...

Споља је пирамида пресвучена огледалом тако да се не види шта је унутра, као и оне египатске – она крије тајну.

Сваки спој, а има их на хиљаде, израђен је са микронском прецизношћу.

Унутрашњост је препуна светлости иако се налази под земљом!

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

ЗЛО НИКАД НЕ ДОЛАЗИ САМО

Док су промрзли и беспомоћни младићи чекали свој крај, на оне који су пошли да их траже сручила се лавина...

У петак, 22. јануара 1982, два младића из Ланкастера, у Пенсилванији, кренула су у Планине Вајт, у Њу Хемширу. Седамнаестогодишњи Хју Хер изостао је тога дана из школе, а његов пријатељ Џефри Базер добио је слободан дан у књиговезници где је радио. Желели су да проведу викенд у планини која је са својим стрмим и залеђеним странама представљала прави изазов за двојицу већ искусних алпиниста.

Паркирали су свој камион у месташцу Пинкем Ноч и пешице се упутили ка планинарском дому Харвард одакле је почињао најтежи успон. Преноћили су у дому и сутрадан први кренули у освајање врха. Време је било лоше, али не тако да би одустали од пењања. Температура је износила око 17° C испод нуле, а ветар је дувао брзином од 80 километара на сат.

Кад су већ прилично одмакли, сустигла их је јака мећава. Било је јасно да даље не могу. Разочарани, кренули су натраг. Због дубоког снега спуштали су се веома споро... Кад су зашли у шумовити део планине, снег им је већ био до паса и више се нису видели никакви трагови. И видик је био смањен. Тумарали су извесно време, а онда схватили да су се изгубили. Од планинарског дома више није било ни трага...

Крцкање леда и јаук

Хју и Џеф нису имали другог избора него да наставе спуштање ка долини. Претпостављали су да ће у подножју Планина Вајт наићи на неки пут, а можда и насеље.

У подне су стигли до долине зване Велики амбис. Да би наставили даље, морали су да пређу залеђену реку. Џеф је ишао напред... Кад се нашао надомак друге обале, иза леђа је зачуо крцкање леда и Хјуов јаук! Срећом, река на том месту није била дубока и Хју се поквасио само до колена.

Невреме се није стишавало, а морали су даље. Ходали су до поноћи, а онда, потпуно исцрпљени, одлучили да предахну. Нашли су заклон испод једне избочине у стени, рашчистили снег, набацали грање да би се колико-толико заштитили и шћућурени један уз другог дочекали јутро.

Мећава се није стишавала. Напротив, било је све хладније и ветар је још јаче дувао. Хју је у току ноћи скинуо мокре чизме и сада је имао муке да их навуче на промрзле ноге. Већ им је било јасно да их чека најгоре ако још у току дана не успеју да се пробију до неког насеља.

У четири по подне стигли су до једне раскрснице. Из дубоког снега вирио је путоказ на коме је писало да се три километра одатле налази планинска кућица. Без мапе нису могли да знају да пут до кућице иде узбрдо. Исцрпљени и промрзли тумарали су унаоколо и опет се нашли код путоказа. Хју више није могао да хода од промрзлина, док је Џеф имао невоља с прстима на рукама.

Приближавало се и друго вече, а њих двојица и даље су се вртела укруг. Ипак, нашли су ново склониште и за ту ноћ...

Хју више не може да стане на ноге

Чим је видео да се Хју и Џеф нису вратили, чувар планинарског дома обавестио је планинарски клуб у Пинкем Ночу о њиховом нестанку. У недељу, у рану зору, педесет спасилаца кренуло је у потрагу за њима. Два дана претраживали су читав крај, али без резултата. Онда се догодила трагедија. На двојицу спасилаца – Мајка Хартрича и Алберта Дауа – сручила се лавина. Хартрич ни сам не зна како је успео да извуче живу главу. Алберт је погинуо.

У понедељак Хју више није напуштао склониште крај путоказа. Није могао да стане на ноге. Само је Џеф очајнички покушавао да пронађе неки излаз из тог пакла. Није смео много да се удаљава да не би залутао и изгубио Хјуа. После једног сата бесциљног тумарања вратио се у склониште. Ни он више није имао снаге да хода. Одлучио је да седи крај Хјуа и чека...

А онда, у уторак после подне, чули су некакав шум. Била је то шкрипа корака по снегу. Џеф је смогао снаге да се придигне. Угледао је младу жену. Пиљио је у њу као у неко чудо. Помислио би да му се привиђа да није проговорила:

– Ви сте Џеф и Хју? Ја сам из спасилачке екипе...

У седам увече стигао је хеликоптер и пребацио их у болницу у Литлтону, у Њу Хемширу. Обојица су били у очајном стању. Температура им је толико пала да су се налазили у полусвесном стању. Чим је крв почела брже да струји, а телесна температура да се диже, осетили су неподношљив бол. Морали су да им дају морфијум.

Једанаестог фебруара Хјуа су пребацили у болницу у Филаделфији. Када је дежурни хирург угледао његова стопала, изјавио је да у животу није видео такве промрзлине. Обе ноге су му ампутиране неколико центиметара испод колена.

Џеф је пребачен у болницу у Ланкастеру. Прсте десне руке ампутирали су му до првог зглоба 2. марта. Три дана касније ампутирана му је и лева нога до колена и део стопала десне ноге.

* * *

После операције Хјуови родитељи су схватили да је њиховом сину алпинизам и даље најважнија ствар у животу. Чим је неколико месеци касније добио протезе, позвао је свог најстаријег брата Тонија, који га је први учио овом спорту, да крене с њим до оближње висоравни. До сада је Хју освојио неколико блажих врхова, али и оне највише у америчкој држави Њујорк.

Приредила Светлана Ивановић

Илустровао: Бране Јовановић

БОМБА У СВЕТУ АСТРОНОМИЈЕ

МИЛИЈАРДЕ ПЛАНЕТА У КОСМОСУ?

Жером Бувије: „Симптоми" су ту, доказа нема.

Космос је начичкан милијардама планета! На овај неочекиван закључак наводе недавна открића до којих је дошло више екипа астронома на различитим крајевима наше планете. Реферат Американца Дејвида Летема одјекнуо је као бомба међу његових две хиљаде најугледнијих колега из целог света који су се прошлог августа окупили у Балтимору на генералној скупштини Међународног удружења астронома: око звезде HD 114762, удаљене 90 светлосних година, окреће се, врло вероватно, џиновска планета, десет пута већа од Јупитера.

Излагање младог Канађанина Брјуса Кембела није оставило ништа мањи утисак после седам година посматрања и мерења помоћу канадско-француског телескопа пречника 3.6 метара, који је постављен на Хавајима, на 4200 метара надморске висине, он је такође „констатовао" планете око једне мање и ближе звезде.

Ако ова два открића буду потврђена, биће то један од најважнијих догађаја у историји астрономије.

Неколико астронома управо је открило да постоје планете и око неких других звезда, а не само око нашег Сунца. Ако ова открића буду потврђена, цела астрономија изврнуће се наглавачке, баш као што ће бити оборени с ногу и они који мисле да смо сами у васиони...

Узбуна око звезде Бета Пикторис

До овог тренутка науци је познат само један планетарни систем, наш. Је ли могуће да је његово стварање било изузетан догађај или је, напротив, то уобичајена последица рађања било које звезде? Дилема је врло стара као и расправе око ове две хипотезе, али су астрономи данас много више наклоњени овој другој, без обзира на то што до сада нису успели да разреше кључну невољу, а то је да **директно** виде планете за које се претпоставља да круже око неких планета.

Екипе Американаца Летема (десно) и Стефаника, управо су откриле планете десет пута веће од нашег Јупитера и то око неких врло блиских звезда.

Разлог: свака планета, било да је мала и стеновита као Земља или гасовита као Јупитер, нема сопствену светлост већ само рефлектује од себе Сунчеву. Отуд ми дању не видимо ни Марс ни Сатурн иако су близу Земље, а из истих разлога немогуће је утврдити и постојање евентуалне планете која се обрће око неке звезде као Сунце. То је исто као кад би требало да видите малу рођенданску свећицу коју са раздаљине од неколико метара обасјава снажан фар, и то све са удаљености која је равна оној између Земље и Месеца! Па ипак, следећи основни принцип науке да исти узроци изазивају једнаке последице, астрономи који су пребројали само у нашој галаксији, Млечном путу, више милијарди звезда као што је наше Сунце мисле: ако се наша звезда шепури усред кола од девет планета и 40 сателита, што не би и друге?

Открића Летема и Кембела „висе у ваздуху" већ неколи-

Наставак на страни 18

Телескоп са црног неба

Како избећи забуне?

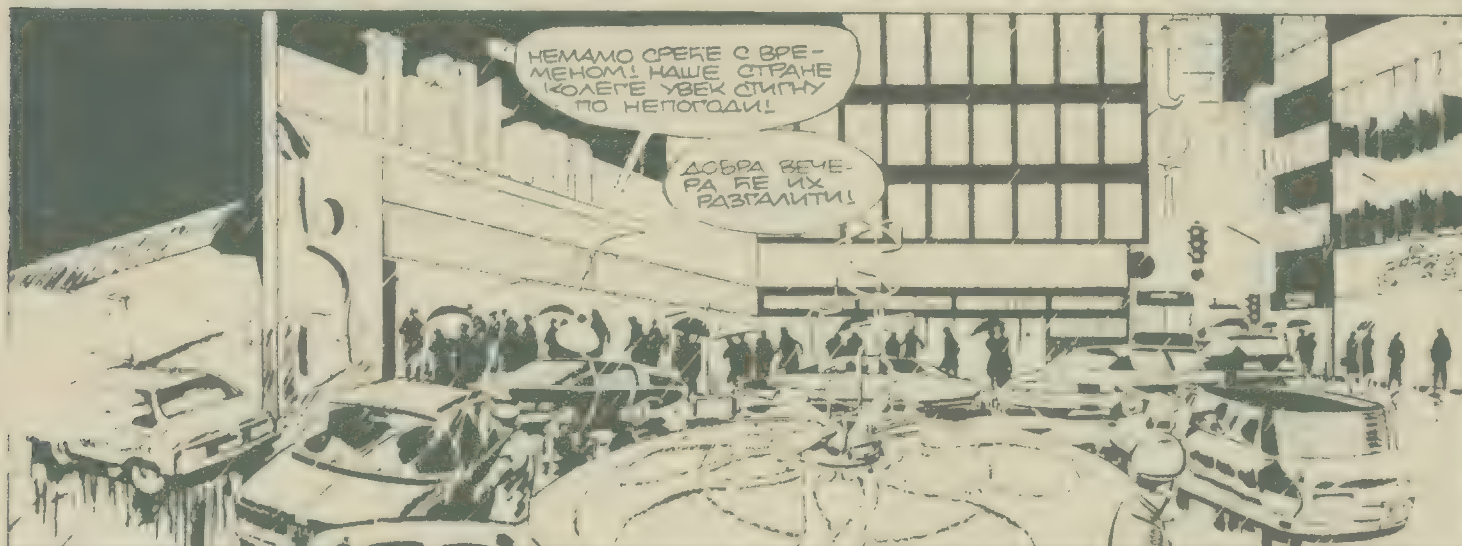
В. Милићевић

ЛИК ОРИЈАН

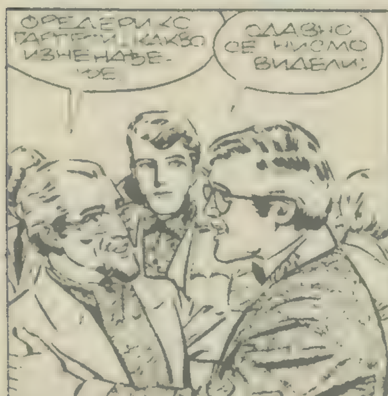
ЂАВОЛСКИ ЕКСПЕРИМЕНТ

ЦРТА: ЕДИ ПАПА (EDIE PAPA) ПИШЕ: ГРЕГ

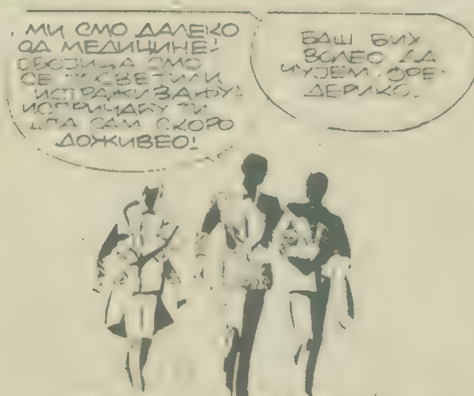

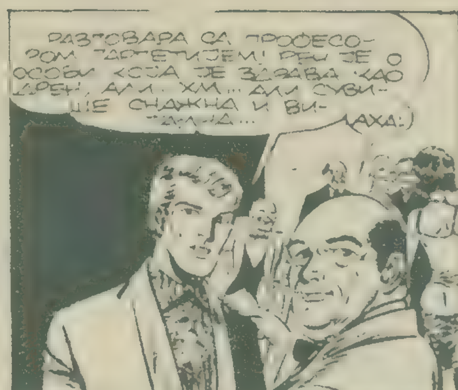

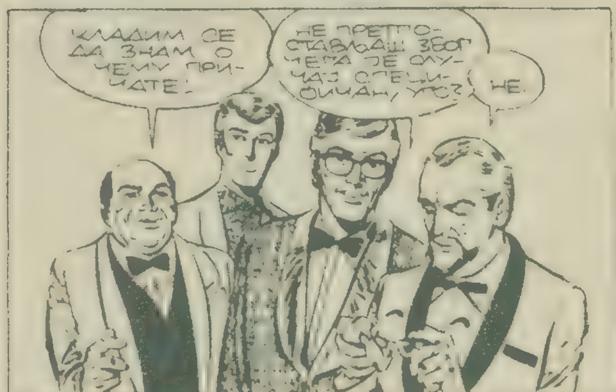

О ЧЕМУ СЕ ОНДА РАДИ?
О ЈЕДНОЈ НЕВЕРОВАТНОЈ ОСОБИ!

ЗДРАВО, ОРИЈАНЕ! ИЗГЛЕДА ДА СЕ ДОСАЂУЈЕТЕ?
ДОБРО ВЕЧЕ, ПРОФЕСОРЕ СОРИЈАК.
ГДЕ ЈЕ УГО?

РАЗГОВАРА СА ПРОФЕСОРОМ ГАРГЕТИЈЕМ! РЕЧ ЈЕ О ОСОБИ КОЈА ЈЕ ЗДРАВА КАО ДРЕН, АЛИ... ХМ... АЛИ СУВИШЕ СНАЖНА И ВИТАЛНА...
АХА!

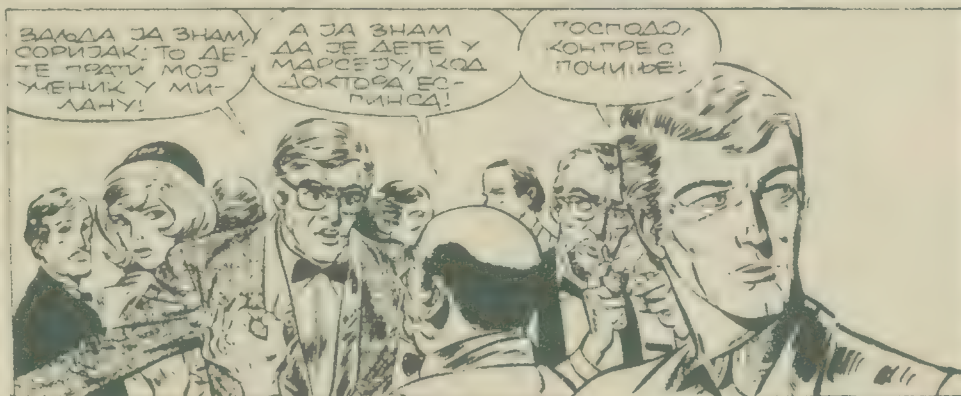

КЛАДИМ СЕ ДА ЗНАМ О ЧЕМУ ПРИЧАТЕ!
НЕ ПРЕТПОСТАВЉАШ ЗБОГ ЧЕГА ЈЕ СЛУЧАЈ СПЕЦИФИЧАН, ШТО?
НЕ.

ЈА ЗНАМ! ВАШ ПАЦИЈЕНТ ЈЕ БЕБА ОД ОСАМ МЕСЕЦИ КОЈА ЦРТА И ЗВИЖДИ!
!!
КАКО СТЕ ПОГОДИЛИ, СОРИЈАК?

БЕБА КОЈА ЦРТА И ЗВИЖДИ? ЗАВИТЛАВАТЕ МЕ?
НИПОШТО, КАЛА! АЛИ, ОТКУД ВИ ТО ЗНАТЕ, СОРИЈАК?

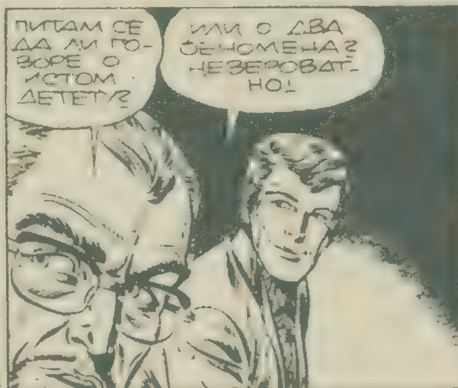

ИНТЕРЕСУЈУ МЕ СВИ ВИДОВИ ПАРАПСИХОЛОГИЈЕ, А ТО ЗАХТЕВА ДОБАР ИЗВОР ИНФОРМАЦИЈА. БАШ ПРЕ ШЕСТ НЕДЕЉА СУ МЕ ОБАВЕСТИЛИ О МАРСЕЈСКОЈ БЕБИ.

АЛИ НЕ РАДИ СЕ О МАРСЕЈСКОЈ, ВЕЋ О МИЛАНСКОЈ!
МА, ШТА ПРИЧАТЕ!

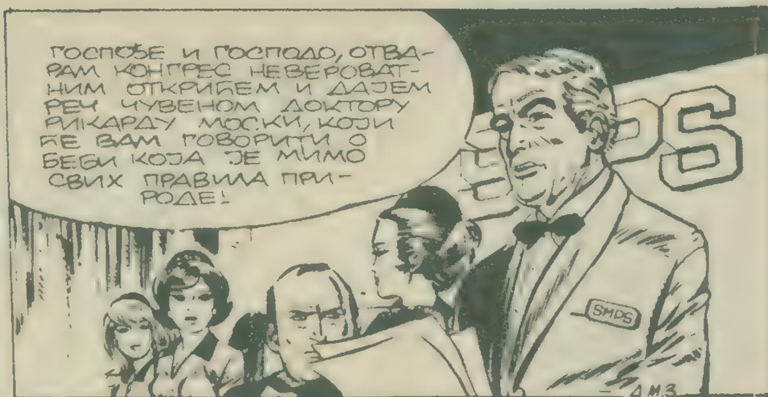

ВАЉДА ЈА ЗНАМ, СОРИЈАК: ТО ДЕТЕ ПРАТИ МОЈ УЧЕНИК У МИЛАНУ!
А ЈА ЗНАМ ДА ЈЕ ДЕТЕ У МАРСЕЈУ, КОД ДОКТОРА ЕСПИНСА!
ГОСПОДО, КОНГРЕС ПОЧИЊЕ!

ОВДЕ НЕШТО НИЈЕ У РЕДУ, КАЛА!
И МЕНИ СЕ ЧИНИ!

СОРИЈАК И ГАРГЕТИ СУ УГЛЕДНИ ЛЕКАРИ, А ИПАК СЕ ПОНАШАЈУ КАО ДЕЦА!

ПИТАМ СЕ ДА ЛИ ГОВОРЕ О ИСТОМ ДЕТЕТУ?
ИЛИ О ДВА ФЕНОМЕНА? НЕВЕРОВАТНО!

SMPS
НАСТАВИЋЕМО КАСНИЈЕ!

ГОСПОЂЕ И ГОСПОДО, ОТВАРАМ КОНГРЕС НЕВЕРОВАТНИМ ОТКРИЋЕМ И ДАЈЕМ РЕЧ ЧУВЕНОМ ДОКТОРУ РИКАРДУ МОСКИ, КОЈИ ЋЕ ВАМ ГОВОРИТИ О БЕБИ КОЈА ЈЕ МИМО СВИХ ПРАВИЛА ПРИРОДЕ!
SMPS

ЗАР И ОН?
ПСТ! ОВО ПОСТАЈЕ ЗАНИМЉИВО!

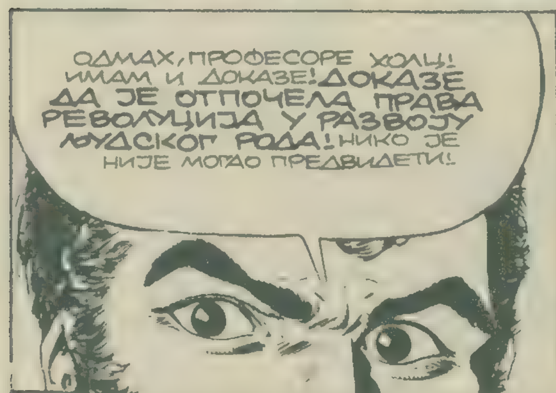

ДОКТОРЕ МОСКА, ИЗВОЛИТЕ!
SMPS

ПОЗНАЈЕТЕ ЛИ ГА?
ЧУО САМ ЗА ЊЕГА! ДОБАР ЈЕ, АЛИ МАЛО ПРЕПОТЕНТАН!

ПОШТО СЕ ОВДЕ СКУПИЛА ЕЛИТА МЕДИЦИНСКИХ СТРУЧЊАКА, ЖЕЛИМ ДА ВАМ КАЖЕМ СЛЕДЕЋЕ...

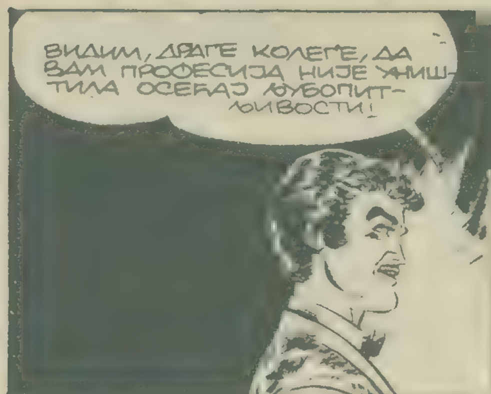

ВИ НИШТА НЕ ЗНАТЕ О РЕАЛНИМ МОГУЋНОСТИМА ЉУДСКОГ БИЋА!

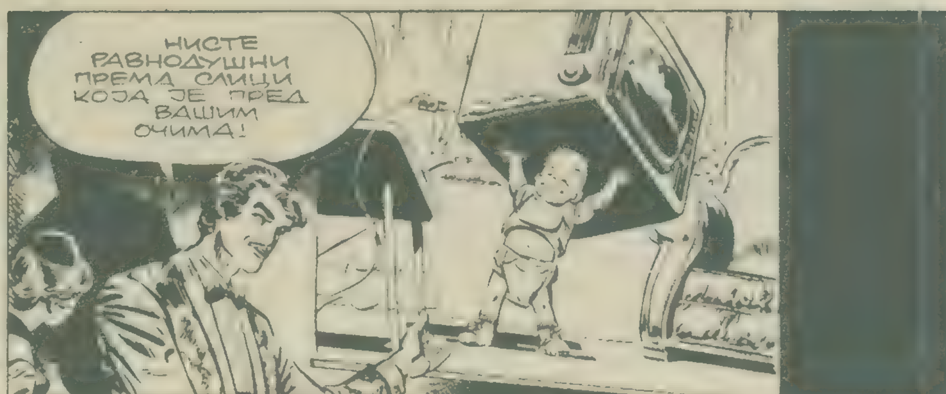

ДОКТОРЕ МОСКА, ОВАЈ ТЕАТРАЛНИ УВОД НИЈЕ УОБИЧАЈЕН У НАШОЈ ПРОФЕСИЈИ! ПРЕЂИТЕ НА СТВАР!

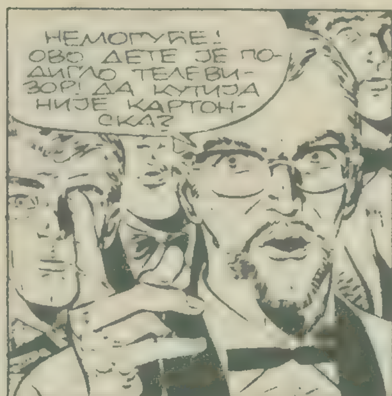

ОДМАХ, ПРОФЕСОРЕ ХОЛЦ! ИМАМ И ДОКАЗЕ! ДОКАЗЕ ДА ЈЕ ОТПОЧЕЛА ПРАВА РЕВОЛУЦИЈА У РАЗВОЈУ ЉУДСКОГ РОДА! НИКО ЈЕ НИЈЕ МОГАО ПРЕДВИДЕТИ!

МОЛИМ ФИЛМ!

НЕМОГУЋЕ!
ОВО ЈЕ ИЗРЕЖИРАНО!

ВИДИМ, ДРАГЕ КОЛЕГЕ, ДА ВАМ ПРОФЕСИЈА НИЈЕ УНИШТИЛА ОСЕЋАЈ ЉУБОПИТЉИВОСТИ!

НИСТЕ РАВНОДУШНИ ПРЕМА СЛИЦИ КОЈА ЈЕ ПРЕД ВАШИМ ОЧИМА!

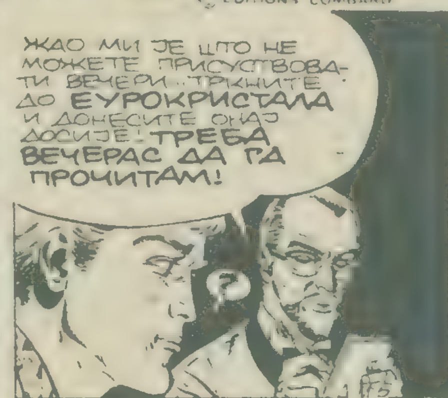

НЕМОГУЋЕ! ОВО ДЕТЕ ЈЕ ПОДИГЛО ТЕЛЕВИЗОР! ДА КУТИЈА НИЈЕ КАРТОНСКА?

ОВО НИЈЕ ЈЕДИНИ СНИМАК, ВЕЋ ПРВИ ИЗ СЕРИЈЕ! СЛЕДЕЋИ, МОЛИМ!

СВИ СНИМЦИ СТОЈЕ ВАМ НА РАСПОЛАГАЊУ! БОЉЕ ЋЕ БИТИ ДА ИХ АНАЛИЗИРАТЕ КАД СЕ ОДМОРИТЕ!
?!

СХВАТАМ ДА СТЕ ЗБУЊЕНИ. БИО САМ И ЈА КАД САМ ВИДЕО СВЕ ОВО!

У ПИТАЊУ ЈЕ ФЕНОМЕН! ПРИЧАЋЕМО О ТОМЕ ЗА ВРЕМЕ ВЕЧЕРЕ!
НАДАМ СЕ ДА ЋЕМО ЧУТИ ЈОШ НЕШТО ИНТЕРЕСАНТНО!
ШТЕТА ШТО НИСТЕ ПОЗВАЛИ И МАЛОГ ГАРГАНТУА! МОЖДА МУ ЈЕ И АПЕТИТ НА ВИСИНИ!

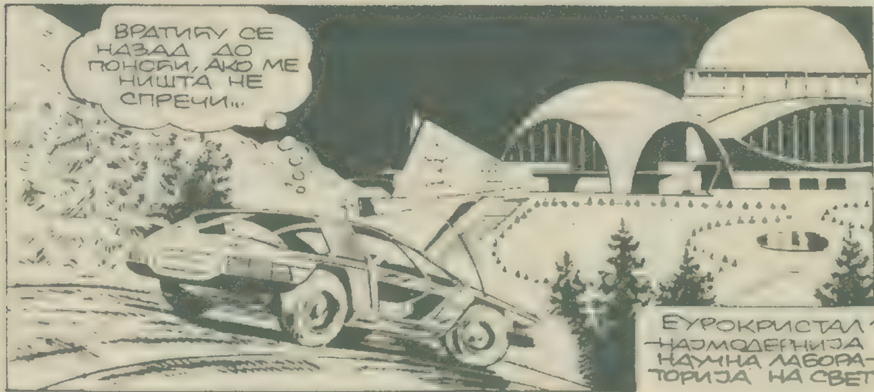

ЖАО МИ ЈЕ ШТО НЕ МОЖЕТЕ ПРИСУСТВОВАТИ ВЕЧЕРИ... ТРКНИТЕ ДО ЕУРОКРИСТАЛА И ДОНЕСИТЕ ОНАЈ ДОСИЈЕ! ТРЕБА ВЕЧЕРАС ДА ГА ПРОЧИТАМ!
?

ДЕЦА ЧУДНИХ МОЋИ... ФЕНОМЕНИ... ПРОСТО ДА ЧОВЕК НЕ ПОВЕРУЈЕ...

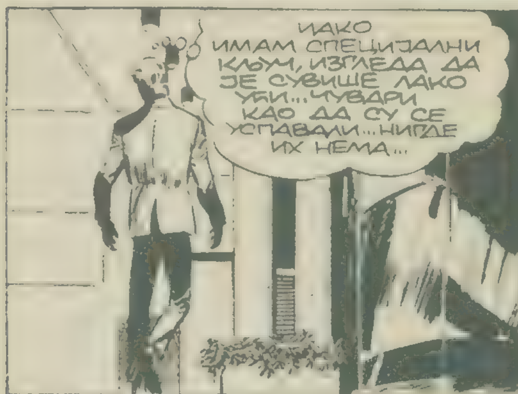

КАЛА МЕ БРИНЕ... ПРИМА СВЕ ОВО СУВИШЕ ОЗБИЉНО...

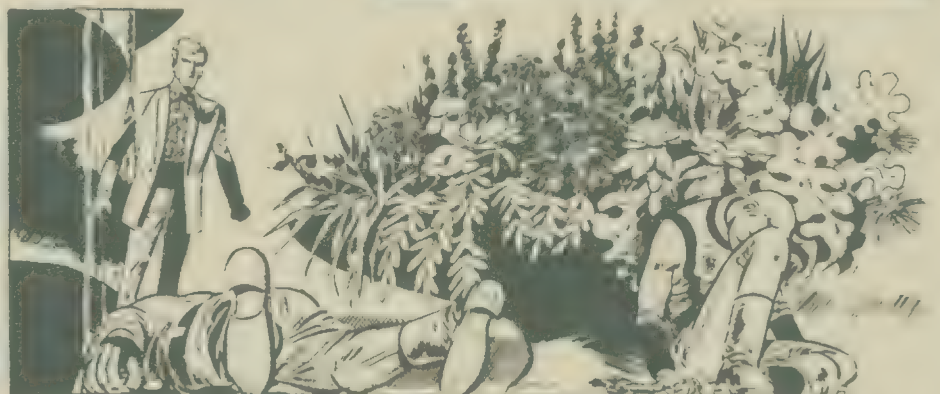

О ТОМ ДОСЈЕУ НИКАД НИЈЕ ПРИЧАО... ЧУВА ГА У СПЕЦИЈАЛНОМ СЕФУ... ЧУДНО...
LEXTER

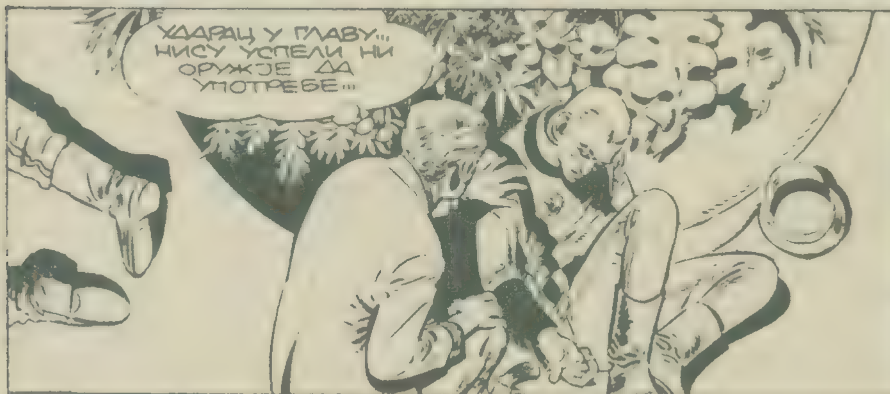

ЛИК, НЕ ЛУПАЈ ТИМЕ ГЛАВУ... ЧЕКАЈ ДА СЕ СТВАРИ САМЕ РАЗЈАСНЕ...

ВРАТИЋУ СЕ НАЗАД ДО ПОНОЋИ, АКО МЕ НИШТА НЕ СПРЕЧИ...
ЕУРОКРИСТАЛ 1 — НАЈМОДЕРНИЈА НАУЧНА ЛАБОРАТОРИЈА НА СВЕТУ...

НАДАМ СЕ ДА НИКО НЕМА НАМЕРУ ДА УЂЕ ОВАМО... ОСТАЛА СУ САМО ДВА ЧУВАРА ОВЕ НОЋИ...

ИАКО ИМАМ СПЕЦИЈАЛНИ КЉУЧ, ИЗГЛЕДА ДА ЈЕ СУВИШЕ ЛАКО УЋИ... ЧУВАРИ КАО ДА СУ СЕ УСПАВАЛИ... НИГДЕ ИХ НЕМА...

УДАРАЦ У ГЛАВУ... НИСУ УСПЕЛИ НИ ОРУЖЈЕ ДА УПОТРЕБЕ...

А НИ ДА АКТИВИРАЈУ АЛАРМ... ПО САТУ, ВЕЋ ДЕСЕТ МИНУТА СУ ОНЕСВЕШЋЕНИ...

ДЕСЕТ МИНУТА? ЗНАЧИ...

!
КРАК!

ЈОШ УВЕК ЈЕ ТУ... СТИГАО САМ, ИЗГЛЕДА, УСРЕД ЗАБАВЕ...

НЕ МРДАЈ! И РУКЕ УВИС...

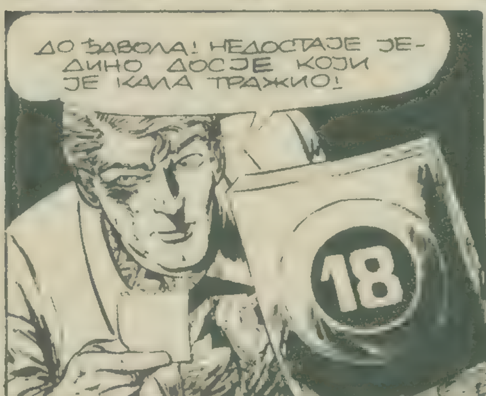

ТРАС!
ООХ!
БУМ!

УХ! ОСЕЋАМ СЕ КАО НА РИНГИШПИЛУ!

МОГЛО ЈЕ БИТИ И ГОРЕ! НЕКО ЋЕ МИ ОВО СКУПО ПЛАТИТИ!

КЛИК!
А САД ПРВО ДА ПРОЦЕНИМ ШТЕТУ!

ЛОПОВ МОРА ДА СЕ РАЗОЧАРАО! У СЕФУ НИЈЕ БИЛО НИ ПАРЕ!

ДО ЂАВОЛА! НЕДОСТАЈЕ ЈЕДИНО ДОСЈЕ КОЈИ ЈЕ КАЛА ТРАЖИО!
18

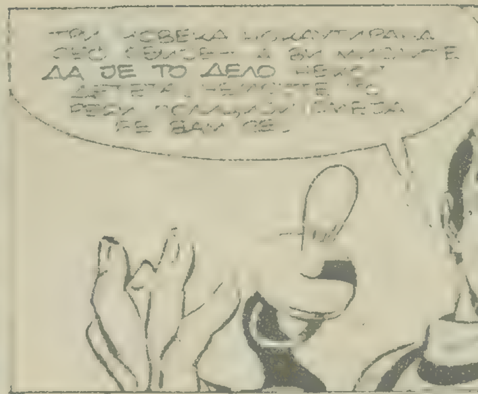

КОЛИКО ДУГО САМ БИО БЕЗ СВЕСТИ?

А, БОЉЕ ВАМ ЈЕ! ЈЕСТЕ ЛИ ВИДЕЛИ НАПАДАЧЕ?

ТО СТЕ ВИ, ЛИК! НЕ! СВЕТЛО СЕ УГАСИЛО И НЕКО МИ ЈЕ СКОЧИО НА ВРАТ! УСПЕО САМ ДА ГА УДАРИ И ИСТРГНЕМ... ОВАЈ... МИСЛИЋЕТЕ ДА САМ ПОЛУДЕО...
ИПАК, РЕЦИТЕ!

ОНАЈ ШТО МЕ ЈЕ СРЕДИО У УСТИМА ЈЕ ИМАО ОВО!
!!?!

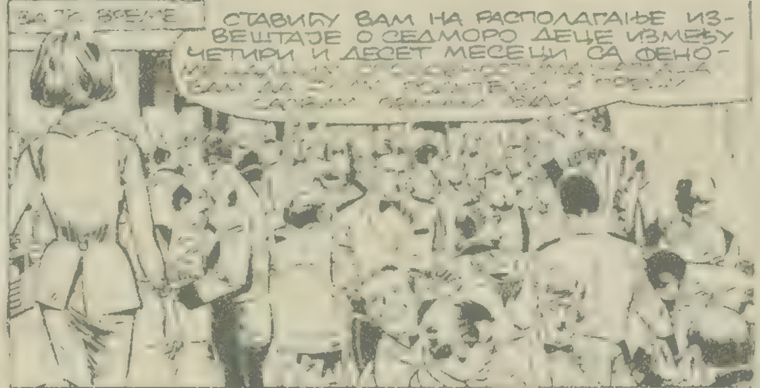

УДАРИО... УЧИНИЛО МИ СЕ...

ДА ЈЕ ТО ДЕЛО

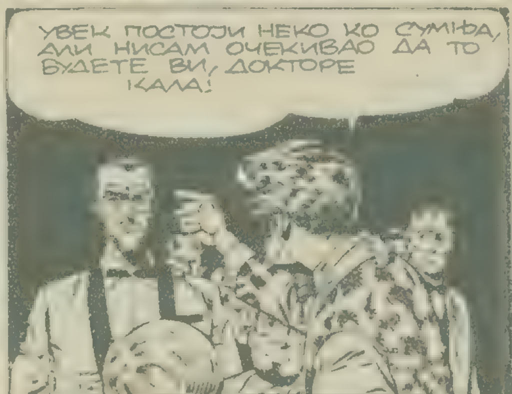

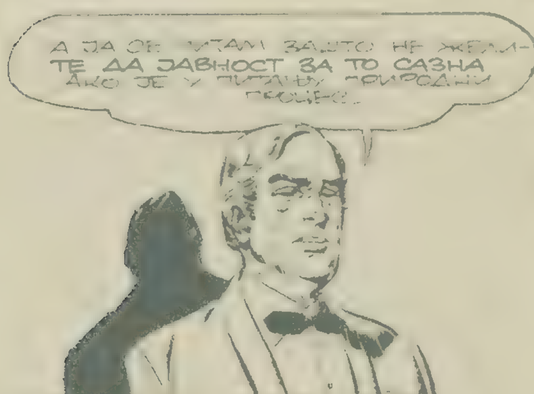

СТАВИЋУ ВАМ НА РАСПОЛАГАЊЕ ИЗВЕШТАЈЕ О СЕДМОРО ДЕЦЕ ИЗМЕЂУ ЧЕТИРИ И ДЕСЕТ МЕСЕЦИ СА ФЕНО-

А ЗАКЉУЧИО САМ ДА ОВО НЕЋЕ БИТИ УСАМЉЕНИ СЛУЧАЈЕВИ!

МОРАМ ДА ИЗВИНЕМ, АЛИ БИХ ВАМ ПОСТАВИО ЈЕДНО ПИТАЊЕ...

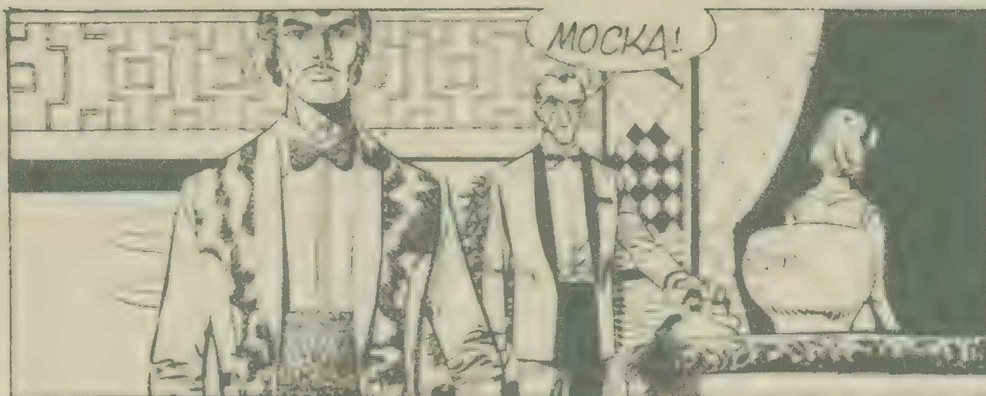

А ДА ЛИ СТЕ СИГУРНИ ДА СЕ РАДИ О ПРИРОДНОМ ФЕНОМЕНУ? ДА НИЈЕ НЕКА ПРЕВАРА?

УВЕК ПОСТОЈИ НЕКО КО СУМЊА, АЛИ НИСАМ ОЧЕКИВАО ДА ТО БУДЕТЕ ВИ, ДОКТОРЕ КАЛА!

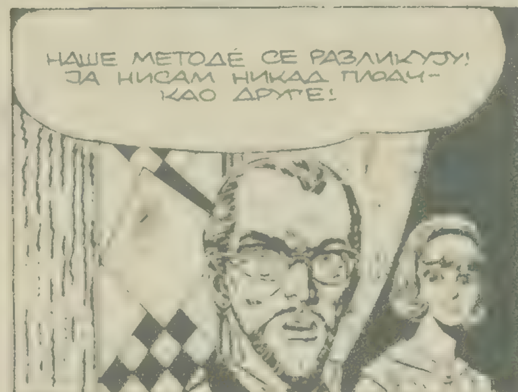

ТЕ ДА ЈАВНОСТ ЗА ТО САЗНА

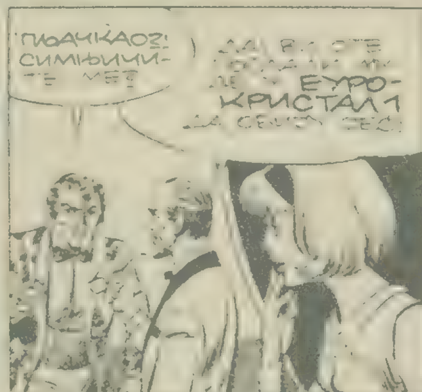

ПЛАШЕ МЕ НИСКОСТ И ЛИ-
ЋАТЕ У СВЕ ОВО,

МОСКА!

НАШЕ МЕТОДЕ СЕ РАЗЛИКУЈУ! ЈА НИСАМ НИКАД ПЉАЧКАО ДРУГЕ!

ПЉАЧКАО?!
ЕУРО-КРИСТАЛ 1

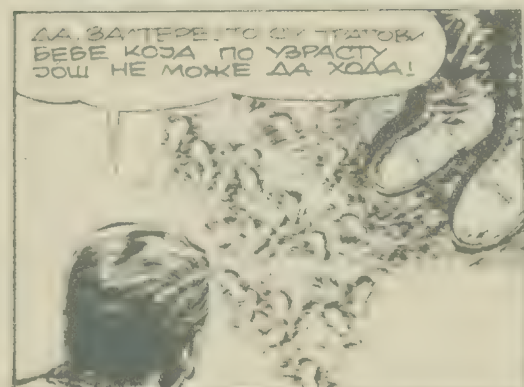

СХВАТИО САМ! КРИВО ВАМ ЈЕ ШТО САМ БОЉИ ОД ВАС, ПА СТЕ ИНСЦЕНИРАЛИ СВЕ ОВО! АЛИ, ТО НЕ ПАЛИ! ЈА ЋУ...

КАДА? ТО НЕ ПРИЛИЧИ ЉУДИМА ВАШЕГ РАНГА!
НАУКА НИЈЕ УНИШТИЛА У МЕНИ ЧОВЕКА!

АЛИ, ОВИ ТРАГОВИ... СУВИШЕ СУ ЈАСНИ ДА БИ БИЛИ ИСТИНИТИ!
НЕМОГУЋЕ! НЕ!

БЕБЕ КОЈА ПО УЗРАСТУ ЈОШ НЕ МОЖЕ ДА ХОДА!

ИЗБРИСАЛИ!

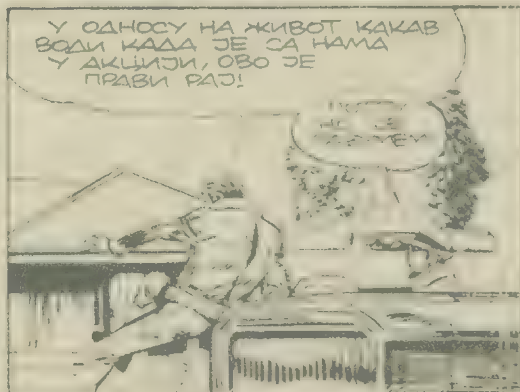

ТРАГОВИ УКАЗУЈУ НА
ЗНАТЕ?

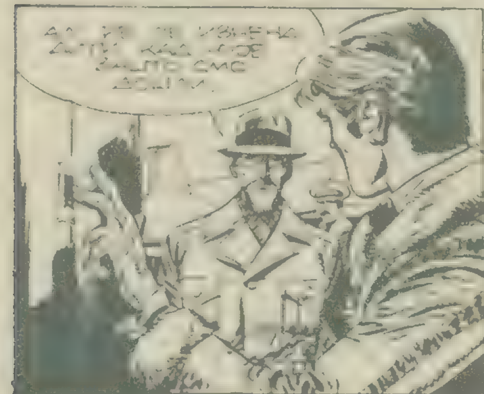

ОБАВЕСТИМО ПОЛИЦИЈУ И

АЛИ, МИ ТО НЕЋЕМО УЧИНИТИ!

НИПОШТО!
ОВЕ ШАЛЕ СУ
МНОГО ОЗБИЉНИЈЕ,
??

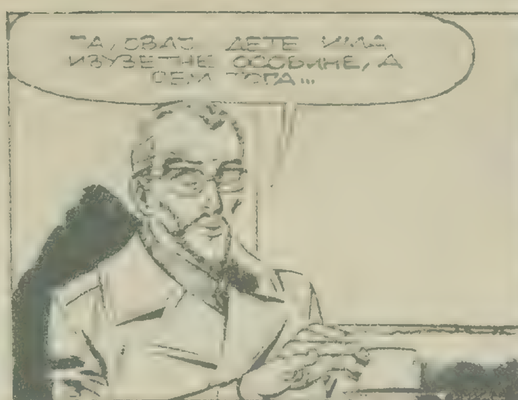

У ОДНОСУ НА ЖИВОТ КАКАВ ВОДИ КАДА ЈЕ СА НАМА У АКЦИЈИ, ОВО ЈЕ ПРАВИ РАЈ!

ГЛЕ, ГЛЕ, КОГА ВИДИМ! ОПЕТ НЕКА ФРКА,

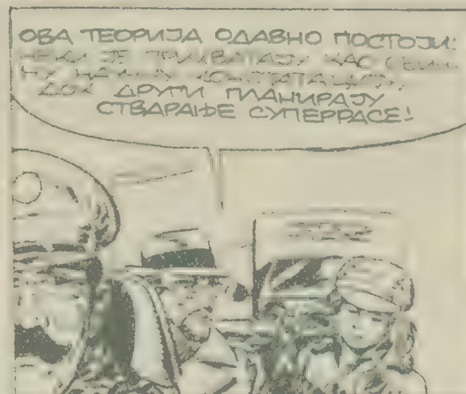

НИЈЕ ТО У ПИТАЊУ! ТРЕБА НАМ НЕКО КО ЋЕ ДА ПРИЧУВА ЈЕДНУ БЕБУ!
БЕБУ?

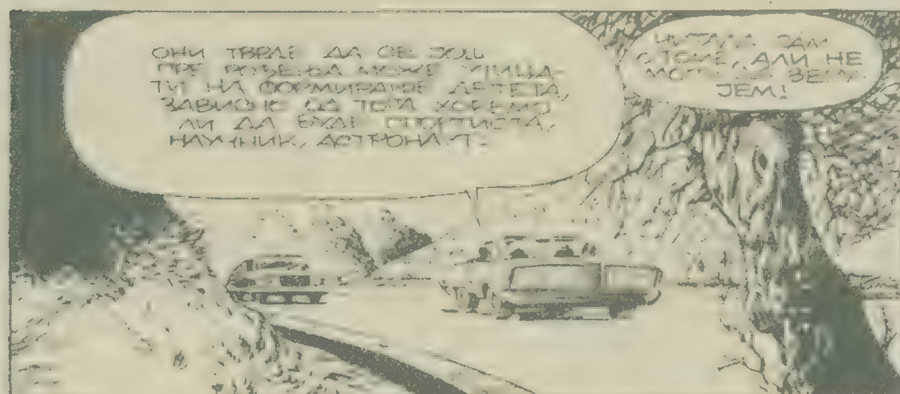

...ДИВНО! НАЈЗАД ЋУ И ЈА, КАО ЖЕНА, РАДИТИ НЕШТО ШТО МИ ПРИЛИЧИ!

ДА, ОВО ДЕТЕ ИМА ИЗУЗЕТНЕ ОСОБИНЕ, А ОСИМ ТОГА...

...МОЖДА ЋЕМО ПРВО МОРАТИ ДА ГА КИДНАПУЈЕМО!

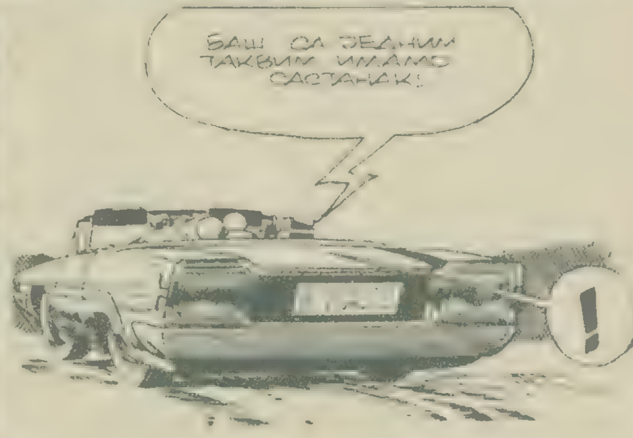

АКО ДОБРО РАЗУМЕМ, ВИ МИСЛИТЕ ДА СУ ДЕЦА ДОПИНГОВАНА ДА БИ ПОСТАЛА СУПЕРЉУДИ?
ДА, АЛИ ТО НИЈЕ НИШТА НОВО.

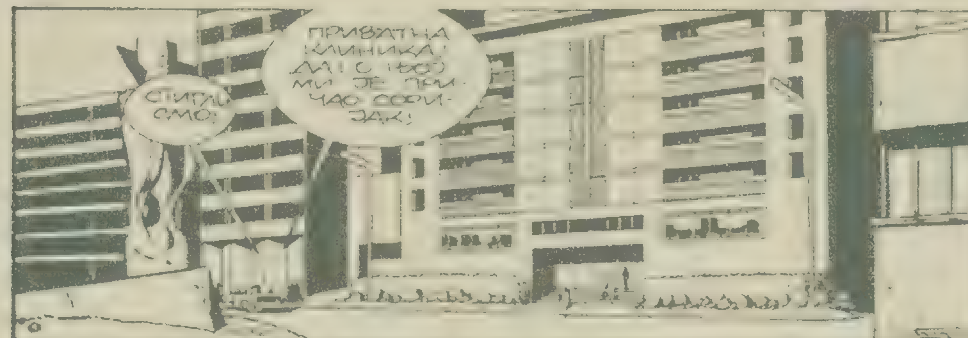

ОВА ТЕОРИЈА ОДАВНО ПОСТОЈИ: НЕКИ ЈЕ ПРИХВАТАЈУ КАО ОБИЧНУ НАУЧНУ КОНСТАТАЦИЈУ, ДОК ДРУГИ ПЛАНИРАЈУ СТВАРАЊЕ СУПЕРРАСЕ!

ОНИ ТВРДЕ ДА СЕ ЈОШ ПРЕ РОЂЕЊА МОЖЕ УТИЦАТИ НА ФОРМИРАЊЕ ДЕТЕТА, ЗАВИСНО ОД ТОГА ХОЋЕМО ЛИ ДА БУДЕ СПОРТИСТА, НАУЧНИК, АСТРОНАУТ...
ЧИТАЛА САМ О ТОМЕ, АЛИ НЕ МОГУ ДА ВЕРУЈЕМ!

У ДОСЈЕУ, КОЈИ СУ НАМ УКРАЛИ, ПОСТОЈЕ ДОКАЗИ О ОВИМ ПОКУШАЈИМА! СВЕ ЈЕ ЧУВАНО У НАЈВЕЋОЈ ТАЈНОСТИ!

ПРИСТАЛИЦЕ У ТОМЕ ВИДЕ МОГУЋНОСТ ЖИВОТА ЉУДИ У, ДАНАС, НЕЗАМИСЛИВИМ УСЛОВИМА СА МАЛО КИСЕОНИКА И МНОГО ОТРОВНИХ ГАСОВА: ПОСТОЈИ ОПАСНОСТ ДА ЉУДСКА РАСА ПОТПУНО НЕСТАНЕ! ПРЕЖИВЕЛИ БИ САМО НАЈЈАЧИ!

БАШ СА ЈЕДНИМ ТАКВИМ ИМАМО САСТАНАК!
!

СТИГЛИ СМО!
ПРИВАТНА КЛИНИКА! ДА, О ЊОЈ МИ ЈЕ ПРИЧАО СОРИЈАК!

ПАРКИРАЈТЕ И ПРИДРУЖИТЕ НАМ СЕ КОД ДОКТОРА КИМЈЕА.
ВАЖИ.

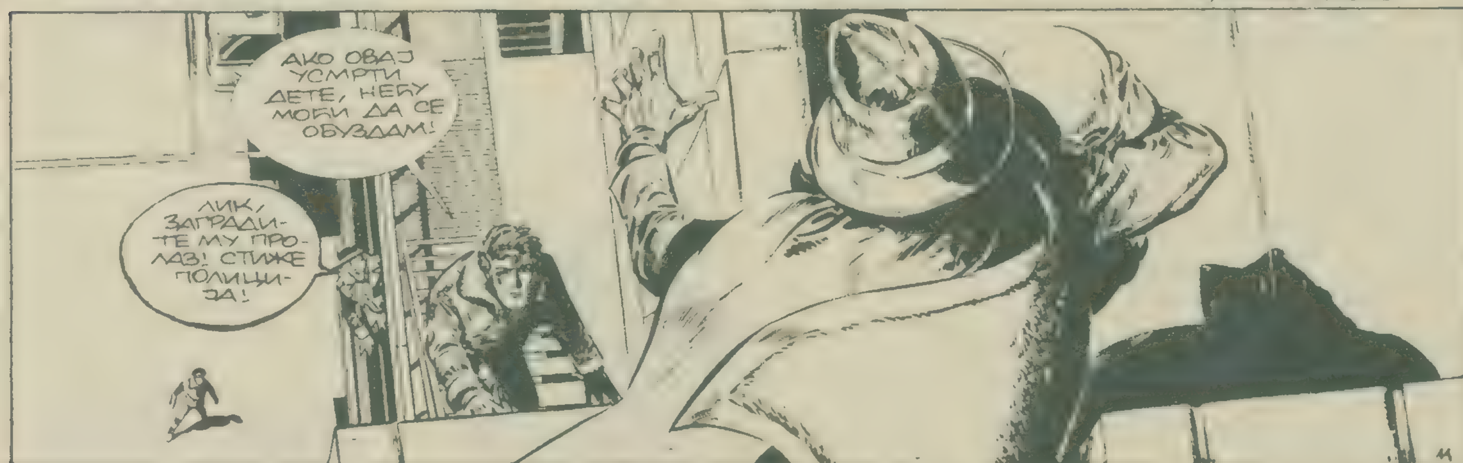

© EDITIONS LOMBARD

ИЗГУБИО САМ ГА ИЗ ВИДА.

АХ, ЕВО ГА! СТАНИ, НЕМАШ ШАНСЕ!

НЕ ПРИБЛИЖАВАЈ МИ СЕ! ОВО ЈЕ ПОСЛЕДЊЕ УПОЗОРЕЊЕ!
БУМ!

ОВАЈ ЈЕ СТВАРНО ЛУД... ЗАМАЛО ДА МЕ ПОГОДИ...

НА ИЗМАКУ ЈЕ СНАГЕ... НЕМА НИ ГОВОРА ДА ЋЕ УСПЕТИ ДА ПОБЕГНЕ СА БЕБОМ!

ДО ЂАВОЛА, ВАЛТЕРЕ! СКЛОНИ СЕ ОДАТЛЕ!

ОРИЈАНЕ! ТУ СТЕ! ЈА...

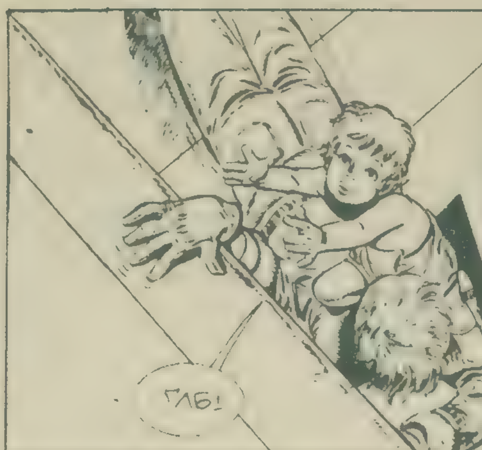

БУМ!
АХ!
ДМ.17

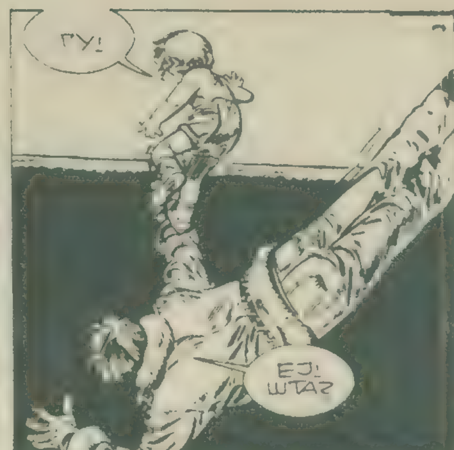

СТАНИ! КУДА ЋЕШ!

САД ЈЕ ГОТОВО...
УПОЗОРИО САМ ТЕ...

ВУУУ!
ВУУУУ!
НИСАМ ОВО ОЧЕКИВАО!
ОПКОЛИТЕ ЦЕО БЛОК! ОСТАЛИ НА СУСЕДНИ КРОВ!
РАЗАПНИТЕ ПЛАТНО ИЗМЕЂУ ОНА ДВА ЗИДА!
СВЕ ЈЕ ОВО ЗБОГ ВАС! УСПЕО БИХ ДА МЕ НИСТЕ ЗАДРЖАЛИ! ГОТОВ САМ, АЛИ И ВИ!
ЕЈ, ШТА...
ПАУ! ПАУ!
ПУСТИ ТО, МАЛИ!
ТОЛО МИО!
АААААХХХ!
ИМАМ ГА!
ЈЕДАН ПОКРЕТ, И ОДОСМО И МИ ЗА ЊИМ!
НЕ ВРПОЉИ СЕ, МАЛИША! НИШТА НЕ ПОМАЖЕ! ЧЕКАЋЕМО ПОМОЋ!

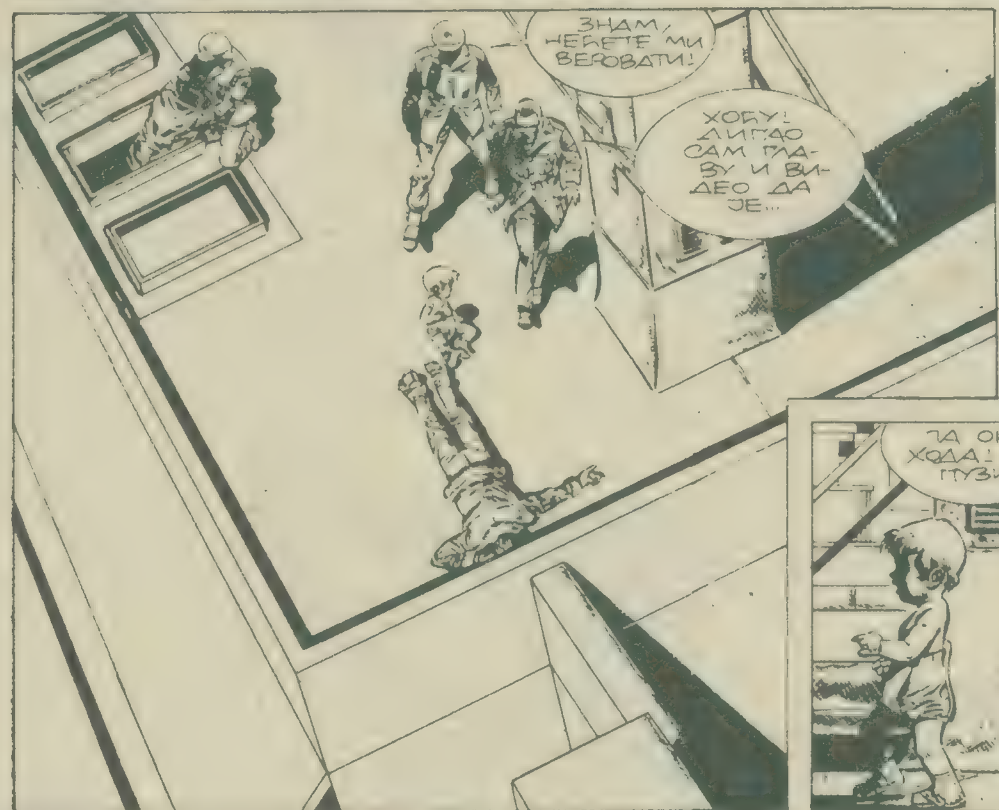

МОРАМ ДА ИЗДРЖИМ! САМО ДА НЕ ДОБИЈЕМ НЕСВЕСТИЦУ!
ГЛУ?

ГЛБ!

ГУ!
ЕЈ! ШТА?

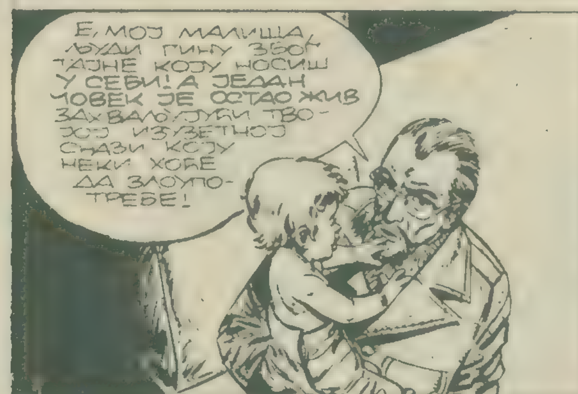

ИЗГУБИЋЕМО ВРЕМЕ ПЕЊУЋИ СЕ СТЕПЕНИЦАМА!
ПОЖУРИТЕ! У ПИТАЊУ СУ СЕКУНДЕ!

ЈАДНИ ВАЛТЕР!
ДОКТОРЕ! ПОГЛЕДАЈТЕ!

ЗНАМ, НЕЋЕТЕ МИ ВЕРОВАТИ!
ХОЋУ! ДИГАО САМ ГЛАВУ И ВИДЕО ДА ЈЕ...

...ОВАЈ МАЛИШАН ДОВУКАО ЛИКА НА КРОВ!

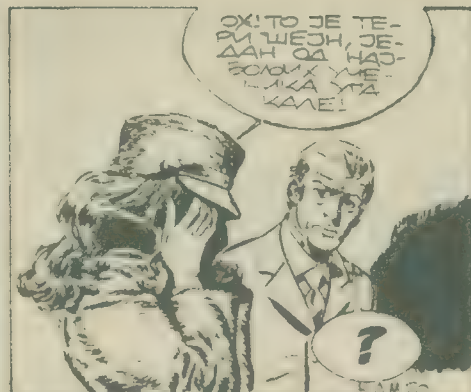

ДА ОН ХОДА! НЕ ПУЗИ!
ЈА ЋУ СЕ ПОБРИНУТИ ЗА ЊЕГА! ВИДИТЕ ШТА ЈЕ СА ЛИКОМ!

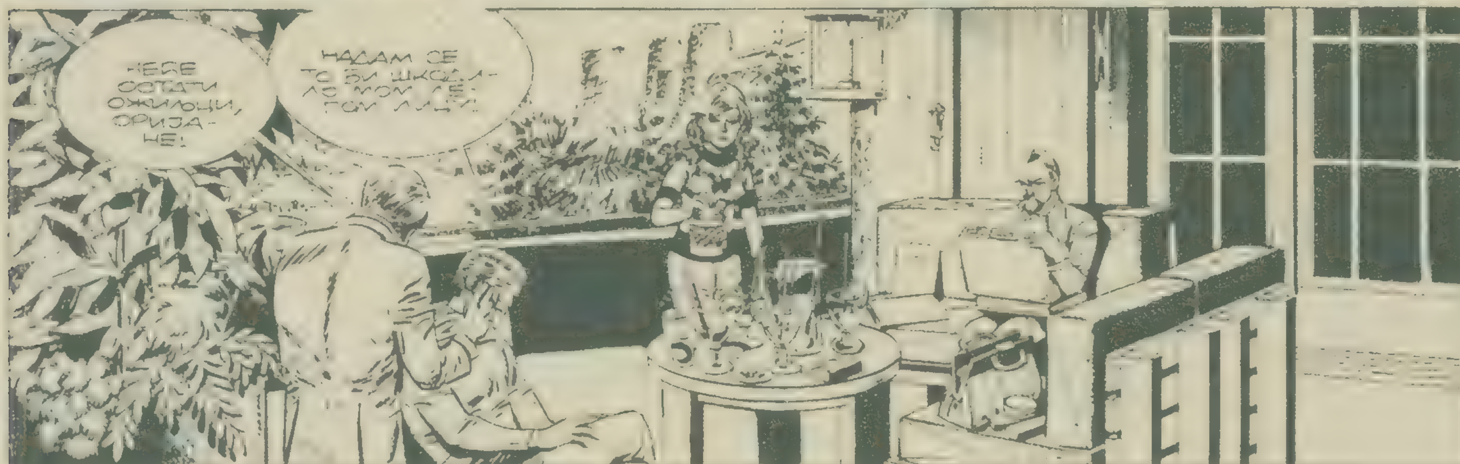

Е, МОЈ МАЛИША, ЉУДИ ГИНУ ЗБОГ ТАЈНЕ КОЈУ НОСИШ У СЕБИ! А ЈЕДАН ЧОВЕК ЈЕ ОСТАО ЖИВ ЗАХВАЉУЈУЋИ ТВОЈОЈ ИЗУЗЕТНОЈ СНАЗИ КОЈУ НЕКИ ХОЋЕ ДА ЗЛОУПОТРЕБЕ!

ДОКТОРЕ, ЛИК ЈЕ У ШОКУ!
БЕЗ ОБЗИРА ДА ЛИ СЕ РАДИ О ИЗУЗЕТНОЈ ИНТЕЛИГЕНЦИЈИ ИЛИ О ИНСТИНКТУ, ОВО ДЕТЕ ЈЕ ЛИКУ СПАСЛО ЖИВОТ!

ПРАВИ СУПЕРМЕН! НИЈЕ КАО

НЕ ГЛЕДАЈТЕ ТО.
ГРОЗНО! ТАКО ДА ЗАВРШИ!

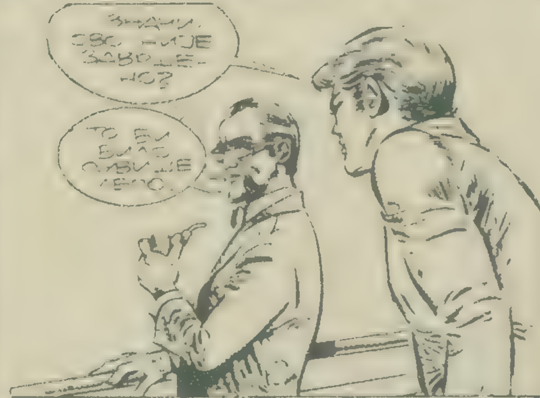

ОХ! ТО ЈЕ ТЕРИ ШЕЈН, ЈЕДАН ОД НАЈБОЉИХ УМЕТНИКА УГА КАЛЕ!
?

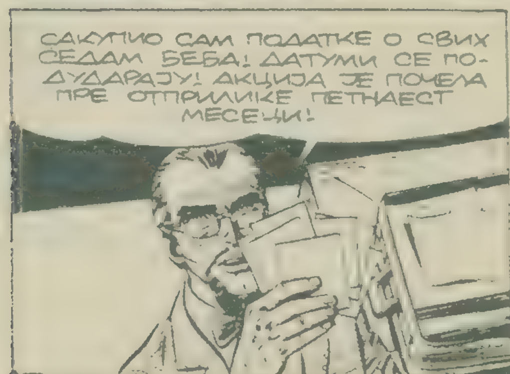

НЕЋЕ ОСТАТИ ОЖИЉЦИ, ОРИЈАНЕ!
НАДАМ СЕ. ТО БИ ШКОДИЛО МОМ ЛЕПОМ ЛИЦУ!

ЖАО МИ ЈЕ ВАЛТЕРА! ИМАО ЈЕ НАЈБОЉЕ НАМЕРЕ, АЛИ УЗАЛУД! ИНАЧЕ, БЕБА СЕ ОДЛИЧНО ОСЕЋА.
НИЈЕ БАШ ТАКО, АЛИ КАСНИЈЕ ЋЕМО О ТОМЕ! ВАЖНО ДА ЈЕ НА СИГУРНОМ. УСКОРО ЋЕ ДОЋИ ЊЕНИ РОДИТЕЉИ!

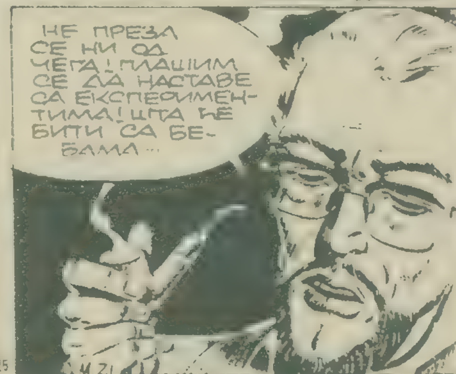

ШТЕТА ШТО ЈЕ ШЕЈН МРТАВ! СИГУРНО ЈЕ БИО ЛУД, АЛИ БИ НАМ БАР ОБЈАСНИО КАКО ЈЕ УТИЦАО НА БЕБЕ ДА ПОСТАНУ СУПЕРЉУДИ!

ШЕЈН ЈЕ БИО ЗАНЕСЕЊАК! ТО СЕ ВИДЕЛО ЈОШ НА ЧАСОВИМА! ОВАКАВ ОПИТ ГА ЈЕ СИГУРНО ПРИВУКАО, АЛИ ТВРДИМ ДА ИЗА ЊЕГА СТОЈИ НЕКО МНОГО ЈАЧИ!

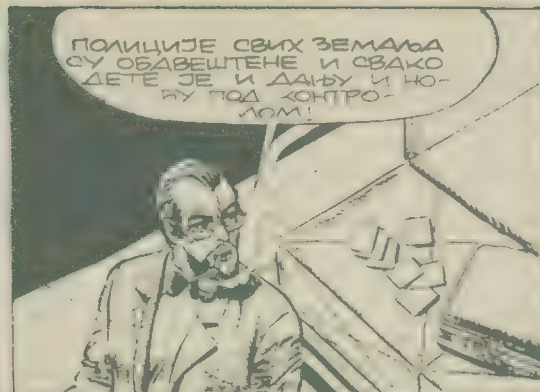

ЗНАЧИ, ОВО НИЈЕ ЗАВРШЕНО?
ТО БИ БИЛО СУВИШЕ ЛЕПО.

САКУПИО САМ ПОДАТКЕ О СВИХ СЕДАМ БЕБА! ДАТУМИ СЕ ПОДУДАРАЈУ! АКЦИЈА ЈЕ ПОЧЕЛА ПРЕ ОТПРИЛИКЕ ПЕТНАЕСТ МЕСЕЦИ!

ДЕЦА ЖИВЕ У РАЗНИМ ЗЕМЉАМА ЕВРОПЕ! СВАКИ НОВИ СЛУЧАЈ ЈЕ НАПРЕДНИЈИ ОД ПРЕТХОДНОГ!

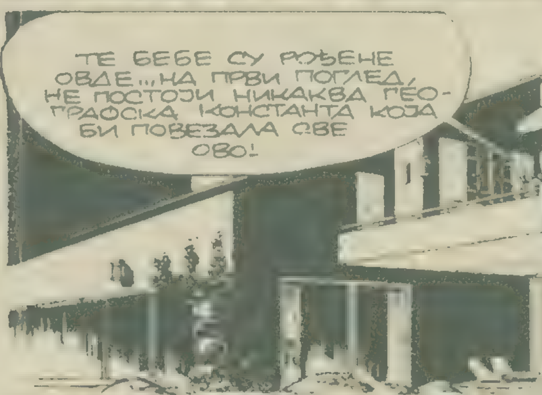

НЕ ПРЕЗАЈУ НИ ОД ЧЕГА! ПЛАШИМ СЕ ДА НАСТАВЕ СА ЕКСПЕРИМЕНТИМА! ШТА ЋЕ БИТИ СА БЕБАМА...

ШТА? ХОЋЕТЕ ДА КАЖЕТЕ ДА СУ ТА ДЕЦА ПРЕПУШТЕНА САМА СЕБИ И ЊИХОВОМ „МОДЕЛАРУ“ А МИ ОВДЕ СЕДИМО СКРШТЕНИХ РУКУ?
ПОЛАКО, ЛИК!

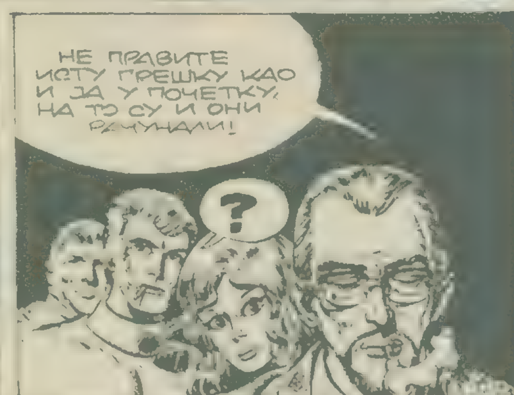

ПОЛИЦИЈЕ СВИХ ЗЕМАЉА СУ ОБАВЕШТЕНЕ И СВАКО ДЕТЕ ЈЕ И ДАЊУ И НОЋУ ПОД КОНТРОЛОМ!

ПОКУШАЈ ШЕЈНА НАМ ПОКАЗУЈЕ ДА ОНИ ХОЋЕ ДА СКЛОНЕ ДЕЦУ ЈЕР ЗНАЈУ ДА ЋЕМО МИ СВЕ ПРЕДУЗЕТИ ДА БИ ИХ СПРЕЧИЛИ У ЊИХОВОМ ДАЉЕМ ПОСЛУ!

ТРЕБА ДА РЕКОНСТРУИШЕМО ДОГАЂАЈЕ. НАШ ПРОТИВНИК СИГУРНО ИМА ДОБРО ОПРЕМЉЕНУ ЛАБОРАТОРИЈУ!

ТЕ БЕБЕ СУ РОЂЕНЕ ОВДЕ... НА ПРВИ ПОГЛЕД, НЕ ПОСТОЈИ НИКАКВА ГЕОГРАФСКА КОНСТАНТА КОЈА БИ ПОВЕЗАЛА СВЕ ОВО!

АЛИ, ДЕЦА СУ СЕ РАЂАЛА У БОЛНИЦИ! ЗНАЧИ, ТУ ТРЕБА ТРАЖИТИ ОДГОВОРНЕ!

НЕ ПРАВИТЕ ИСТУ ГРЕШКУ КАО И ЈА У ПОЧЕТКУ, НА ТО СУ И ОНИ РАЧУНАЛИ!
?

КАД СЕ ДЕЦА РОДЕ, ВЕЋ ЈЕ СВЕ ГОТОВО! НАШ ДОКТОР ТАД САМО ПРАТИ РАЗВОЈ СВОЈИХ ЖРТАВА!

СВЕ СЕ ДЕСИЛО ПРЕ РОЂЕЊА! А КАКО, ТО ЋЕМО САЗНАТИ ОД МАЈКИ ТЕ ДЕЦЕ, ТО ЈЕСТ ПРОУЧАВАЈУЋИ ЊИХОВО КРЕТАЊЕ ПРЕ ПОРОЂАЈА!
СТИГЛИ СУ РОДИТЕЉИ МАЛОГ ЖЕРАРА, ДОКТОРЕ!

ГОСПОЂО, МОЛИМ ВАС, СЕТИТЕ СЕ ДА ЛИ СТЕ У ТРУДНОЋИ ДОЖИВЕЛИ НЕШТО НЕОБИЧНО, НЕКИ СУСРЕТ... ОД ТОГА ЗАВИСИ ЗДРАВЉЕ ВАШЕГ ДЕТЕТА!
ЗАИСТА СЕ НЕ СЕЋАМ.

УГО НЕЋЕ НИШТА ПОСТИЋИ! ГОСПОЂА СЕ НЕ СЕЋА ДЕТАЉА!
А КАКО БИ И МОГЛА? ЗАМИСЛИ ДА ЧУЈЕШ ШТА СЕ СВЕ ДЕСИЛО С ТВОЈИМ ДЕТЕТОМ!
КРАЈ У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ

Љубав, стрпљење и рад до бесвести

ДРЕСИРАНИ ЗА КАТАСТРОФЕ

Франсоа Ростолан с једним од својих паса. У позадини је сцена из симулираног спасавања да би се пси навикли и увежбали.

Чули смо и видели на телевизији да су у Јерменију, унесрећену разорним земљотресом, хитно стигле и најбоље светске екипе са нарочито извежбаним псима. Где они залају ту сигурно има затрпаних у рушевинама и у том послу не могу да их замене ни најсавременији уређаји

Двадесет првог септембра 1985. године четрдесет осам часова пошто је снажан земљотрес опустошио Мексико, на хиљаде очајних људи лутало је кроз крш и лом тражећи своје најближе затрпане у рушевинама.

„Живела Француска!" довикује с носила лекар кога су управо извукли из рушевине болнице „Хуарес де Мехико" Спасао га је немачки овчар Сатан. Патрика Вилардија из Нице, који је одмах после земљотреса стигао с француском спасилачком екипом једном од најбољих у свету

Стотинак метара одатле девојчица плачући грли немачког овчара који је нетремице гледа тужним очима. „Докси ти ћеш наћи и моју маму!" говори му мала коју је пас спасао. Докси и његов газда Жан-Мишел Блонд нашли су, чим су стигли на место катастрофе, двоје преживелих дубоко у рушевинама

Један човек и једна трагедија

Француска је у Мексико послала тридесет најбољих паса трагача, њихове дресере као и екипу од триста шездесет стручњака: специјалисте за налажење затрпаних помоћу акустичних апарата, лекаре, болничаре. Пси и њихови дресери радили су по седамдесет два сата без прекида, по ужасној врућини и прашини. Нашли су четрдесет седморо живих, међу њима шест беба.

Француске екипе за спасавање затрпаних имају посла по целом свету: Ел-Аснаму, када је земљотрес 1980. погодио ову област Алжира, у самој Француској приликом експлозија у фабрикама, у Порторику где је одрон земље повукао пола једног острва, у Каламати у Грчкој 1986. где су, после земљотреса, из рушевина спасли и бебу стару десет дана, у Салвадору, погођеном земљотресом, у Јерменији коју је недавно погодио катастрофалан земљотрес

Крајем седамдесетих година Француска није имала ни једног јединог пса увежбаног за ову врсту спасавања док су се Швајцарци прочули широм света после земљотреса у Букурешту и у Фриулију (Италија) 1976. Француски пси за спасавање из снежних лавина били су чувени, али потпуно неупотребљиви за рад у рушевинама. Права чета паса дресираних за такве катастрофе створена је захваљујући једном човеку и то после велике трагедије

Марта 1970. године на заравни Аси у Алпима снежна лавина изазвала је велики одрон земље која је прогутала дечји санаторијум и педесет осам малих пацијената. Спасилачке екипе које су се одмах слегле с разним апаратима за откривање затрпаних нису имале успеха, до њих није дошао ниједан звук

Тада је тридесетпетогодишњи Франсоа Ростолан, из станице за спасавање на планини код Гренобла, кренуо по рушевинама са својим псом Пирусом, немачким овчаром за спасавање из лавина с којим је управо завршио дресуру за откривање затрпаних у рушевинама. Пирус је веома брзо одредио место где су, потом, ископали двадесет пет дечјих тела. Није било ниједног преживелог.

Ростолан је, за време ратова у Индокини и Алжиру, доста радио са псима за откривање мина и експлозива. Када се вратио у Француску, пало му је на памет да почне са увежбавањем паса за спасавање из рушевина после катастрофа као што су земљотреси, одрони земље, велике експлозије.

Такви пси су једини сигуран начин за откривање и спасавање жртава катастрофе. Такозвани акустични инструменти ефикасни су само ако затрпани нису сувише дубоко и ако су при свести па могу да чују спасиоце и да одговоре на њихове знаке. При употреби акустичних апарате потребна је апсолутна тишина ствар немогућа код таквих трагедија

Раса није пресудна

Знајући да су пси ефикаснији и јевтинији, Ростолан је одлучио да покуша са посебном дресуром. Он је, иначе, одувек волео псе, има их најмање по шест, добро их познаје, уверен је да су они „природни детектори мириса и, при том, отпорнији и бржи од људи.

Учећи се од других у разним земљама, пре свега Швајцарској, Ростолан је истовремено почео да учи Бокса, младог немирног немачког овчара. Тада је упознао Мадлен Берарде и Мари-Елен Филип. Њих троје су, заједничким снагама и измењујући искуства, обучили три прва француска пса за катастрофе: Ростолановог немачког овчара Бокса, Мадлениног добермана Џоса и Мари-Елениног боксера Леди

Војска, полиција и ватрогасци најчешће се опредељују за немачке овчаре јер су најотпорнији, али добри познаваоци паса знају да раса не игра никакву улогу мада је веома важно да пас буде снажан. Иначе, пас за спасавање мора да „има нос", да буде веома живахан и енергичан, али нипошто насртљив, затим уравнотежен, послушан и способан да поднесе гужву, галаму и друге јаке звуке.

Ростоланов метод обуке заснован је на тесној сарадњи између пса и господара који му је, уједно, дресер. Он тврди да је то нераздвојни тандем, до те мере да ни најбољи дресер не може да увежба туђег пса.

Учење почиње тако што се господар сакрива по рушевинама и другим неприступачним местима. Његов пас трага за њим из чисте љубави и

страха да га не изгуби. Њушке оборене на тло он испитује сваки камен, гвожђе, бетон... да би ухватио господарев мирис. Чим га осети, зауставља се, гребе земљу и лаје или завија. Тада господар излази из скровишта и изражава радост и задовољство миловањем.

Неком псу је неопходно и бодрење, бар у почетку, и Ростолан због тога има помоћника који пса гласом охрабрује да настави. Временом се пас све више узбуђује и не прекида с трагањем без обзира на препреке и буку, намерно направљене да би се привикао на будуће сличне околности. Када све то савлада, а то траје данима и недељама, пас је спреман за „други час" дресуре.

Тада вежбање постаје сложеније јер се више не скрива газда већ његов помоћник и трагање за њим више није чиста љубав. Другим речима пса треба добро мотивисати за посао.

Помоћник мора да има у џепу кекс или нешто што пас воли. Када се сакрије, пас и његов газда траже га, али тако да пас буде убеђен да то раде из игре и да се његов газда лудо забавља. Пас јуриша у рушевине, брзо их претражује, а онда се, одједном, зауставља јер је нањушио човечији мирис који га збуњује јер то није мирис његовог господара.

У почетку учења пас се, у великој недоумици, удаљава с места где је туђи мирис, затим се поново враћа, опет помно њуши, врти се унаоколо, несигуран је и, најзад, инстинкт односи победу: пас се зауставља, копа земљу и лаје. То значи да је „обележио" затрпаног, односно господаревог помоћника. Овај тада излази, милује га и даје му комадић меса, сира или бисквит.

По залеђеном бетону и просутом стаклу

Према речима Франсоа Ростолана, то је најтежа и најкритичнија етапа дресуре: пс стићи да се пас, када осети туђ мирис, заустави и залаје. Иначе, пас уме и да напусти тај траг и удаљи се у потрази за неким другим мирисима.

За разлику од паса који спасавају из лавина, пас за рушевине, пошто не може да прокопа гвожђе, бетон или цигле, мора лавежом да „обележи", односно да позове свог господара и да га ту, не мичући се, сачека.

Током година Ростолан је усавршио дресуру тако што је псе постепено научио да иду по гредама које се опасно љуљају, по залеђеном бетону и просутим стаклићима. Швајцарци су му се слатко смејали говорећи да ће на тај начин направити екипу одличних циркуских паса. После земљотреса у Мексику нико се више није смејао јер су Ростоланови пси једини смели да силазе дубоко у рушевине и залазе у зграде које је прогутала земља.

Године 1978. цивилна заштита из Бријансона позвала је Ростолана да учествује у вежбама спасавања при симулираном одрону земље. Регионална телевизија преносила је догађај у коме су Бокс, Џос и Леди брињирали. Од тада су се ствари одвијале брзо.

Већ следеће године основан је Национални центар за цивилну заштиту чије је техничко управљање поверено Ростолану. Само овај Центар може да издаје „дипломе за псе трагаче и спасиоце из рушевина". А да би били примљени на дресуру, пас и господар морају да постигну задовољавајући успех на тестовима за проверавање способности.

Мора да буде награђен

Екипе из Националног центра познате су у свету већ седам година. Они могу што други не могу или не умеју. У Мексику, као и у Ел-Аснаму пет година раније, рушевине су се највећим делом састојале од великих бетонских плоча постављених једне преко других. Бетон не пропушта мирисе и они, евентуално, допиру кроз пукотине удаљене и до петнаест метара од места где су затрпани људи.

Добро увежбан пас лавежом „обележава" место одакле долази мирис. Онда наступају стручњаци који акустичним инструментима одређују тачан положај жртве. Затим следе екипе за мукотрпно рашчишћавање терена да би затрпане извадили неозлеђене.

Није довољно само научити пса, постоје и неке, на први поглед ситнице, које Ростолан и његови дресери никада не заборављају. На крају једног изузетно напорног дана, после земљотреса у Мексику, биланс је био веома тужан: пси нису нашли ни једну једину преживелу особу. У таквим случајевима дресери не смеју да их помилују или дају неку посластицу у знак награде како, иначе, чине ако су жртве живе.

На крају тог дана Докси и Скот, два дивна немачка овчара, деловали су јадно онако премрзени, смршали, крвавих шапа од копања по бетону. Њихови дресери, такође полумртви од умора, отишли су у ноћ и – сакрили се!

Радостан лавеж после извесног времена значио је да су их њихови пси нашли. Овога пута добили су и бисквите и миловање. Јер, пас трагач мора да буде награђен, на овај или онај начин. За њега је то, тврди Ростолан, само игра и због тога, да би остао успешан, не сме да стекне негативне утиске. Он ће, након три-четири сата одмора, поново кренути у целодневно трагање и спасавање људских живота.

На Симпозијуму у Цириху 1986. године француски пси за катастрофе добили су похвале које су заслужили. Франсоа Ростолан, захваљујући коме Француска данас има три стотине таквих паса са дипломом из Бријансона, одликован је те исте године орденом Легије части.

Б. Дожић

Илустровао Бојана Јовановић

SPISAK DOBITNIH BROJEVA IZVUČENIH U PIONIROVOJ NOVOGODIŠNJOJ NAGRADNOJ IGRI 28.01.1989.

1. PUT U DIZNILEND, HOLIVUD I HAVAJE ZA DVE OSOBE DOBIO JE BROJ: **078011**
2. KUĆNI KOMPJUTER SA TV EKRANOM DOBIO JE BROJ: **333534**
3. VOKMEN SONY DOBILI SU BROJEVI: **0390516 276646**
4. LETOVANJE NA BRAČU ZA TRI OSOBE DOBILI SU BROJEVI: **0154978 0174083 0214020 0244136 0154978 336824**

KOMPLET KNJIGA ZA ŠKOLSKU LEKTIRU DOBILI SU BROJEVI:

0044832	0157826	0237400	0367613	0385690	0390769	075412	130667	329422	400672
0046843	0162639	0308846	0372424	0387037	0396302	076764	179829	352552	401464
0154555	0237308	0313567	0383203	0390768	059320	076897	179831	359371	406967

KALENDAR „PIONIRA" ZA 1989. GODINU DOBILI SU:

001500	0044502	0143664	0172532	0296651	0321569	0387170	0392304	078026	136363
0040988	0066620	0151846	0222500	0306945	0373340	0390537	0410336	079051	208114
0041561	0097749	0157623	0224304	0311105	0377512	0390554	051820	079054	209848
0042290	0137515	0164003	0228343	0318990	0380235	0390762	054327	102207	211129
0043464	0141519	0169949	0295174	0320798	0385499	0392302	076670	121628	353598

MAJICE „PIONIRA" DOBILI SU BROJEVI:

00384033	0067444	0142325	016259	0213699	0295591	0365688	0388970	129165	346167
0040799	0069370	0142707	0162960	0214086	0298854	0367532	0391713	132491	357046
0046949	0069493	0145002	0162961	0215184	0298856	0367928	051338	135452	359140
0064246	0074150	0146551	0163000	0215185	0298915	0372314	057326	175555	359142
0064979	0093197	0148207	0163454	0243056	0313623	0372707	061540	205003	359542
0067322	0093912	0148208	0164392	0243293	0315308	0384034	061584	209493	403556
0067356	0095747	0149734	0172716	0249753	0323294	0384097	076899	210800	405481
0067357	0097727	0154500	0173034	0249889	0323998	0384291	128721	211316	405930
0067358	0140465	0157803	0212649	0290270	0324383	0365523	128972	271857	406886
0067359	0140465	0158601	0213345	0295247	0364501	0365689	129154	273500	407432

ŠALOVE „PIONIRA" DOBILI SU BROJEVI:

000421	0093196	0148003	0214084	0249555	0313611	058423	125147	205030	356499
0043204	0099914	0148008	0216533	0249556	0319558	059217	125372	205068	356951
0043450	0140331	0154133	0219331	0249557	0377631	060499	128971	274636	357669
0049637	0140913	0154457	0219332	0291181	0383053	061539	134828	278500	357670
0067941	0142332	0157254	0219341	0295336	0386576	079198	135082	325285	357896
0067942	0143370	0157621	0219342	0295499	0386638	107317	135489	326171	359243
0067946	0144342	0162638	0219998	0298439	0386772	107318	136141	329729	361143
0067947	0144838	0163451	0238744	0299004	0391639	120160	176731	336935	401751
0093194	0145150	0165880	0241772	0299732	0397476	120206	176838	336942	405116
0093195	0147113	0213581	0248815	0311114	0398932	120210	177798	350410	408981

DIGITALNE RUČNE SATOVE „LEVIS" DOBILI SU BROJEVI:

000400	009568	0144235	0169309	0249386	0321778	0380076	0410125	135007	327770
0047069	0098005	0144285	0169615	0249387	0322666	0380088	051501	135319	328674
0063009	0096172	0145133	0170536	0290479	0322667	0380323	052160	175554	328954
0063887	0096509	0146001	0170623	0291453	0322819	0380398	052379	176957	329114
0064686	0140145	0146555	0172928	0295462	0322883	0380656	054377	177002	329147
0064687	0140250	0146762	0172929	0295801	0322884	0382135	055650	177007	350494
0064693	0140251	0146836	0174856	0295832	0323017	0382204	057407	177253	352018
0067720	0140783	0146837	0174857	0295999	0324288	0382207	078002	177306	352019
0068319	0141136	0146999	0175000	0296121	0365216	0382812	107238	177472	352598
0068512	0141137	0148586	0214428	0298750	0370502	0382840	121347	204207	353431
0069251	0141375	0149884	0215309	0298990	0370616	0382997	121544	204209	353465
0069954	0141376	0154631	0216740	0299556	0372037	0383643	121573	207905	353822
0069961	0141417	0157842	0218695	0299995	0372078	0383790	121574	209746	356872
0090011	0142250	0162643	0218696	0314000	0372135	0385532	122374	209747	357639
0090797	0142274	0163888	0218837	0320316	0372167	0386257	122418	211131	358470
0091433	0142335	0164126	0218957	0320317	0373488	0386510	123111	270264	358499
0091661	0142799	0164132	0219836	0320500	0374504	0394444	125501	272999	359179
0091777	0142991	0164453	0245278	0320523	0375635	039834	126225	325200	361002
0092971	0143639	0165000	0248284	0320831	0376713	0399018	130458	326499	402464
009567	0144016	0165882	0248997	0320920	0377888	0399036	135006	327743	403907

ХИ-МЕН И ГОСПОДАРИ СВЕМИРА

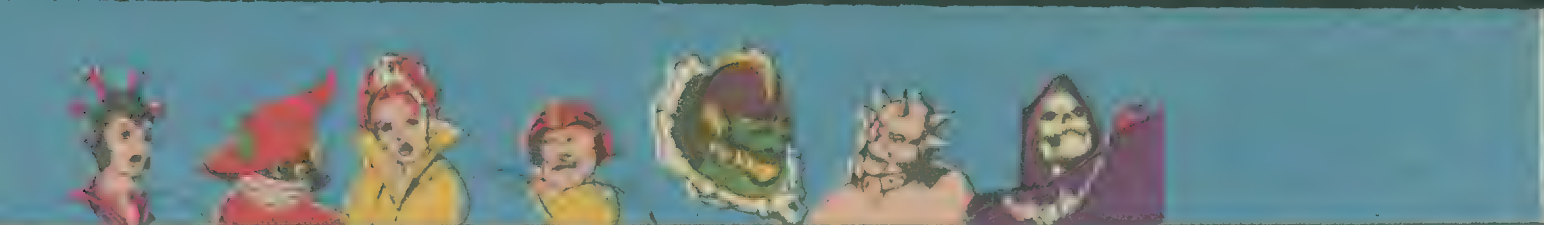

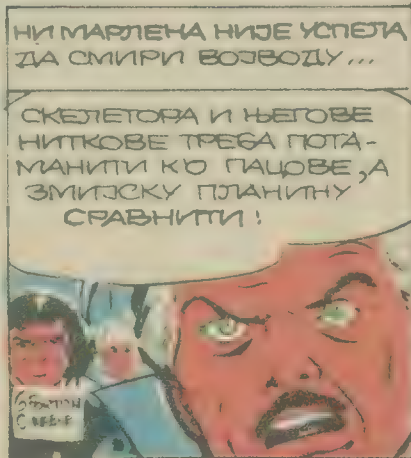

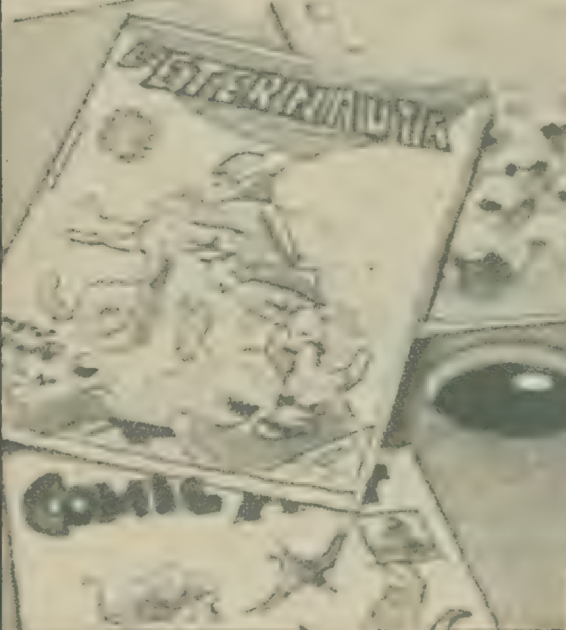
У ИДУЋЕМ БРОЈУ: СКЕЛЕТОРОВЕ БРИГЕ

НАУЧНА ФАНТАСТИКА

Уређује др Зоран Живковић

Ерико Пасаро

ПУТНИК У ВЕЧНОСТ

Била једном једна улица која би можда изгледала као и све друге да је била стварна.

Улица је била прошарана светлошћу фарова аутомобила. Са обе стране широки тротоари на које су гледали излози многобројних продавница. Улицом су ишли обични мушкарци и жене, обучени сасвим обично. Гледали су излоге, а понекад и улазили у продавнице често износећи понеки пакет. Крајње узбудљива сцена.

А затим је, без икакве најаве, све нестало.

Шта се то догађа, помислио је Склекермајер 9.9.10557. Стакло на капсули се постепено бистрило а затим отворило на две стране. Склекермајер 9.9.10557 скинуо је кацигу и сместио је у једно удубљење крај себе. Протрљао је очи и једноставно уређена кабина у којој је живео није више била безобличан облачак. Тачно је видео простор површине два са три ограничен цевима са своје десне стране, таблу за преживљавање, механичке уређаје и техничко купатило. Испод себе нарочиту фотељу кревет, са командама за тоалет, аутоматско седиште на избацивање и помоћне генераторе. Сваки центиметар био је искоришћен на најбољи могући начин.

Другачији распоред није могао ни да се замисли.

Заправо, није ни требало да се замишља било какав распоред.

Прошло је педесет пет дана. Тек сам почео. Шта хоће од мене, питао се.

Капсула је била његова кућа. Живот је био његова капсула.

Нашао је одређено дугме на тастатури. Из звучника се зачуо крештав глас слуге.

„Преглед рада уређаја."

Додирнуо је сензор. Невоља је била у томе што су се приликом сваког „изласка" појављивали сви подаци прикупљени за време мировања у капсули, чак и они неважни и већ застарели, без икаквог редоследа. После векова рутине ове машине морале су да буду репрограмиране, а из циклуса је морао да се избаци програм „за случај опасности" који је само узалуд запремао меморије – сви механизми, од најједноставнијих до најпрефињенијих, увек одговарају захтевима највеће економичности. Склекермајер 9.9.10557 проклео је све извештаје и извештајчиће и упалио екран.

Ма, зар све ово после педесет пет дана, три сата, двадесет два минута, једанаест, дванаест, тринаест секунди... рекао је сам себи док је читао прве редове на табели.

Време мировања у капсули: 55 3 22 13

Унутрашња температура: 371

Општи услови: уобичајени

Предвиђања: –

Као што је мислио. Подаци су били уобичајени, а његов организам није указивао да би могло да дође до непредвиђених невоља.

Почела је да трепће још једна лампица. Дотакао је одговарајући сензор.

„Веза у овом тренутку. Слуга присутног Склекермајера 9.9.10557."

Звао га је слуга. Коначно ће сазнати зашто је тако брзо прекинуто његово мировање у капсули.

„Присутни Склекермајер 9.9.10557 слуги, слушам."

„Опасност. Рачуни вероватноће предвиђају потрес од седам степени по скали УГС."

„Потрес? УГС?"

„За потрес се каже да је кретање Земљине коре. Синоним: земљотрес. УГС је скраћеница за унифицирану геотехничку скалу."

„Шта је то Земљина кора? Шта значи њено померање?"

„Присутни Склекермајер 9.9.10557 је у опасности. Постоји 99.91 одсто могућности да антисеизмичка арматура кабине неће издржати, а 95.75 да ће овај лом значити и уништење присутног Склекермајера 9.9.10557."

„Хоћеш да кажеш да могу да умрем?“

„Позитиван.“

„Занимљиво. Значи, крај света.“

„Молим поновити.“

„Пропада свет, како би ти рекао.“

„Негативан. Рачуни вероватноће говоре о пропасти кабине.“

„А зар то није иста ствар?“

„Негативан.“

„Шта је једна од 3337435875700000175 истих кабина које раде на Земљи!“

„Колико?“

„3337435875700000175.“

„Слушај, слуго! Очигледно ти се неки чип покварио и самооправљање је још у току. Једино не разумем како си могао да измислиш те податке. Слуге не измишљају, поготову што процес самооправљања из предострожности зауставља друге активности. Дакле, слуго?“

„Потврђујем податке. Упоредна предвиђања у вези са 157532000 слуга из зоне показују да кабине и њихови становници имају исте податке о опасности.“

„Друге кабине? Други становници? Хоћеш да кажеш други светови, друга бића?!“

„Негативан.“

„Слуго, имаш ли квар?“

„Негативан.“

„Слуго!“

„Потврђујем: негативан.“

„Па то је сулудо. Морам лично да проверим.“

„Присутан Склекермајер 9.9.10557 није за то довољно обучен. Систем за самооправљање је трострук и не постоји могућност да затаји.“

„Значи, то што кажеш истина је. Истина је да има и других кабина, других као ја... са капсулом и сензорским оделом, са... свим овим!“

„Позитиван.“

„Не, негативан, слуго! Сами смо, ти и ја, ти и капсула.“

„Негативан. Присутни Склекермајер 9.9.10557 показује делимичну амнезију“.

„Чега би требало да се сетим?“

„Капсула преноси тродимензионалне аудио и видео-слике. Облога столице симулира чуло додира. Хемијска супстанца која се налази у хранљивим течностима подстиче чуло укуса. Нервни завршеци чула мириса су савршено ефикасни и нису нимало измењени. У оперативној фази систем савршено имитира реалност.“

„То није имитирање. То јесте стварност.“

„Каже се да је реалност оно што стварно постоји. Систем не постоји.“

„Шта ти знаш о томе, слуго?! Ти ниси стваран. Ти не мислиш, значи, не постојиш. Само говориш глупости.“

„Слуге су створили људи. Људи користе слуге за телеприсутност.“

„Хоћу историјски преглед! Укратко!“

„Пренасељеност. Крајње решење: изградња кабина. Клонирано размножавање. Компјутери као послуга микропроцесорима. Сервомеханизми за одбрану и за репродукцију. Урањање у телеприсутност. Еволуција човека.“

„То не може бити, ничег од тога се не сећам.“

„Хипотеза: пролазак времена учинио је врсту човек неспособном да се сети свега што је било до уласка у кабине.“

„Да се сети! Памћење је ваш посао.“

„Позитиван. Хипотеза: такво убеђење изазвало је амнезију.“

„Ти и твоје хипотезе! Они из капсула нису људи. Само личе на људе. То су ствари, ствари које се покрећу. И аутомобили се померају па због тога нису људи. Ја се не померам, а ипак сам човек.“

„Теза: телеприсутност је променила менталне процесе присутног Склекермајера 9.9.10557. Упоредне анализе у сарадњи са слугама из зоне показују да присутни показују ненормалне реакције, сличне овој присутног Склекермајера 9.9.10557.“

„Слуго?“

„Молим?“

„Цркни!“

Прекинуо је везу. Затворио се у капсулу не обраћајући пажњу на лампицу која се и даље палила и гасила. Његове мисли похраниле су читав случај. Квар ће оправити кад истекне време одређено за боравак у капсули. Намакао је штитник на лице.

После неколико секунди опет је – живео. Ходао је, дисао, осећао оштар укус прашине у грлу. Пробудио се после ружног сна.

Друге слуге, земљотреси, телеприсутност. Зар је могуће да је слуга развио смисао за хумор? Сва ова питања растапала су се у пријатне и једноставне слике и сећања. Угледао је човека који једе, чуо хлеб који је крцкао у устима, удахнуо мирис супе, пробао храну, осетио топлоту просторије. Узбудљива сцена, чак потресна.

А затим, за само неколико секунди, низ догађаја.

Слика је нестала заједно са својим звуковима, мирисима и укусима, са својим неухватљивим нежностима.

Штитник на кациги постао је провидан.

Плафон кабине срушио се на њега. Задржао га је носач сензорског одела.

Срушио се десни зид кабине.

Склекермајер 9.9.10557 угледао је другу кабину, другог слугу и другог човека у капсули.

Склекермајер 9.9.10557 крикнуо је и умро.

Погром у Сан Франциску, Калифорнија, године 10.581 после Христа, однео је своје последње жртве.

НАГРАДНА ИГРА

50 година Политикиног ЗАБАВНИКА
50 иностраних аранжмана

JAT air lift

Без познавања митологије не можете да разумете Грчку, али зато чим крочите на њено тло јасно вам је да ту влада ред и организација. Имате утисак да по овој земљи туриста може да путује слеп и нем! Зато одмах да кажемо да се Грци озбиљно баве туризмом – хоће да зараде, али знају да се то постиже само радом, редом и осмехом.

Стари Атињани веровали су да им је бог мора Посејдон донео воду, а богиња мудрости Атина свето маслиново дрво. И данашњи Атињани као да су задржали нешто од веровања и воле да мисле да су богови са Олимпа подарили овом граду раскош његове неуништиве лепоте која опија читав свет. Све што је овде од памтивека подизано као да је остављено управо за вечност.

Такав је и атински Акропољ (утврђени највиши део старих грчких градова). Украшен је многобројним ваjарским делима највећих античких уметника, а ту је и једна од најмонументалнијих грађевина света – Партенон. Пре десетак година постојао је предлог да се читава област Акропоља заштити стакленом куполом.

Плака је најстарији део града, на падинама Акропоља, чије су куће претворене у кафане, ресторане, дансинг барове, диско клубове, народне кухиње... Овде се чују сви језици света. Зато Атина остаје у успомени и као храм радости у ком живот никад не престаје.

Испод маслина на брду Кефалу...

Науци је познато да је на читавом пространству где се данас налази Егеј некад било копно које је повезивало Европу са Азијом и Африком. Наишле су катаклизме и велика геолошка померања, копно се повукло и међупростор је испунило море. Остали су само највиши планински врхови. Ти врхови су данас егејска острва.

Читав свет, међутим, зна како је изгледао и где се налазио Колос – седмо чудо света. Био је, кажу, висок 32 метра и између његових раширених ногу пловили су бродови – одлазили на пучину или улазили у малу луку Мандраки на острву Родос. Срушио га је јак потрес у време „главне годишње скупштине мртваца", а како је био од бронзе, Сарацени су га претопили у мачеве. На месту где се одупирала лева нога данас стоји стуб с јеленом, тамо где је била десна – стуб са фигуром срне. Јелен је симбол острва, гази отровнице и тако брани људе од непријатеља.

Прошлост је овде поносна, отмена и ненаметљиво присутна. У месту Родина била је позната реторичка школа коју су похађали Цицерон, Катон, Касије, Цезар, Лукреције, Помпеј и Сципион Африканац.

Кносос на Криту познат је по раскошној палати владара Миноса откривеној испод маслињака на брду Кефалу. То је огромно здање са замршеним ходницима од кога смо добили реч лавиринт и о коме застрашујућа митологија прича да је било уточиште Минотаура, људождера и чудовишта с главом бика. Са овог места потиче и прича о гласовитом неимару Дедалу и његовом сину Икару, али и мит о Аријадни девојци која је помогла заробљеном грчком јунаку Тезеју да помоћу клупка конца срећно нађе излаз из лавиринта палате. Док је највећи део житеља наше планете чамио у мраку незнања, непобитне чињенице говоре да су људи у Кнососу присуствовали позоришним представама и витешким играма.

ГРЧКА
ред, рад и осмех

СВЕ ЗА ВЕЧНОСТ

Оно што привлачи у **Лаконију** и њен главни град Спарту може да се сведе на неколико легенди. Прва је прича о Леониди – бесмртном спартанском краљу који је са 300 храбрих Спартанаца држао, у Термопилском кланцу, огромну персијску војску – док су се Хелени припремали за победнички двобој код Саламине. Друга легенда је законодавац Ликург, а затим сама Спарта са својом херојском историјом.

Спартанци су први на нашем континенту установили државу и донели законе који су били на снази неколико стотина година. Њихови краљеви морали су сваког месеца да се закуну народу да ће поштовати те законе и тражити да се они поштују.

Њихово педагошко начело било је: гимнастика за тело, музика за дух. У здравом телу, дакле, морао је да се однегује и здрав дух.

„Упознај самог себе" – вековима је стајало исписано на славолуку на улазу у Делфе, град пророчиште, где је заседало веће састављено од најмудријих људи које су сви признавали, чак и међусобно завађени. Делфску мудрост преносиле су у виду савета нарочито биране жене назване Питија – по месту на коме је био подигнут овај легендарни град и храм посвећен Аполону, најлепшем од свих грчких богова.

После одгонетања поуке „Упознај самог себе" Сократ је поставио чувену тезу „Ја знам да ништа не знам".

Тамо где је вода тако плава...

Атос – **Света Гора**, монашка територија, најисточније полуострво Калкидика са 12 села и 20 манастира међу којима је и Хиландар, мета свих који желе сусрет са историјом. Откад се памти, на Свету гору забрањен је приступ свему што је женског рода. Само је Душан Силни прекршио „типик" и у Хиландар довео царицу Јелену – да би је склонио од куге која је харала Македонијом – што му никад није опроштено.

Ма колико се посетилац припремао за овај сусрет с вековима, увек се нађе нешто да га изненади – рукописне књиге, иконе, ризница. Потрешће га, можда, и сама костурница где су лобање стотина калуђера са урезаним именима. Дубока ноћна тишина представља прави шок за уши навикнуте на градску буку. Прекида је једино необичан звук древних клепетала. Подсећа калуђере да је време за устајање или молитву која траје док се дан не забели.

Ипак, у читавој Грчкој нигде није тако тихо као на острву **Видо** које лежи преко пута узаврелог Крфа. Видо слави смрт. Ако на њему ишта живи, онда су то болне успомене које посетилац дође да пробуди. Писана сведочанства и кошмарне приче дедова и отаца подсећају га да се баш ту где пролази умирало, масовно, у најстрашнијим мукама... Реч је о српској војсци у повлачењу која је јануара 1916, пробијајући се кроз беспућа црногорских и албанских гудура, без хлеба, воде, одеће и обуће, остављајући за собом мртве којима се гроб никад неће знати, стигла на обалу мора. Одатле су многи пребачени на Крф, односно острвце Видо где за већину више није било наде... Камено тло није могло све да их прими. Стављани су у чамце и изручивани ту одмах, у гробницу чија је вода сада тако плава. Њих 4.847!

Посетиоци из наше земље који не стигну до Вида обавезно посете **Зејтинлик**, савезничко војно гробље код Солуна где је сахрањено на хиљаде српских војника... И то је Грчка. То и... још много више.

JAT АВИОНОМ У СВЕТ

● У сваком броју награде: главна – путовање за две особе у Тунис, утешна – седмодневни боравак за две особе на Копаонику или мору и посебна – макета авиона „боинг 737"

● Ту је и супернаграда, на крају игре – путовање у свет, по избору, за две особе у аранжману JAT AIR LIFT-а

● Извлачење добитника је сваке суботе у ТВ емисији „Да питамо заједно"

У седамнаестом смо колу наградне игре „АВИОНОМ У СВЕТ" коју организују „Политикин Забавник" и JAT AIR LIFT. У сваком броју све до 7. априла ове године, имаћете прилику да освојите једну од награда које се сваке суботе извлаче у тв емисији „Да питамо заједно".

Имена награђених читалаца објављиваћемо и у „Политикином Забавнику" на претпоследњој страни, из броја у број, за свако коло појединачно осим добитника макете авиона „боинг 737", који награду добијају на кућну адресу.

Као што претпостављамо, већ знате, награде се извлаче у директном тв преносу и то редоследом од посебне до главне. Од четрнаестог кола главна награда је путовање за две особе у Тунис, у седмодневном аранжману JAT AIR LIFT-а, а добитници награду остварују у јуну. О тачном датуму поласка за Тунис накнадно ћемо вас обавестити.

Утешна награда, седмодневни боравак за две особе на Копаонику (апартмани – најам), у Купарима (хотел „Купари"), у Трогиру (хотел „Медена") и Дубровнику (Бабин кук – хотел „Плакир"), додељује се, као и главна награда, сваке суботе и то наизменично. Добитници седмодневног боравка за две особе на Копаонику или мору користе награду у договору са JAT AIR LIFT-ом, а биће им понуђена два рока када могу и морају да искористе награду.

Посебна награда, макета авиона „боинг 737", коју сваке суботе додељује JAT AIR LIFT, испоручује се добитницима на кућну адресу.

И, најзад, реч-две о СУПЕРНАГРАДИ, додељује се на крају игре „Авионом у свет", а у питању је путовање по избору, за две особе, у аранжману JAT AIR LIFT-а. У извлачењу супернаграде учествују купони свих кола.

Наградни задатак

Пажљиво прочитајте текст који објављујемо испод наградног питања јер у њему [illegible] одговор. Ако и после тога нисте сигурни да је ваш одговор тачан, прелистајте енциклопедију.

Ваши одговори треба да стигну на адресу „Политикиног Забавника" до следећег петка у дванаест часова, на купону који у овом броју носи број 17. Молимо вас да читко напишете своје личне податке. Купони који стигну са закашњењем учествоваће заједно са купонима свих кола на крају игре у извлачењу СУПЕРНАГРАДЕ.

Да ли сте добитник једне од награда из овог броја, проверите у суботу, 18. фебруара у телевизијској емисији „Да питамо заједно". Имена добитника награда из овог броја објавићемо у „Политикином Забавнику" бр. 1939 на претпоследњој страни.

Награде у овом колу су:

Главна – путовање за две особе у Тунис

Утешна – седмодневни боравак за две особе на Копаонику

Посебна – макета авиона „боинг 737"

ТВРЂАВЕ КОЈЕ ЛЕТЕ

Док се на источном фронту совјетско ваздухопловство храбро борило против немачког „Луфтвафеа" за превласт у ваздуху, савезници су на Западу почели велику бомбардерску офанзиву против Немачке. Од средине 1942. године Американци су вршили бомбардовање дању, а Енглези ноћне нападе. Бомбардовања су вршена четворомоторним бомбардерима „B–17", „либераторима", „ланкастерима" и другим, који су летели у великим групама, често и преко 1000 авиона, тако да су могли да се бране од немачких ловаца, а уједно задају озбиљне ударце немачкој индустрији, постројењима за производњу и прераду горива, саобраћају, градским насељима и другим циљевима који су били од великог значаја.

Већина ових четворомоторних бомбардера била је наоружана са 10 до 12 митраљеза. Могли су да понесу више од пет тона бомби и прелете око 5000 километара. Због овако снажног наоружања, њихових великих димензија и већег броја чланова посаде, ови авиони су упоређивани са средњовековним тврђавама.

Наградно питање: **КАКО СУ СЕ ПОПУЛАРНО НАЗИВАЛИ ОВИ ВЕЛИКИ БОМБАРДЕРИ КОЈЕ СУ САВЕЗНИЦИ КОРИСТИЛИ У ДРУГОМ СВЕТСКОМ РАТУ ЗА НАПАДЕ НА НЕМАЧКУ?**

Ваши одговори треба да стигну на адресу „Политикиног Забавника" до следећег петка (17. 2. 1989) у дванаест часова, искључиво на купону који објављујемо, на дописници или у коверту.

Тачан одговор на наградно питање у „Политикином Забавнику" број 1935 је: КЛУЗ – ЧАЈАВЕЦ

Само за млађе читаоце

Уколико је добитник главне награде лице млађе од 18 година, може да путује само у пратњи родитеља или старатеља.

Наградна игра
„АВИОНОМ У СВЕТ"
„Политикин ЗАБАВНИК"
Македонска 29, п.ф. 80
11001 БЕОГРАД

Купон број 17 — 50 ГОДИНА Политикиног ЗАБАВНИКА

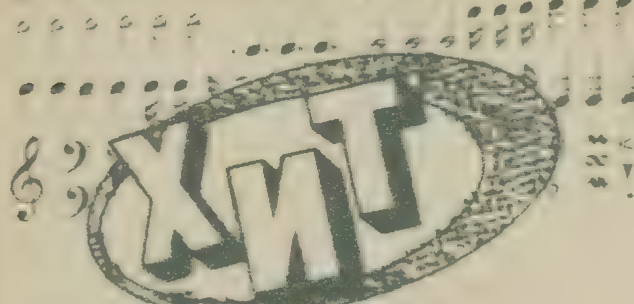
Одговор: ____________

Име и презиме: ____________

Датум рођења: ____________

Улица и број: ____________

Место и пошт. број: ____________

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

SHE'S LIKE THE WIND

She's Like The Wind through my tree
She rides the night next to me
She leads me through moonlight
Only to burn me with the sun

She's taken my heart
But she doesn't know what she's done

Feel her breath on my face
Her body close to me
Can't look in her eyes
She's out of my league
Just a fool to beleive
I have anything she needs
She's like the wind

I look in the mirror and all I see
Is a young old man with only a dream
Am I just fooling myself
That she'll stop the pain
Living without her
I'd go insane

ОНА ЈЕ КАО ВЕТАР

Она је као ветар
који повија крошњу мог дрвета
Уз мене она јури кроз ноћ
Води ме кроз месечеве зраке
На сунчеву светлост која ће ме спалити

Узела ми је срце
Али она то не зна

Осећам јој дах на лицу
Њено тело тик уз моје
Не видим јој очи
Она не припада мом свету
Ја сам само луда која верује
Имам све што јој треба
Она је као ветар

Погледам у огледало и све што видим је
Млади, стари човек који има само сан
Лажем ли самог себе
Да ће она однети бол
Ако останем без ње
Полудећу

Тема из филма „Prljavi ples"
Компоновали: Patrick Swayze и Stacey Widelitz
Пева: Patrick Swayze

КАРИЈЕРЕ – U2

ЗВЕЦКАЊЕ И

Овај необичан назив за сва три издања узет је из њихове песме „Bullet The Blue Sky" са последње студијске плоче. Боно Бокс је ову песму написао после путовања по Централној Америци где се нагледао беде и борбе људи за своју слободу. Концертна верзија песме налази се на новом албуму који је састављен од [illegible] верзија старих снимљених на турнеји по Америци. На плочи је 16 песама и о њима говоре сами чланови групе.

„Desire" (Чежња).

Ова песма је већ увелико хит сингл са плоче. Представља резултат везаности групе за корене рок музике.

Еџ: – У почетку је наше знање о коренима музике било сасвим слабо. Одрастали смо на музичкој дијети Боувија, „Велвет Андерграунд", Пети Смит и пост-панк групама. У то време мало сам знао о томе како су Иги Поп и „The Stooges" користили блуз на градски начин. Сада се пребацујемо генерацију или две пре тог времена да бисмо сазнали одакле је све почело. Старе плоче, на пример Џона Ли Хукера и Алберта Кинга, имају у себи неку животност коју су данашњи музичари изгубили. Чак и Нил Јанг, Бенд, Роби Робертсон имају нешто што се на данашњим плочама више не чује. То нема везе са технологијом снимања, већ са атмосфером у којој су плоче прављене. Све песме на овој плочи урађене су углавном уживо. Покушали смо да остваримо звук као када се људи окупе у соби и засвирају заједно. Првобитни план био нам је да урадимо један студијски и један концертни албум, али одувек сам сматрао да је права авантура урадити све то заједно.

„Hawkmoon 269"

Још једна нова песма. Добила је име по називу индијанског резервата који је Боно посетио током својих путовања. У њој је оргуље свирао Боб Дилен.

Боно: – Дилен је дошао у студио док смо снимали ову песму и једноставно рекао: „Има ли неко нешто против ако се умешам свирајући оргуље?" Људи о њему свашта пишу, али оно што ме код њега задивљује је његов музички и ауторски таленат. Кад год смо се срели, говорили смо о музици. Долазио је док смо снимали и трудили смо се да се осећа као код куће.

Адам Клејтон – Дилен је Бонов херој и он се са њим највише дружио. Мислим, ту је Боб Дилен и шта друго да кажем? Написао је све те сјајне песме, али он није тип човека који ће позвати на поподневни чај и забављати те.

„I Still Haven't Found What I'm Looking For" (Још увек нисам пронашао оно што тражим)

Песма је са албума „Joshua Tree" и многи је сматрају кључном за објашњавање идеја групе. Снимак је са концерта у њујоршком Медисон сквер гардену а извели су је заједно са госпел хором New Voices of Freedom. Иако је то најсвежија песма, Еџ сматра да представља тако рећи прву праву песму коју су направили.

– Пуно људи нам каже: Па оно што ви радите је писање песама. А ја песмом сматрам дело које износи идеју, које нешто говори а при том једноставно може да се схвати шта поручује. Код највећег броја ранијих песама нисмо размишљали да ли ће их људи схватити приликом првог слушања, да ли ће их певати са разумевањем. „Pride" је била песма у којој смо о томе водили рачуна. „Sunday Bloody Sunday" донекле, али на првим албумима о таквим стварима уопште нисмо размишљали.

„Angel Of Harlem" (Анђео Харлема)

Још једна нова песма снимљена у чувеном Сан студију у Мемфису у коме су педесетих почели Елвис Присли, Џони Кеш, Карл Перкинс и Џери Ли Луис.

Адам Клејтон: – Мемфис је, сам по себи, магично место. Када видиш Мисисипи, схватиш зашто се рокенрол управо овде родио. Све се одвија ту на реци. Можеш да

Изјава недеље:

„Напунила сам тридесет година и то ме не брине. Сада сам много разумнија. Одрасли смо. Спорије реагујем и више размишљам. Ускоро ћемо, највероватније, престати да идемо на турнеје. Мислим да нико од нас не очекује да са четрдесет година скачемо по сцени. Изгледа глупо".

Сјукси Сјукс („Siouxsie and The Banshees")

МРМЉАЊЕ

се укрцаш и одеш у нови живот, ствари из других места долазе реком, она је нека врста бекства, правог или у машти. Песма је инспирисана животом и музиком Били Холидеј, чувене блуз певачице. Она говори о томе да је Били имала оно нешто и право у себи иако јој је дух био сломљен. Људи који живе тако бурно и самоуништавајуће ипак су способни да праве сјајну музику. То је хумана песма, свако од нас је сломљен на овај или онај начин, али од тога треба извући најбоље".

„Love Rescue Me" (Љубав је мој спас)

Текст за песму написали су Боб Дилен и Боно а Дилен је певао и пратеће вокале.

Адам Клејтон: – Током америчке турнеје имали смо осећај изолованости и зато нам је била потребна различита музика. Америчке краткоталасне станице емитују грозну музику и спас је имати своје касете. Ми смо окретали оне које су емитовале блуз, кантри и госпел, а после концерата мували се по таквим клубовима. Схватили смо да је ирска народна музика ишла истим путем, да је хумана. Наједном смо постали свесни да је музика наше домовине у великој мери део нас. И то нам је постало изузетно значајно.

Еџ: – Бубњар Лари и ја први музички ангажман имали смо у једној кантри групи. Први новац за свирку у животу добио сам са групом „Drigting Cowboys". Тада ми је певач те групе Ерик Стон рекао: „Слушај, мали, постоји само један савет који могу да ти дам. Свирајући рок нећеш зарадити новац. Али ако направиш добар кантри састав, свираћеш седам вечери недељно и живећеш добро. Био је то добар савет. За првих пет година рада U2 ништа нисмо зарадили. Када је наш албум први пут постао велики хит, сви су говорили: „Сада је све у реду, сада сте милионери". А ми смо једва успели да отплатимо све дугове. Људи греше кад мисле да преко ноћи постајеш богаташ, ако ти албум једном постане хит. А ја мислим да је Ерик од музике зарадио много више него ми.

„When Love Comes To Townn" (Када љубав дође у град)

Песму смо снимили заједно са сјајним блуз гитаристом Б. Б. Кингом који гостује и као певач.

Еџ: – Какав глас! Многи не схватају да је он одличан певач. Срели смо га у Даблину, иза сцене, потпуно слуђени његовим концертом. Сада има 62 године и већ се дуго бави музиком. Он је легенда и од њега може само да се учи. Прошао је много тога, али није заборавио на хуманост и своје почетке и то од њега треба научити.

Поред ових песама на плочи се налази обрада Диленове „All Along The Watchtower", „Helter Skelter" од Битлса, док је песма „God Part II" инспирисана Леноновом „God Part I". Уз старе хитове довољно да задовољи њихову многобројну публику.

Еџ: – Музички још нисмо урадили оно што смо планирали иако је сваки албум све ближи томе. А тиме смо опседнути. Не знам шта бих радио да нисам у овој групи. Иако је свако од нас имао понуда за филм, нећу да се повучем и постанем глумац. Знам да то није за мене.

Боно: – Не знам колико ћемо још издржати. За десет година бићемо четрдесетогодишњаци. То би требало да буде наш врхунац.

П. Ј.

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

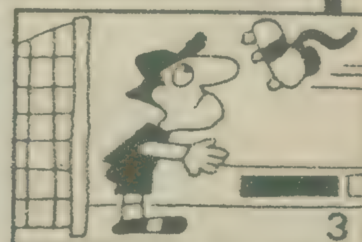
КОМБИНОВАНА УКРШТЕНИЦА

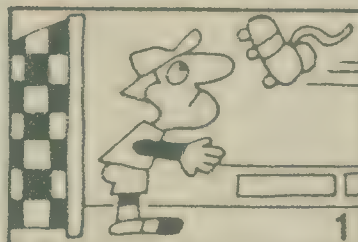
Код ове укрштенице дата су само објашњења за водоравне речи, а за усправне су дата решења разврстана по азбучном реду.

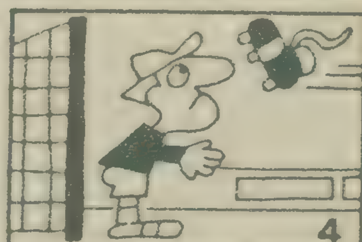
ВОДОРАВНО: 1. Оштроумно, проницљиво, 2. Некадашњи бразилски кошаркашки репрезентативац, 3. Течно ткиво, 4. Ћилим, 5. Ауто-ознака за Кикинду, 6. Затим, после тога, 7. Некадашњи ситан турски новац, аспра, 8. Симбол нобелијума, 9. Француски сликар, Жан Доминик, 10. Врста крвног суда, 11. Име и презиме певачице са слике, 12. Есхилова трагедија, 13. Планета Сунчевог система, 14. Упропастити кућу, дом, 15. Банковни вредносни папир, 16. Део намештаја, сто, 17. Врста украса урезаног у облику игала на предметима од метала (тур.).

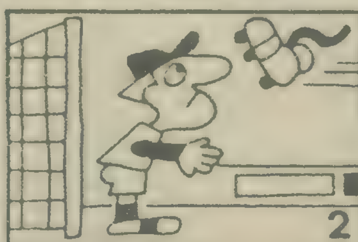
Усправно: АРАС, АСКА, ВУК КАРАЏИЋ, ГРИМ, ЕТАТ, ИБРИК, ИМ, ЈЕРЕЈ, ЈЕСТ, МОРА, МОРАВСКА, НАГОН, ОН, О'ТУЛ, ПАНЕЛ, ПР, РАЈИЋ, РАСО, РИЈАЧИ, СИВ, ЧЕТКАТИ.

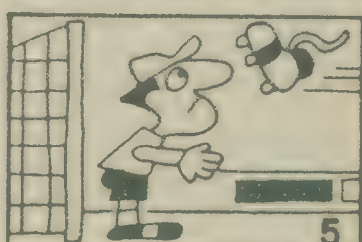

НЕГАТИВ – ПОЗИТИВ

Само један од пет цртежа одговара негативу горе-лево. Који?

РЕШЕЊА НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

Забавникова радионица

ШТРАУСОВ ВАЛЦЕР: БАЈАГА

Замислите да сте чувена рок-звезда... Да сте управо издали нови албум и да вас свакодневно опседа бар десетак новинара који траже интервју од вас. И замислите да вам једног дана зазвони телефон...

Ово је само покушај да вам дочарамо како се осећао Бајага када смо га позвали и замолили да, заједно са „Инструкторима", гостује у „Забавнику".

– Ти си новинарка „Забавника"? – питао је.

– Не, ја сам инструктор „Омладинске радионице". Пишем за „Забавник" – одговорила сам важно.

– И хоћеш интервју, зар не?

– Не. Хоћу да дођете у „Усвајалиште за незбринуте родитеље".

– Усвајалиште за... шта? – поновио је.

– Знаш, то је кобајаги – рекла сам несигурно. – Ми се тако играмо.

– Ти желиш да се играмо. – (Чинило ми се да је и слушалица кроз коју је ово питање стигло до мене била згранута!)

– Да – потврдила сам одважно. На крају крајева, тешила сам себе, најгоре што може да ми се деси је да не пристану.

Пристали су!

Као што је већ обичај у радионици, сви учесници седну у круг и говоре. (То је добар начин да и повучени и мање причљиви добију прилику да равноправно учествују у разговору).

Шлаг са зулуфима

Најзад је дошао тренутак кога сам се највише плашила: требало је, уместо уобичајених новинарских питања, предложити нешто... нешто (најблаже речено неуобичајено за интервју).

– Хоћете ли да се играмо? – упитала сам надајући се да делујем довољно самоуверено. (Брзо сам објаснила правила игре „Шта би био кад би био...?")

Прво сам ја погађала.

– Бајага, кад би та особа

Или: Бајага и Инструктори у „Усвајалишту за незбринуте родитеље"

била део намештаја, шта би била?

– Фиока!

Пажљиво сам проучила „Инструкторе" – нико ми баш није деловао као фиока. Покушала сам са другим питањем:

– Цвеле, кад би та особа била десерт, шта би била?

– Шлаг – одговорио је осмехујући се.

То је већ био важан податак, али није ми много помогао, јер сви су могли да буду шлаг!

Наставила сам истрагу:

– Кад би та особа била доба дана, које би то доба било? Саша је мало размишљао (гледајући рупицу на бради) и одговорио:

– Јутро.

Наравно, нисам била ништа ближе решењу – нико ми и није деловао као ноћ, тј. сви су личили на јутро или бар – подне!

Али, да не дужим. Сазнала сам да би особа за којом сам трагала била багрем (кад би случајно била дрво), односно Алан Форд (кад би био јунак из стрипа) и полицијски ауто, само кад би био играчка.

Да ли ви знате ко се крио иза ових маштовитих одговора?

Жика – главом и брадом (и зулуфима)!

Ни њега није чекао лак задатак. У другом кругу игре он је погађао ко би могао да буде ТВ марке „Sony", Енглеска (кад би одлучио да буде страна земља), Ален Делон, ватрено оружје и пиће: виски без леда. Једном речју, требало је, уз помоћ наших одговора, да одгонетне – Нелета!

А знате ли шта би Бајага био кад би био политика?

Пацифизам.

А када би био врста спорта?

Пливање.

Кад би био песник, он би био Мајаковски, а ако бисте Бајагу замислили као врсту музике, чули бисте, веровали или не – Штраусов валцер!

Влајко би био пасуљ и бокс, само када би одлучио

да се претвори у неку храну или спорт. А кад би био модни тренд, он би био рокерска мода. А Саша звани Локијана? Шта би он све био кад не би био „Мали принц", а воће – само нешто егзотично, киви на пример. Ако бисте хтели да га претворите у врсту обуће, добили бисте – мокасину, а ако покушате да га замислите као воду, видели бисте – планински поток!
воду, видели бисте – планински поток!

И на крају овог необичног представљања – Цвеле.

Кад би он био небо, био би леп залазак сунца на мору. А могао би да буде и дрво, онда би то било стабло секвоје. И верујте, не би изгубио ништа од свог шарма ни када би био старински замак!

Најзад у „Усвајалишту"

Сада сам била апсолутно сигурна – ови момци умеју да се играју! Пошто сам се уверила да знају како се машта, нисам се плашила њиховог уласка у „Усвајалиште".

Замолила сам их да се удобно сместе, опусте и пажљиво саслушају једну фантастичну причу.

– Замислите да живимо у свету у коме је сасвим нормално да деца, сваке две године, бирају себи нове родитеље – почела сам лагано и увела их у „Усвајалиште за незбринуте родитеље". – Добро размислите кога бисте (и колико особа) повели на седмодневну пробу и на који начин бисте проверили да ли они заиста поседују особине које тражите од својих будућих родитеља.

Када сам завршила причу, дала сам им папир, оловке и задатак да напишу одговоре. Ево шта сам добила:

Родитељи који би конкурисали за усвајање требало би да буду задовољни својим животом, да се сећају свог детињства, да умеју да се играју... И наравно, да буду пажљиви према другим људима, а нарочито према свом детету.

А како бисте то проверили?

Једноставно! Влајко би их повео у парк (да види умеју ли да се играју), а Неле би са родитељима на проби провео седам дана у некој викендици (тако би најбоље видео како испуњавају своје слободно време).

Саша би родитеље испробао у више различитих ситуација: водио би их у студио, код своје девојке, на вечеру и концерт, па ако све издрже, усвојио би их.

Бајага нам је у поверењу признао: он своје праве родитеље не би мењао, јер они су одавно положили све тестове које је смислио за њих.

Жртвовати досаду

И на крају, пожелела сам да поставим и једно сасвим уобичајено новинарско питање: Шта бисте рекли за „Забавник"?

Бајага је пожелео читаоцима да се у овој години што више забављају и да не одрасту брзо.

Неле је предложио да се уз рубрику о музици поклањају и пластичне сингл-плоче групе о којој се пише, а да омот за плочу нацртају сами чланови бенда.

Саша је цитирао Ричарда Баха: „Да бисте живели слободно и срећно, морате жртвовати досаду. То није увек лака жртва."

А Жика нам је признао да је већ годинама љут на „Забавник" (!) Једном је учествовао на наградном конкурсу (требало је да се нацрта измишљено биће из космоса) и био је сигуран да ће његов рад бити награђен. Како се то није десило, престао је да купује „Забавник".

Цвеле је замолио уреднике „Забавника" да не објављују стрипове у наставцима, јер не може да дочека следећи број. (Иначе, његови омиљени јунаци су Хогар и Рип Кирби.)

Влајко је пожелео да поново чита о свом омиљеном јунаку Флашу Гордону. Рекао је да се, као дечак, поистоветио с њим и искрено веровао да је баш он – Флаш Гордон, лично!

Н. М.

ШББ КББ ИЛИ: ШТА БИ БИО КАД БИ БИО?

Да ли сте некада покушали да људе замислите као неко јело или пиће? А као део намештаја?

Ако јесте, а нарочито ако нисте, верујемо да ће вам се допасти наша игра.

Често чујемо описе: добар као хлеб, мек као памук, оштар као сабља... Вероватно се и ви користите сличним метафорама па вам је, тако, неко мутан или бистар, а неко вас подсећа на бујицу или громаду. Некога можете да замислите како кључа као експрес лонац, а неко је тако тром да би могао да имитира подне у Сахари...

Ако желите да се са својим пријатељима забавите и упознате на откачен начин, предлажемо вам и игру: „Шта би био кад би био...?"

Седите сви у круг и одаберите некога ко ће први да погађа, а затим га замолите да изађе напоље док се ви не договорите ко ће бити „загонетна личност", односно особа коју треба открити. Задатак онога ко погађа је да, на основу података које ћете давати, одгонетне о коме се ради. Он ће свакоме од вас наизменично постављати најразноврснија питања (питања су: „Кад би та особа била.. шта би била"), а ви се потрудите да за одговор пронађете прикладан податак, односно појам.

Пустите машти на вољу, а уколико вам мисли не дођу одмах, покушајте да ту особу замислите као неколико различитих појмова, можда ће неки од њих одговарати. Изненадићете се кад откријете да би неко могао да буде само разгажена и удобна патика, а никако и лакована, салонска ципела.

И још нешто: немојте заборавити да је ово само игра која нам помаже да се боље упознамо. Не треба се служити увредљивим поређењима, ма колико у први мах деловала духовито, јер није нам намера да се забавимо тако што ћемо некога повредити, зар не?

П. С.

Нема правила које би забрањивало да загонетна особа буде баш онај играч који погађа.

Број – из шаке

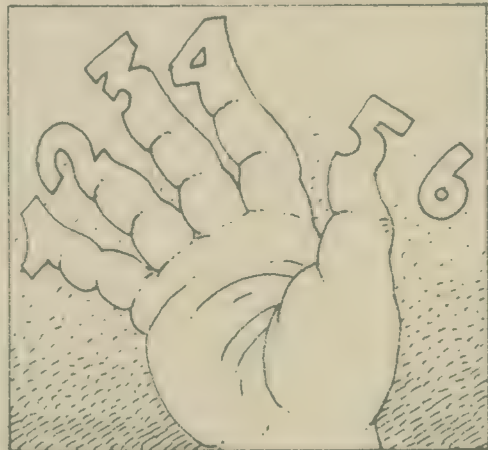
Забавниче, желела бих да ми одговориш ко је измислио бројеве, односно како су настали римски и арапски бројеви.

Твоја
ИНЕС КЉАКОВИЋ
из Београда

Као што су први покушаји да се нешто запише дошли много пре настанка људског говора, тако су и први напори да се графички представе бројеви дошли много пре него што је човек научио да рачуна.

Први бројеви о којима имамо тачан запис појавили су се у Египту 3400. године пре наше ере. Међутим, њихово порекло и даље је тајна. Нама су познате само промене које су ти стари бројеви претрпели у последња два-три века старе ере и до данашњег дана.

Римски бројеви, ознаке које су користили стари Римљани, састављени су од знакова који представљају прсте на ру-

ци и од латинских слова L, C, D, M. Римска ознака за број пет V, на пример, представља шаку са раширеним прстима. Два оваква знака дају X, то јест, десет. C је почетно слово латинске речи centum, што значи сто, док је M почетно слово речи mille – хиљаду. L и D су, у ствари, настали од грчких слова и означавају педесет и петсто.

Што се тиче арапских бројева, питање је да ли је потпуно оправдан такав назив. Јер, њих налазимо и код Персијанаца и Египћана и Индијаца. Вероватно су ширењу ових бројева допринели трговачки каравани. Ипак, земља која је прва користила већину бројева којима се и ми данас служимо јесте Индија. Ови бројеви су преко Арабљана пренети у Европу у 12. веку (отуда и такав назив) и до 15. века они су се потпуно одомаћили у Европи. Из индијске литературе још сазнајемо да је нула била позната и пре наше ере, али писану документацију за овај симбол налазимо тек у 9. веку.

Посао за зналце

Да ли мешањем било која два метала може да се добије легура и то постојана и употребљива

ДРАГАН ЦВЕТКОВИЋ
Петријевачка 18
Смедерево

Легура је јединење два или више метала, али може да садржи и неметале. Углавном се добија топљењем. Легуре

су све више у употреби, јер се комбиновањем добрих особина појединих метала и потискивањем лоших добијају квалитетни материјали. Неке легуре познате су од давнина (бронза, челик, месинг, легуре племенитих метала), али нагли развој производње легура настаје тек у 19. и 20. веку. Данас, поред челика најразличитијих својстава и легура бакра, располажемо и бројним легурама алуминијума и магнезијума.

Највећу групу чине легуре на бази гвожђа. Као додаци, већ према намени, гвожђу се додају следећи материјали (појединачно или више њих) у следећем односу: угљеник (до 3%), силицијум (до 2%), хром (до 20%), никл (до 44%), кобалт (до 20%), волфрам (до 7%), молибден (до 6%), титан (до 3%), ванадиј (до 2%).

Из овога можемо да закључимо да добра и примењљива легура не може да се добије мешањем било која два метала, већ одређених метала и у одређеном односу, а у зависности од тога шта желимо да добијемо.

Први предводитељ

Волео бих да ми објасниш шта значи титула вожд коју је имао Карађорђе.

МИКИ УРОШЕВ,
Бавaниште

На збору у Орашцу, у Србији, одржаном почетком фебруара 1804, Карађорђе је изабран за вођу првог српског ус-

танка. Одмах је почео да окупља све Србе у јединствен општенародни покрет ради ослобађања српског народа од Турака. На свим документима тога доба, као и у преписци коју је водио с осталим народним старешинама, Карађорђе се потписује као „врховни војсковођа", „командант од Србије", „први предводитељ", али и једноставно „вожд", што значи „вођа".

Зауставио Наполеона

Забавниче, здраво! Приметио сам да сјајно одговараш на питања читалаца и испуњаваш њихове жеље. Зато сам и ја одлучио да те замолим да ми што више напишеш о чувеном британском адмиралу Хорацију Нелсону.

ИВАН АРСИЋ
Страшка Пинџура 28
Београд

Легендарни британски адмирал рођен је у једном малом месту у Норфолку 1758, а умро 1805. у чувеној бици код Трафалгара. Учествовао је у 140 битака и 40 пута је био рањен. Десно око изгубио је код Корзике 1794, а десну руку у бици код острва Тенерифе 1797. Као капетан фрегате учествовао је у рату против побуњених северноамеричких колонија од 1775. до 1782. Од 1793. ратовао је против Француске и Наполеона. Захваљујући њему, Велика Британија је

извојевала важну победу код острва Ст. Винчента 1797, а Нелсон добија унапређење и постаје контраадмирал. Као заповедник флоте у борбама на Медитерану потукао је француску морнарицу код Абукира, у Египту, 1. 8. 1798. После овог успеха одлази у Напуљ где среће своју велику љубав Леди Хамилтон. Наравно, војничку дужност не запоставља, па 1800. постаје вицеадмирал. Године 1803. главни је заповедник морнарице у Средоземном мору, а 21. 10. 1805. наноси највећи пораз удруженој француско-шпанској флоти у чувеној бици код Трафалгара, али у њој и сам гине.

Нелсон је свим овим победама онемогућио Наполеонову инвазију на Британска острва али је показао и да је један од највећих војсковођа у историји поморских ратова. Захваљујући Нелсону, Британија је следећих сто година била прва поморска сила у свету. У знак захвалности, Британци су овом великом војсковођи подигли споменик на Трафалгар-скверу, у центру Лондона.

Цврца се брани

Летос сам добила једног малог папагаја који још не уме да лети. Сав је као очерупан, тек му расте перје, али ја га волим. Он мене, изгледа, не! Кад га узмем у руку, гризе ме и то ужасно боли. Све сам покушала: певала сам, причала, смиривала га, али не помаже.

Молим те, реци ми шта да радим да ме мој Цврца, како сам га назвала, заволи и да се игра са мном, као неки папагаји о којима сам слушала од својих другарица?

ЈАДРАНКА ШОКАЦ
Бориса Кидрича б.б.
Сонта

Да би решила невољу, треба ти, Јадранка, само мало више стрпљења. Маколико да ти је Цврца драг, избегавај,

прво, да га држиш у руци. Он се тако осећа беспомоћан и брани се угризима који нису пријатни. Кад порасте и упозна те још боље, кад добије све перје и буде могао да лети, видећеш – све ће се променити. Знаће нежно да те грицка за прсте, уши, уста, нос и да се мази с тобом – баш као неко ко те много воли.

Али, све то, неће ићи лако ако га силом будеш задржавала у рукама. Другим речима, мораћеш да му даш што више слободе. А то, опет, повлачи и више обавеза, јер он зна да буде и веома несташан. Биће још теже ако мама и тата сматрају да је њему место искључиво у кавезу... мада се и они кад-тад раскраве. Знаш и сама: довољно је да виде да си ти задовољна и срећна...

Илустровао Љубомир Милојевић Љубац

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Драган Ћосић, Брезоник 90, 19210 Бор – 14 година, жели да се дописује са младима широм Југославије.

Александра Подколзин, Маршала Тита 75, 12240 Кучево – 14 година, воли све што воле млади. Радо би се дописивала са својим вршњацима и из других земаља.

Миона Симовић, АВНОЈ-а 15, 24300 Бачка Топола – 13 година, дописивала би се са вршњацима из земље и иностранства и то на енглеском. Воли другарство, хуманост, науку, музику, путовања, сакупља салвете, новине („Забавник"), разгледнице, аутограме. Слика је обавезна!

Трајковић Лила, Живка Цуцкића 24, 38250 Гњилане – 14 година, воли забавну музику, омиљене групе: Црвена јабука, Рибља чорба, Бајага и инструктори, сакупља постере.

Маријан Козаров, С. Вељуса, 92414 Струмица – 16 година, воли спорт, путовања, дописивање, диско и народну музику.

Нађа Гати, Цвјетно насеље 62, 50260 Корчула – 12 година, сакупља постере у боји Мајкла Џексона, Патрика Свејза, Ценифер Греј, Тома Круза...

Зорица Ивановић, Едварда Кардеља С 28, 76230 Босански Шамац – 11 година, воли диско-музику, спорт, сакупља салвете, честитке, маркице, постере итд.

Нерео Карабаић, Ватрослава Лисинског 4/2, 51000 Ријека – 14 година, желео би да се дописује са свима који поседују Commodore 64. У питању је размена искустава, игара, програма.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

КОМБИНОВАНА УКРШТЕНИЦА: виспрено, убиратан, крв, саг, ки, потом, акча, но, р, енгр, р, артерија, маја оџаклијев(ска), орестија, марс, раскућити, чек, астал, ћимлија.

НЕГАТИВ – ПОЗИТИВ: број 5.

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM) штампана ствар, штампање; по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа и листова

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

● БРОЈ 1937

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
др Живорад Миновић

Главни и одговорни уредник
Дарко Рибникар

Заменик главног и одговорног уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ
Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић и Никша Стипчевић. Чланови Савета из Редакције: Дарко Рибникар, Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Славољуб Кецић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29. 11001 Београд. Поштански фах 124 Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 2.000 дин.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 22.080 динара, полугодишња 44.160 динара, годишња 88.320 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 44.160 динара, полугодишња 88.320 динара, годишња 176.640 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728, уз обавезну назнаку НО „Политика" – ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

ГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ:

САД	USD	42.–
СР НЕМАЧКА	DEM	72.–
ФРАНЦУСКА	FRF	247.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF	61.–
ШВЕДСКА	SEK	252.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТБАНКЕ" – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

МАГИЧНО КАО

ОД ТОКИЈА ДО АМСТЕРДАМА, ИСТАНБУЛА, МОСКВЕ И БЕОГРАДА, У ЧЕТРДЕСЕТ ДЕВЕТ ЗЕМАЉА, ВИШЕ ОД ДЕСЕТ ХИЉАДА РЕСТОРАНА НОСИ ИМЕ „McDONALD'S" ИЛИ „КОД МЕКДОНАЛДА"

И свуда, у пријатном, беспрекорно чистом и лепо уређеном амбијенту, уз дискретну музику, за најкраће могуће време – хамбургери, пржени кромпирићи, млечни напици одличног квалитета...

„Мекдоналдс" је данас највећа мултинационална компанија за брзо припремање хране. Педантни статистичари су забележили да дневно услуже двадесет милиона гостију у целом свету! Све је почело отварањем малог ресторана, пре тридесет година, у месту Де Плен, у Илиноису, САД. Први власник био је Реј Крок, а онда се ланац ресторана шири да би стигао и на Балкан. Име је добио по првом продавцу хамбургера у ресторану.

Београд је свој „Мек" добио пре девет месеци. Интересовање је надмашило сва очекивања, па је данима трајала права опсада зграде на Славији са светлећим симболом који подсећа на слово М, али не ради се о стилизованом слову него носталгији за првим рестораном који је имао такве лукове. У Безистану ће прорадити још један „Мекдоналдс", а биће их и у Загребу, Љубљани и Сплиту. До 1992. године у плану је шеснаест. И судећи по досадашњем искуству, сви ће добро радити.

Тајна успеха ове империје брзог припремања хране лежи свакако у томе што се строго држе правила: квалитет, услужност, чистоћа.

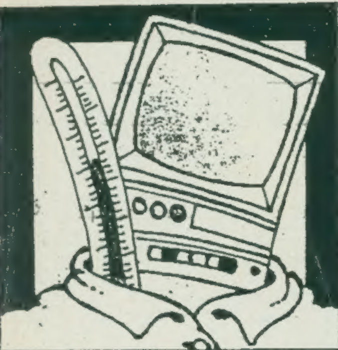
У Мекдоналдсовим ресторанима није предвиђено задржавање дуже од пола сата, храна се једе тако рећи с ногу, а цене су ниже него у локалима истог или сличног ранга.

Осим брзе услуге, у „Меку" је нарочито важна љубазност према гостима, без обзира на узраст. Тинејџери су најчешћи посетиоци, али нису неуобичајене породичне посете. Да мисле и на најмлађе, доказ је неколико дубака који стоје на располагању ако стигну и они који се још не ослањају чврсто на своје ноге, који нису прославили ни први рођендан. А кад смо већ род рођенданских славља, и за то су се побринули у „Мекдоналдсу": компанија том приликом дарује малишанима балоне, играчке и дрангулије које радост значе.

Љубазност се посебно вреднује и напредовање запослених зависи управо од понашања. Прве звездице, као знак унапређења, дају се раднику који никада не упакује хамбургер без осмеха. Шкрти на осмеху „виђени" су за отказ. Почетници у овом послу носе зелени беџ, а после „тренинга", и ако заслуже, добијају жути – што означава почетак напредовања. Особа која носи бели беџ је помоћник менаџера или менаџер лично. Али, немојте се зачудити ако вас и они лично послуже. У „Мекдоналдсу" није неуобичајено да и директор узме крпу и покупи са пода трагове које је неки непажљиви гост оставио. „Сви раде све" – кажу у „Мекдоналдсу".

Укусан хамбургер, пријатна атмосфера, осмех – све по приступачним ценама.

И. М.

ВИДЕО БАРОМЕТАР

КО ЈЕ СМЕСТИО ЗЕКИ?

1. The Hidden – **Сакривен** (1988)

Веома успела варијација теме коју смо већ видели у „Терминатору" Џејмса Камерона. Биће из свемира долази на Земљу, „настањује" се у људима и сви они, до тада обични, мирни грађани постају безумне убице. Никоме није јасно шта се дешава, осим необичном агенту FBI-ја који, изгледа, једини зна нешто више о свему томе... У режији Џека Шолдера главне улоге тумаче: Мајкл Нури, Ед О'Рос и Кајл Меклахлан.

2. A Fish Called Wanda – **Риба звана Ванда** (1988)

Сјајна крими комедија Чарлса Кричтона („Хајка", „Банда са Лавандер Хила", „Подељено срце") рађена у најбољој традицији енглеског хумора. Три мушкарца и једна жена опљачкају банку, али вођу банде, човека који је сакрио плен, полиција убрзо хапси. Испоставља се да је реч о превари, јер жена и један од преостале двојице мушкараца желе читав плен за себе. У главним улогама: Џон Клиз, Џеими Ли Кертис, Кевин Клајн и Мајкл Палин.

3. Teh Man Who Would Be King – **Човек који је желео да буде краљ** (1975)

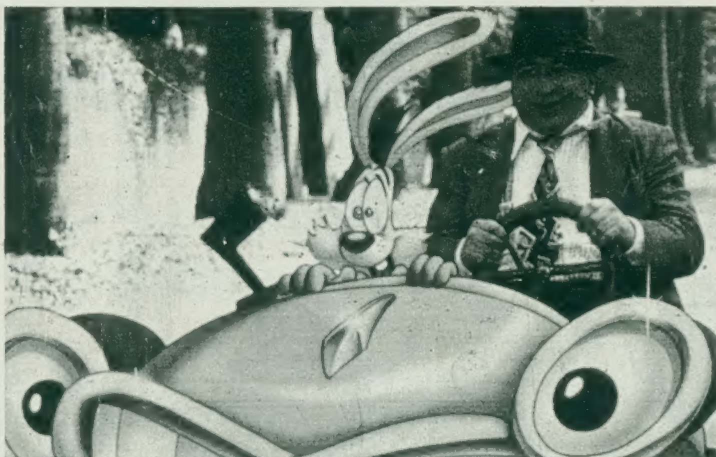
– Филм снимљен према причи Радјарда Киплинга, режија Џон Хјустон („Благо Сијера Мадре", „Одсјаји у златном оку", „Моби Дик", „Афричка краљица", да споменемо само неке од његових многобројних филмова). Двојица Енглеза, авантуриста и масона, настањени у Индији, одлучују да оду у непознату земљу негде у беспућу азијских планина. Намера им је да један од њих тамо постане краљ. Главне улоге: Шон Конери, Мајкл Кејн и Кристофер Пламер.

4. Coming To America – **Долазак у Америку** (1988)

Најновији филм Џона Лендиса („Браћа блуз", „Шпијуни као ми", „Кроз ноћ") са Еди Марфијем у главној (четворострукој) улози. Принц из афричке земље Земунде треба да се ожени девојком која му се не свиђа. Да би бар мало добио у времену, одлази у Америку, под изговором да жели боље да упозна живот. Тамо одлучује да не покаже ко је и зато се запошљава као помоћни радник у ресторану. Партнер Еди Марфија у овом филму је Арсенио Хол.

5. Who Framed Roger Rabbit? – **Ко је сместио Роџеру Зеки?** (1988)

Филм који је обележио ову годину јер доноси нешто до сада невиђено – заједничку глуму цртаних и живих ликова! Нешто слично већ је покушао Волт Дизни у филму „Три кабалероса". Радња је следећа: неко убија Марвина Екмија, власника Тунатауна (места где живе цртани ликови), а сумња пада на Роџера Зеку, филмску звезду из цртаћа. Мотив је, наводно, љубомора, јер Екми је виђан са Роџеровом женом Џесиком. Стицајем околности у случај бива умешан и Еди Валијант, детектив. Редитељ овог заиста невероватног филма је Роберт Земекис, („Лов на зелени дијамант", „Повратак у будућност"), продуцент Стивен Спилберг (ко би други?!), а у главним улогама Боб Хоскинс, Кристофер Лојд, Џоана Кесиди и многи цртани ликови: Мики, Паја, Шиља, Душко Дугоушко, Патак Дача, Пера Детлић...

Боб Хоскинс (Еди Валијант) и Роџер Зека

ВЕСТИ

● „Париз–Дакар: десет година легенде" – назив је касете која се недавно појавила у издању фирме „Videobox". Касета садржи целовиту причу о овој познатој трци, свакако једној до најпопуларнијих, али и најопаснијих у историји аутомобилизма.

● У оквиру едиције „Хан и Барбера: Највећа авантура", фирма „Playtime Home Video" избацила је на тржиште седам касета дугометражних цртаних филмова са причама из Старог завета. Неки од наслова су: „Мојсије", „Самсон и Далила", „Давид и Голијат" и „Нојева барка".

● Пословни Американци објавили су касету под називом „The Video Directory" – „Видео адресар" представља велику помоћ свим правим видеофилима. О чему је реч? На касети се налази емисија у којој неки глумац или глумица помажу публици да сазна где, када и како може да дође до сваког од готово десет хиљада наслова који се продају или изнајмљују на америчком тржишту.

ПРЕМИЈЕРЕ

1. Masters Of Universe – Господари свемира – 1987, САД, режија: Гари Годар. Главне улоге: Долф Лундгрен, Френк Лангела. WARNER HOME VIDEO, VHS, траје 106 минута.

Филмска верзија познатог стрипа са шведским снагатором Долфом Лундгреном у главној улози. „Господари свемира" нису постигли неки особит успех у биоскопима, али се претпоставља да ће далеко боље проћи на видео тржишту.

2. Die Bleirne Zeit – Оловна времена – 1981, СР Немачка, режија: Маргарета фон Трота. Главне улоге: Јута Лампе, Барбара Сукова, Ридигер Фоглер. FUTURAMA, VHS, 106 минута.

Филм који је победио на фестивалу у Венецији 1981. године, а неколико месеци касније отворио и ФЕСТ 82. То је покушај да се расветли загонетна смрт Гудрун Еслин, Андреаса Бадера и Јана–Карла Распеа, припадника Црвене фракције злогласне терористичке организације Баден–Мајнхоф, који су, наводно, извршили самоубиства у најбоље чуваном немачком затвору.

3. Arch Of Triumph – Тријумфална капија – 1984, САД, режија: Луис Мајлстон. Главне улоге: Ингрид Бергман, Шарл Боаје, Чарлс Лотон. REPUBLIC PICTURES HOME VIDEO VHS. 120 минута.

Филм снимљен по роману Ериха Марије Ремарка, и после више од четрдесет година занимљив за публику. Појавио се у циклусу филмова „Холивудске звезде".

Вељко Радосављевић

НАГРАДНА ИГРА ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК JAT airlift „АВИОНОМ У СВЕТ"

Добитници награда из броја 1935:

1. Путовање за две особе у Тунис: Nebojša Novaković, Braće i sestara Kapor 32, Banjaluka.
2. Седмодневни боравак за две особе у Трогиру: Bratislav Ćurčić, Dragomira Gajića 17, Kruševac.

WALT DISNEY
МИКИ

НИКАКО НЕ МОГУ ДА ПОВЕРУЈЕМ, ШИЉО, ДА СИ СЕ КОНАЧНО ЗАПОСЛИО НА ТЕЛЕВИЗИЈИ!
АХА... И ТО У ДРАМСКОЈ РЕДАКЦИЈИ!

ЈЕ Л' ТО ЗНАЧИ ДА ПИШЕШ ДРАМСКЕ И ДРУГЕ ТЕКСТОВЕ?
АХА!
ТВ СТУДИО

ГОТОВО, ШЕФЕ! ЗАВРШИО САМ СЦЕНАРИО!

ЕВО! САМО ДА НЕКО ПРЕКУЦА!
НАРАВНО, ШИЉО!
© 1987 The Walt Disney Company
All Rights Reserved

ЖАО МИ ЈЕ, ШИЉО, АЛИ ЋЕШ МОРАТИ **САМ** ДА ПРЕКУЦАШ СВОЈ ТЕКСТ! МОЈА СЕКРЕТАРИЦА НИЈЕ У СТАЊУ...

ЗАБОГА! НИЈЕ ВАЉДА **ТОЛИКО** ИМПРЕСИОНИРАНА САДРЖАЈЕМ?
НИЈЕ ТО...
12-6

...ВЕЋ ЗАТО ШТО СТАЛНО ПАДА СА СТОЛИЦЕ!
Distributed by King Features Syndicate